

VERSLAG VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE GEMEENTE DORDRECHT - DORDTSE DINSDAG D.D. 9 SEPTEMBER 2025

Vergaderzaal 1

1. Vragenhalftuur

Voorzitter: De heer Schalken-den Hartog

Raadsgriffier: Mevrouw Wepster

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Bootsman (GroenLinks)

Dhr. De Heer (ChristenUnie/SGP)

Dhr. Den Heijer (VVD)

Mevr. Kamphuis (SP)

Dhr. Katif (Beter voor Dordt)

Mevr. N. Lindner (Beter voor Dordt)

Dhr. Van der Net (VVD)

Mevr. Van Vugt-Roose (CDA)

Portefeuillehouders: wethouder W. van der Kruijff, burgemeester N. Mol

De voorzitter: Beste mensen, en toen was het 19.00 uur. Welkom allemaal bij het eerste plenaire vragenhalftuurtje na dit zomerreces. Het is vandaag 9 september. Welkom iedereen op de tribune, iedereen die op een andere manier meeluistert of later terugkijkt of luistert. We hebben vandaag vragen over vier onderwerpen, waarbij het laatste onderwerp met vier partijen daar vragen over zijn geweest. En dat gaan we allemaal in een halftuurtje doen. Ik ga snel naar de eerste vraag. En de eerste vraag komt van Beter voor Dordt. En die gaat over criminaliteit. Er zitten twee mensen aan tafel. Wie van Beter voor Dordt mag ik? Mijnheer Katif.

De heer Katif: Dank u wel, voorzitter. Op 27 augustus is er op klaarlichte dag een zogenaamde politieagent in het huis binnengedrongen van een ouder echtpaar. Deze persoon kon het vertrouwen van het echtpaar winnen doordat hij in het bezit was van een vals ID en persoonlijke informatie over het echtpaar. Dit echtpaar is niet het eerste slachtoffer van nepagenten, gezien de meldingen in de maand juli. Vooral ouderen lijken kwetsbaar. Mede doordat waarschuwingen vaak via sociale media worden verspreid, hebben we de volgende vragen. Is het college op de hoogte van deze voorvallen? Welke bestuurlijke en beleidsmatige maatregelen overweegt het college, in samenwerking met maatschappelijke organisaties en wijknetwerken om verdere oplichting te voorkomen? Is het college c.q. de burgemeester bereid om bij politie en justitie aan te dringen op een stevige strafrechtelijke aanpak, opsporing en vervolging van deze vorm van criminaliteit? Laatste vraag, voorzitter, welke rol ziet het college voor zichzelf en partners in het actief informeren van inwoners over deze vorm van criminaliteit? En in hoeverre wordt hierbij rekening gehouden met de groepen die minder gebruikmaken van de sociale media en digitale middelen? Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor de toelichting. En ik ga naar onze burgemeester, de heer Mol, voor het antwoord.

De heer Mol: Dank u wel. Dank de heer Katif ook voor zijn vragen, want dat geeft ook ons weer de kans om aandacht hiervoor te vragen. Dit zijn natuurlijk intens tragische vormen van criminaliteit, waarbij inwoners ... En ik vind het woord kwetsbaar gebruiken altijd ingewikkeld, want je wil niet zo snel in dat hokje kwetsbaar zitten. En overigens alle generaties zijn in deze jaren slachtoffer van nieuwe vormen van criminaliteit, van oplichting, van digitale criminaliteit. Dit is gewoon heel erg naar. En dit zijn ook nieuwe vormen van criminaliteit waar wij ons ook op moeten voorbereiden. Politie en justitie moeten ook weer anticiperen hierop. Doen dat ook heel erg goed. En onze taak ligt vooral op het weerbaar maken van onze inwoners. Voorlichting geven wat er allemaal gebeurt, waar mede-inwoners ook slachtoffer van zijn. En ook allerlei vormen gebruiken om te wijzen op die weerbaarheid, van cursussen tot voorlichtingsmateriaal. En u geeft zelf aan dat dat soort preventieve maatregelen vooral online verspreid worden. Ik denk dat ze inderdaad ook online verspreid worden. Maar of we daar fysiek geen aandacht aan besteden, volgens mij klopt dat niet, maar dat wil ik ook uitzoeken. En als wij kansen hebben om ook in fysieke vormen die we hebben, zoals huis-aan-huisbladen, daar meer aandacht voor te geven, dan wil ik dat zeker ook doen. Maar geef me ook even de tijd om op te maken op welke manieren we dat allemaal doen. We gebruiken vooral ook landelijke proef de campagnes om hier lokaal voor uit te rollen. Maar elke vorm die we nog beter kunnen doen, is natuurlijk een hele goede. Ik ben er heel erg blij mee dat u hier aandacht voor vraagt.

De voorzitter: Dank u wel voor het antwoord. En ik denk dat het dan terugkomt naar de raad. De heer Katif.

De heer Katif: Heel snel. Dank voor de beantwoording en we wachten gewoon even het vervolg af.

De heer Mol: Wat ik nog wel in reactie kan geven, wij zijn natuurlijk bezig met de evaluatie van het Integraal Veiligheidsplan. Dat komt ook na de verkiezingen eraan. En dat is ook weer met de kans voor ons allemaal, met inwoners, belangengroepen en gemeenteraden, om eens even het net op te halen, wat is er aan de hand in de samenleving en doen wij als stad het goede om al die vormen van criminaliteit het hoofd te bieden?

De voorzitter: Dank u wel. En dan ga ik naar de tweede vraag. En die gaat over intimidatie en komt van de VVD. En is het mijnheer Den Heijer die de vraag gaat toelichten? Gaat uw gang.

De heer Den Heijer: Voorzitter, het loopt echt de spuigaten uit inmiddels. Geloof prima, maar overlast niet. Steeds meer meldingen over het gedrag van Jezus Redt in onze stad. En ik werd er ook op gewezen dat mijn gewaardeerde collega mevrouw Koene hier eerder ook aandacht voor heeft gevraagd. Betekent dat de sfeer verandert. Inwoners voelen zich ongemakkelijk in hun stad. En het is gewoon nu tijd om in te grijpen. En daar spreek ik dit college en deze burgemeester op aan.

Het roepen dat ongelovigen in de hel zullen branden, schreeuwpartijen, bebloede kruisen, schokkende spandoeken, vindt de burgemeester dit gedrag passen bij het normale gebruik van de buitenruimte? En is de burgemeester bereid om te onderzoeken hoe dit via handhaving, verordening of afspraken met ondernemers en inwoners niet meer structureel worden lastiggevallen? Dit kan bijvoorbeeld via onze APV, geluidsnormen of het aanwijzen van specifieke plekken. En het liefst dan ook gewoon buiten de stad. En kunt u de raad hier ook spoedig over informeren? En dat geldt ook voor andere meldingen die we krijgen op dit stukje van de binnenstad over overlast van hangjongeren en junks in dit gebied. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor de vraag. Ik ga weer naar de heer Mol, onze burgemeester, voor het antwoord.

De heer Mol: Dank, voorzitter. Het kan zijn dat ik zelf niet heb zitten opletten, maar klopt het dat de heer Den Heijer een vraag niet gesteld heeft?

De heer Den Heijer: Het staat de burgemeester altijd vrij om die wel te beantwoorden. Maar ik dacht, met deze drie vragen hebben we de kern te pakken, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat uw gang, mijnheer Mol.

De heer Mol: Dank, voorzitter. Ik vraag daar toch even naar, omdat het een zeer cruciale vraag is om een beeld te krijgen van het probleem waar we hier mee te maken hebben. Met uw permissie ga ik dan zelf maar even de vraag herhalen en daar een antwoord op geven. Kijk, wij zijn ons ervan bewust dat de wijze waarop de groep Jezus Redt hun overtuiging brengt heel heftig en intimiderend overkomt. En dan zeg ik het als burgemeester van deze stad heel netjes. En u stelt daarom ook terecht de vraag of dit past in het straatbeeld van onze stad? Kijk, onze stad is een stad waar religies, stromingen en verschillende inwoners met elkaar moeten leven en samenkomen. En dat doen we eigenlijk stiekem heel erg goed met zoveel nationaliteiten en overtuigingen en geloofsstromingen. En ik vind dat dat deze stad siert, zeker ook in de historische traditie waarin we staan. En ik vind dat ook deze gemeenteraad daar goed voor staat. En dat we dat ook elke dag met elkaar moeten nastreven. En volgens mij zijn er buitengewoon veel inwoners en groepen die zich storen aan het gedrag van deze groep. Want het is nogal wat, de manier waarop ze zich in de openbare ruimte manifesteren. En dan stel ik toch maar zelf even de vraag, klopt het dan dat de gemeente juridisch weinig kan doen? En kunt u zelf dan aangeven welke mogelijkheden er zijn om op te treden bij intimidatie en verstoring van de openbare orde? Kijk, de mogelijkheden zijn voor ons best beperkt, omdat deze groep gebruikmaakt van een grondrecht op het belijden van een godsdienst op een openbare plaats. Dat is artikel 6 van de Grondwet. En dat je je overtuiging in de openbare ruimte kenbaar mag maken en dat we hier best wel veel grondrechten hebben die jouw vrijheden beschermen, dat is hartstikke mooi, maar in dit geval beperkt het ons en mij ook als burgemeester om daar namens u ook voor deze groep, en ter bescherming van onze inwoners, iets vooralsnog tegen te doen. Maar ik ben wel bereid uit te zoeken wat ik kan doen en hoe we via handhaving, verordening of welke vorm dan ook iets kunnen doen. Maar dat zal ook tijd vragen. Dat moeten we ook gewoon goed verkennen.

En dat begint ermee een goed objectief beeld te krijgen van wat hier eigenlijk aan de hand is en wat het probleem is. We zijn begonnen met het opstellen van een feitenrelaas. En ik vind het eigenlijk ook wel heel normaal om maar eens even met betrokkenen te gaan praten als gemeente, en als dat nodig is ook ik als burgemeester. Want wie weet geeft dat ook nog mogelijkheden. We hebben het niet eerder gedaan. We kunnen er wat mee bereiken. En ik ben zeker bereid u te informeren over de uitkomsten van onze zoektocht. Maar grof samengevat, dit is een probleem, maar ik heb geen panklare oplossing. Het wordt ook een beetje pionieren. En ik zal ook waarschijnlijk echt wel een beetje een beroep moeten doen en echt een moreel appel moeten doen, dat ook deze mensen zich te bewegen hebben in een stad waarin we elkaar respecteren en fatsoenlijk gedrag nodig is om met elkaar samen te leven.

De voorzitter: Dank u wel voor het antwoord. Ik zie de heer Den Heijer nog een voor korte vervolgvraag.

De heer Den Heijer: Ik kan de burgemeester heel goed volgen. En ik denk dat er hier gewoon sprake is van zeer extreem gedrag. En dat we zien dat een gesprek met deze mensen juist tot niets leidt. Sterker nog, het niet start. En dat is ook de hele opzet van waarom deze mensen hier staan. Als het gesprek tot niets leidt, wat bij normale inwoners ook leidt, dan vraag ik ook de burgemeester, in het kader van de openbare orde, het zal niet de eerste keer zijn dat daar gevechten uitbreken, dat mensen het ook letterlijk gewoon op straat niet meer pikken. Zou ik ook graag in dat onderzoek dan willen zien dat bijvoorbeeld de locatiebepaling, want bij het demonstratierecht, wat ook in onze Grondwet staat, daar heeft de burgemeester een bevoegdheid in om een bepaald gebied aan te kunnen wijzen. Ik ben benieuwd of de burgemeester, in de bescherming van deze mensen, bereid is om ook gebieden aan te wijzen waar deze mensen dan wel kunnen staan, zonder dat de openbare orde op dusdanige wijze onderbroken wordt dat dat echt tot verstoringen leidt?

De voorzitter: Ik denk dat uw vraag inderdaad duidelijk is. Kunt u daar nog op reageren, mijnheer Mol?

De heer Mol: Ik snap heel goed wat de heer Den Heijer vraagt. En als ik daar allemaal gebruik van kan maken om het probleem op te lossen, doe ik dat graag. Maar vooralsnog lijkt het erop dat ik dat helemaal niet kan. Ik ben als bestuurder ook op aarde, net zoals u en alle collega's in het college, om nieuwe problemen te verkennen met nieuwe oplossingen, maar dat zal ook even wat energie vragen en een beetje tijd.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zag mevrouw Van Vugt voor een korte vervolgvraag, maar ik stel voor dat het een korte vraag is met een kort antwoord. En als we meer willen weten, moeten we het echt gaan agenderen.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dat is prima. Dank u wel, voorzitter. Een korte vraag. Is het ook mogelijk in die zoektocht dat er dingen worden uitgezocht, ons later te informeren over waar deze groep met name vandaan komt? Want juist onder gelovigen leeft ook de indruk dat deze mensen niet uit Dordrecht komen.

De voorzitter: Dat is een korte vraag. Ik weet niet of u daar een antwoord op heeft?

De heer Mol: Weet ik niet. Het belangrijkste is dat we het probleem oplossen.

De voorzitter: Dank u wel. En de heer De Heer had nog een korte vervolgvraag.

De heer De Heer: Nog een korte opmerking en vraag. Wij hebben ook als fractie vanuit verschillende hoeken reacties gekregen naar aanleiding van het artikel in het AD hierover. Ook organisaties zoals Missie Dordt, die daar echt hun zorgen over uiten, over deze specifieke vorm van evangelisatie. Straalt ook gewoon echt negatief af op hun zorgvuldige werk. Maar mijn vraag zou wel zijn, als de burgemeester dan onderzoekt van wat voor mogelijkheden er wel zijn, dat we inderdaad wel die twee werelden goed van elkaar scheiden. De groep die op dit moment in ieder geval in de belangstelling staat op een negatieve manier en de organisaties die al jarenlang op een zorgvuldige manier zichzelf manifesteren in de binnenstad.

De voorzitter: Dank u wel. Kunt u daar nog kort op reageren?

De heer Mol: Zeker. Ik vind het eigenlijk een heel mooi appel van de heer De Heer, omdat met deze groep en deze voorvallen andere groepen ook het gevoel hebben dat zij in een kwaad daglicht worden gesteld. En ik denk dat juist Dordrecht een fantastische stad is, die zo'n geweldige voorbeeldfunctie heeft, waarin wij ook in het openbaar met elkaar kunnen leven, met elkaar in gesprek kunnen gaan over elkaars overtuiging. En we gezamenlijk schouder aan schouder staan voor de stad en die stad ook dragen. En ik vind dat we ook heel goed samen een bepaald fatsoen uitstralen. En het is inderdaad tergend als een groep in staat blijkt om ook anderen daarmee in een kwaad daglicht te stellen. Dat mogen we nooit laten gebeuren.

De voorzitter: Dank u wel. En dan rond ik deze vraag af. En dan kom ik bij een vraag van de VVD, die gaat over de opvang van derdelanders. En de heer Van der Net gaat hem kort toelichten, volgens mij.

De heer Van der Net: Dat heeft u helemaal goed, voorzitter. In het persbericht van 3 september jongstleden wordt medegedeeld dat de opvang van de zogenaamde derdelanders per 4 september jongstleden is gestopt. De Dordtse VVD is allang van mening dat deze mensen ten onrechte opvang hebben gekregen. En we hebben daar de volgende vragen over. Kan het college de Dordtenaren geruststellen dat alle 41 derdelanders daadwerkelijk uit de opvang zijn, zodat inwoners eindelijk zien dat er geen kostbare plekken meer bezet worden door mensen die daar volgens velen nooit recht op hebben gehad. Hoe voorkomen we dat deze groep nu zichtbaar op straat belandt en daarmee gevoelens van onveiligheid en onrust onder onze inwoners aanwakkert? En kan het college aangeven hoeveel van deze 41 mensen nog procedures voeren en hoe zij zorgen van Dordtenaren wegneemt dat er via juridische achterdeurtjes alsnog langdurige opvang of huisvesting in onze stad wordt afgedwongen? Dat was hem, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. En dan kijk ik naar het college wie ... De heer Van der Kruijff gaat antwoord geven.

De heer Van der Kruijff: Dank u wel, voorzitter. Het klopt dat dat in het persbericht staat. Laat ik vooropstellen dat we ons als Dordrecht gewoon aan de wetten houden en aan de regels die de rechtspraak heeft uitgesproken en dat we ons niet laten leiden door wat vele mensen volgens u vinden, maar dat we ons aan die regels conformeren vooral. En in dat kader hebben we inderdaad gecommuniceerd dat er 41 derdelanders uit de opvang zouden moeten. Dat is ondertussen een ander getal aan het worden. Want de reden dat we dit doen, is dat de IND bepaalt wat de verblijfstitel is. En om het even technisch te maken, mensen met een verblijfstitel 98 kunnen we met deze reden de opvang beëindigen. En dat gaan we ook doen. Alleen ondertussen blijkt dat de IND bij een aantal mensen, dat hebben ze vandaag gesignaleerd, toch ten onrechte een verblijfstitel 98 hebben toegekend. Dus het aantal zal wat lager worden. Desalniettemin kan ik u verzekeren dat iedereen met een verblijfstitel 98, zoals door de IND bepaald, zal worden uitgezet. Is dan uw vraag, gebeurt dat al vandaag? Dan is het antwoord nee. En ook dat heeft een reden, omdat we ons aan de regels houden. Op het moment dat er een kennisgeving heeft plaatsgevonden aan degene met verblijfstitel 98, heeft diegene nog recht op 28 dagen voordat degene moet vertrekken. En die 28 dagen zijn nog niet om. Dat is op 2 oktober. Iedereen die we de kennisgeving kunnen doen dat die verblijfstitel 98 heeft, heeft nog 28 dagen. En diegenen zullen na 2 oktober de opvang hebben verlaten. Dan uw vervolgvraag. Gaan ze dan allemaal op straat belanden of hoe is dat zo? Daar hebben wij geen zicht op, op de plannen van deze groep. Ze zijn daar niet erg mededeelzaam over hun vervolgplannen. En na 2 oktober mogen ze in ieder geval niet in Nederland, in het Schengengebied verblijven, volgens dezelfde Nederlandse wet, en zijn ze illegaal. Maar het is geen taak van de gemeente om daarop te handhaven. Dat is aan anderen. Dan de derde vraag. Kan het college aangeven hoeveel van deze 41, die er geen 41 zijn, nog procedures volgen? U noemt dat achterdeurtjes. Maar ons Nederlands recht is geen achterdeurtjes, dat zijn legitieme mogelijkheden om in bezwaar en beroep te gaan. Van dat woord wil ik wel afstand nemen. Maar van al degenen van wie de procedures zijn beëindigd en dat daadwerkelijk zo is dat ze weg moeten, dan zal dat gebeuren. Een aantal blijkt ook een verblijfstitel te hebben. Ik kan u alle getallen geven, maar voor nu misschien te langdradig, voorzitter. Een aantal komt ook in aanmerking voor opvang in een COA of statushouder, want die bestaan ook. Die zijn ondertussen relaties aangegaan, ze zijn getrouwd. Dan mag je in Nederland blijven. Niet iedereen hoeft het land te verlaten om deze reden. En de komende periode zal dat duidelijk worden. Maar één ding kan ik u verzekeren, iedereen met de verblijfstitel 98 die uitgeduceerd is, daar wordt dit beleid op uitgevoerd.

De voorzitter: Dank u wel voor het antwoord.

De heer Van der Net: Een korte reactie.

De voorzitter: Een korte vervolgvraag dan.

De heer Van der Net: Ik bedoel, de wethouder kent mijn achtergrond. Ik begrijp inderdaad heel goed de juridische regels. Maar ik zit in de politiek en ik moet de onrust ook van de bevolking hier weergeven als volksvertegenwoordiger. Ik wil nog even de vraag stellen, voorzitter, kan in ieder geval de wethouder ons op de hoogte houden van het vervolg van dit geheel? En inderdaad, dat zodra er signalen zijn dat die mensen toch hier op straat gaan rondzwerven, dat wij dat zo snel mogelijk horen.

De voorzitter: Kunt u daar een kort antwoord op geven, mijnheer Van der Kruijff?

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, als er een reden is dat het niet goed gaat, zal ik het u laten weten. En of rondzwerven op straat dan meteen al een reden is dat het niet goed gaat, dat weet ik niet. Maar ik zal u op de hoogte houden van de voortgang, in ieder geval.

De voorzitter: Dank u wel. En dan gaan we daarmee naar de laatste vragen, over een onderwerp waar vier partijen vragen over hebben gesteld. Dat zijn vragen over het opladen van scootmobielen. Er is afgesproken dat er één partij is die de vragen inleidt, en andere partijen daar hun vervolgvraag op stellen. En vanuit Beter voor Dordt komt volgens mij de inleiding. En dat is mevrouw Lindner? Ja?

Mevrouw Lindner: Ja. Dank u wel, voorzitter. Afgelopen week berichtte de media opnieuw over ouderen die zich beperkt voelen door nieuwe brandveiligheidsmaatregelen in appartementencomplexen rond het stallen en opladen van scootmobielen en elektrische fietsen. Hoewel veiligheid vooropstaat, roept het bij Beter voor Dordt de vraag op of bewoners, en met name ouderen, wel goed zijn geïnformeerd over de gevolgen van deze regels. De communicatie lijkt per verhuurder sterk te verschillen. Daarom hebben wij de volgende vragen voor de portefeuillehouder Veiligheid. Is de portefeuillehouder bereid om met de brandweer en/of de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid in overleg te gaan over de mogelijkheid van mondelinge voorlichting over de nieuwe brandveiligheidsregels, met name aan bewoners van ouderencomplexen? Kan en/of wil de portefeuillehouder contact opnemen met de verhurende organisaties en hen vragen om met name voor de doelgroep ouderen te zoeken naar oplossingen voor de ontstane problemen?

De voorzitter: Dank u wel. Dat waren de eerste vragen. En dan gaat mevrouw Kamphuis met nog een aantal vragen verder.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel, voorzitter. Drie, ziet de gemeente voor zichzelf een rol weggelegd om de gebruikers van scootmobielen te helpen die door de gewijzigde regelgeving niet langer gebruik kunnen maken van de opstelplaatsen en de oplaadmogelijkheden, als er geen alternatief is bij hun woning? En zo ja, wat gaat de gemeente voor hen doen. En zo nee, waarom niet? Vier, heeft Dordrecht, net zoals Rotterdam en Delft, ook een subsidieregeling voor het realiseren van een scootmobielruimte? Zo nee, is de wethouder bereid om dit alsnog in te voeren, en op welke termijn? Zo nee, waarom niet? Vijf, is er sprake van een structurele overschrijding van de wettelijke termijnen voor het behandelen van de Wmo-aanvragen voor een scootmobiel? Zo ja, kan en wil de wethouder hier iets aan doen, en op welke termijn?

De voorzitter: Dank u wel. En dan zijn er vragen van GroenLinks. En dat is de heer Bootsman. Gaat uw gang.

De heer Bootsman: Dank u wel, voorzitter. Dan zijn we bij vraag zes. Is het college bereid om samen met inwoners, die via de Wmo een scootmobiel hebben, te zoeken naar veilige en werkbare laadoplossingen, zoals bijvoorbeeld de scootmobieltent waarover we in de krant kunnen lezen, als de woningcorporatie of verhuurder niet voorziet in voldoende laadplekken? En is het college bereid in gesprek te gaan met de verhuurders en woningcorporaties over de noodzaak om voldoende laadplekken voor scootmobielen te realiseren, mede gezien de vergrijzing en de toenemende vraag naar dit soort voorzieningen? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor uw vragen. En dan zijn er ook nog twee vragen vanuit het CDA. Mevrouw Van Vugt.

Mevrouw Van Vugt-Roose: Dank u wel, voorzitter. Het CDA is van mening dat de wooncomplexen echt wel moeten worden aangepast, maar dat erbovenop ook de nieuw te bouwen woonvoorzieningen al op voorhand daarin moeten voorzien. En dat heeft dan ook te maken met specifieke voorschriften en het treffen van voldoende voorzieningen. En de vraag is eigenlijk, hoe kunnen we dat van tevoren goed regelen, dat dat niet elke keer opnieuw opkomt, ditzelfde probleem, maar dat dan daarin voorzien wordt? Eigenlijk tweeledig, aanpassingen en voor de nieuwe gebouwen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van der Kruijff heeft al driftig geschreven, volgens mij. En die zal op de vragen ingaan. Gaat uw gang.

De heer Van der Kruijff: Voorzitter, dat zijn vragen op het domein van vele portefeuillehouders. Er zijn vragen over veiligheid, er zijn vraag over wonen en volkshuisvesting en vragen over de Wmo. En dat allemaal over hetzelfde onderwerp. En ik ben degene die dat mag proberen bij elkaar te brengen. Dat leek ons wel zo praktisch. Ik ga een poging doen. Even voorafgaand op alle vragen, de verantwoordelijkheid voor natuurlijk de voorzieningen in de complexen ligt bij de verhuurders, de wooncorporaties zelf, en niet primair bij de gemeente. Dat wil niet zeggen dat de gemeente niet moet meewerken of niets kan doen, maar de verantwoordelijkheid ligt bij de verhuurder, bij de wooncorporatie in deze gevallen. En dan de eerste vraag, of we bereid zijn de Omgevingsdienst of de brandweer ... Dat ze in gesprek gaan en voorlichting willen gaan geven aan de bewoners van de ouderencomplexen. We weten dat de meeste complexen hebben bewonersraden of VvE's of andere overlegorganen met de verhuurder. Dat bestaat ook. Huurdersraden zijn er. Daar kan het op de agenda komen. En we zijn ervan overtuigd, en zo nodig zullen we ons ook best ervoor doen, dat als de brandweer of de Omgevingsdienst daar gevraagd wordt om nog eens een toelichting te geven of dingen uit te leggen, dat ze dat zullen doen. Dat kan. Dat is alleen niet een vraag aan het college, maar de verhuur kan dat gewoon rechtstreeks vragen, de wooncorporatie. De tweede vraag laat zich dan raden als, wil de portefeuillehouder contact opnemen met de verhurende organisatie om hen te vragen naar oplossingen voor de ontstane problemen? Ik kan u verzekeren, ik heb vorige week nog weer bestuurlijk overleg gehad met de wooncorporaties.

En als je kijkt naar de huidige prestatieafspraken die de gemeente met de corporaties gemaakt heeft, staat dit er al in. Het is al onderwerp van overleg. Het staat ook al op de agenda om het op te lossen. Alleen u begrijpt, de oplossingen zijn niet één, twee, drie gerealiseerd. En af en toe ook allerlei obstakels om dat te realiseren. Maar we zullen in ieder geval dat gesprek voortzetten. En ook vorige week is dat nog gebeurd. Derde vraag. Zien wij voor onszelf een rol als gemeente om gebruikers van scootmobielen te helpen als er geen alternatief is bij hun woning? Ook daarvoor geldt dat het primair aan de wooncorporatie is om dat te doen. Dat neemt niet weg dat wij als gemeente en ook de Sociale Dienst in overleg zijn, en samen met hen zullen zoeken naar oplossingen, met de wooncorporatie, om dat te vinden. En aandachtspunten en mogelijke oplossingen komen er allemaal op de agenda. U zal wel zeggen, waar zitten de oplossingen? Maar dat zijn heel veel vragen, dat komt nog. Vraag vier over de subsidieverordening, zoals Rotterdam en Delft die hebben. Die heeft Dordrecht niet. En op het moment zien we ook niet één, twee, drie aanleiding daarvoor, omdat we nergens het idee hebben dat dit blokkeert op onvoldoende financiële middelen. Er zijn andere redenen waarom het een probleem is, maar niet primair geld. De subsidie lost het dan ook niet op, op dit moment. Mocht dat anders zijn, kunnen we het altijd heroverwegen, maar lijkt het nu niet naar. De volgende vraag. Is er sprake van structurele overschrijding van de wettelijke termijnen als het gaat over de Wmo-aanvragen voor scootmobielen? Het antwoord is ja, dat is aan de hand. Dat is niet alleen in Dordrecht en hier in de regio aan de hand, dat is landelijk een probleem dat we houdbaarheidsproblematiek, zoals dat zo mooi heet, zien binnen de Wmo. Dat is ook mede de reden geweest dat we bij de afgelopen Perspectiefnota als ombuigingsmaatregel hebben voorgesteld rondom de scootmobielen en de deelscootmobielvoorzieningen het beleid te veranderen, en niet alleen vanuit financiën. Mijn collega Van Benschop heeft dat ook vooral beargumenteerd, dat ook de personeelskrapte daar een rol speelt. En dat maakt ook dat de achterstanden oplopen. Dat gaat u allemaal qua ombuigingen en bijstellingen meekrijgen in dat traject. Maar we erkennen dat dat wel aan de hand is inderdaad. Vraag zes. Is het college bereid om met inwoners die via de Wmo een scootmobiel hebben te zoeken naar laadoplossingen, zoals een scootmobieltent, wanneer een wooncorporatie of verhuurder niet voorziet in voldoende laadplekken? Daar zijn we mee bezig. Scootmobieltent is overigens nog niet voorbij geweest als optie. Dat is wel een nieuwe variant die we horen. Wat we veel zien bij die complexen, is vooral bij de oudere complexen, dus niet de complexen voor ouderen, maar de complexen die zelf oud zijn, er gewoon in de complexen zelf geen ruimte is. Ze zijn er nooit op ontworpen en gebouwd. In de tijd dat ze gebouwd werden bestonden er nog niet eens scootmobielen. Op het moment dat je stallingsplaatsen wil hebben, dan zal het toch gauw buiten het gebouw moeten. En dan kunnen we als gemeente meewerken natuurlijk met vergunningen en dat toestaan en meedenken hoe dat kan. Tegelijkertijd zien we dan altijd wel de discussie ontstaan dat het dan ook buiten het pand is, dat het ten koste kan gaan van groen, dat het ten koste kan gaan van parkeerplekken, dat het ten koste kan gaan van de containerstalling, die dan weer ergens anders moeten staan. En daar zie je dan ook dat de vertraging zit in de oplossingen, want daar zit ook weer niet iedereen op een lijn waar je dan wijs aan doet. Maar daar liggen wel de oplossingen. En zijn we bereid in gesprek te gaan met de verhuurders en de wooncorporaties? Het antwoord is ja. Sterker nog, dat zijn we al.

En we kijken vooral, want daar gaat het nu wel even om, daar hapert het misschien ook wel eens, wie precies welke rol heeft en duidelijke randvoorwaarden wat mag? Want wellicht moeten we ook als overheid hier en daar ons flankerend beleid wel iets versoepelen, omdat we nu ook normen hebben, bijvoorbeeld dat containers inpandig moeten worden opgeslagen, wat dan weer niet mogelijk maakt dat daar scootmobielen kunnen staan. Dat leidt misschien nog wel tot mogelijke regelaanpassingen. En dat wordt allemaal besproken en overwogen. Dan de vraag van het CDA, hoe kun je dat bij nieuwe gebouwen doen? In de bouwvoorschriften bij nieuwe complexen wordt dit wel meegenomen en opgelost. Daar kunt u gerust op zijn. De problematiek zit vooral in de oudere complexen, die je niet meer kunt aanpassen en waar je het aanvullend nog moet oplossen. En de laatste vraag, welke rol ziet het college voor zichzelf weggelegd? Behalve overleggen en meedenken en creatief zijn, zoals ik net allemaal zei, zullen we ook moeten denken in ons flankerend beleid als je het hebt over groen en parkeerplaatsen en containerstelplaatsen of dat ten koste daarvan mag gaan. En ongetwijfeld heeft u daar dan ook wel weer een politieke opvatting over, maar dat is dan voor dan.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder. Ik vind het heel erg knap dat u ... Zeker. En we hebben helaas geen tijd meer voor een vervolgvraag. Als die er zou zijn, moet u even rechtstreeks naar de wethouder, naar het college. Dank u voor uw aandacht. Ik wens u een prettige vergaderavond.

2. Vaststellen Dordt Omgevingsvisie 2.0; Eiland met kwaliteit – Raadsvoorstel

Voorzitter: De heer Klerk
Raadsgriffier: De heer Den Boer
Verslag: NotuBiz

Aanwezig:
Dhr. Damen (Partij van de Arbeid)
Dhr. Van Dam Timmers (CDA)
Dhr. De Feijter (ChristenUnie/SGP)
Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)
Dhr. Hartmeijer (SP)
Mevr. Van Herwijnen (Partij voor de Dieren)
Dhr. Katif (Beter voor Dordt)
Dhr. Laban (ChristenUnie/SGP)
Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)
Dhr. Van der Meer (GroenLinks)
Dhr. Noldus (VVD)
Dhr. Pauwels (Partij van de Arbeid)
Dhr. Van Pelt (Forum voor Democratie)
Mevr. Redko (Forum voor Democratie)
Dhr. Stolk (VSP)
Dhr. Uysal (GroenLinks)
De heer De Vries (VSP)

Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Portefeuillehouders: wethouder M. Burggraaf

Ambtelijke ondersteuning: Mevr. Wouters, dhr. Cornax

De voorzitter: Goedenavond. Hartelijk welkom. Ik wacht even. Misschien wil de heer Uysal de deur sluiten. Mijnheer Van der Kruijff, ook goed. Dank u wel. Wij zijn hier bijeen om te spreken over het raadsvoorstel Dordtse Omgevingsvisie 2.0. Mevrouw Koene heeft er zin in, zo te zien. Eiland met kwaliteit. Ik stel vast dat er een voldoende quorum is om deze vergadering ook naar behoren uit te kunnen voeren. Hartelijk welkom aan de raads- en commissieleden en ook aan wethouder Burggraaf, namens het college aanwezig, en de ambtelijke ondersteuning die ook aanwezig is daar. Allereerst is het goed voor de notulen om even een korte ronde te doen, waarin u zichzelf voorstelt. En ik begin voor mij aan de rechterhand.

De heer Van der Meer: Frans-Bauke van der Meer, GroenLinks.

De heer Pauwels: Sam Pauwels, PvdA.

De heer Damen: Leo Damen, PvdA.

De heer De Feijter: Bart de Feijter, ChristenUnie/SGP.

De heer Laban: Vincent Laban, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Koene: Irene Koene, Gewoon Dordt.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

De heer Noldus: Robin Noldus, Dordtse VVD.

De heer Van Dam Timmers: Jan Van Dam Timmers, CDA Dordrecht.

De heer Katif: Jacques Katif, Beter voor Dordt.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

De heer Gündogdu: Aydin Gündogdu, Op Ons Eiland.

De heer Hartmeijer: Raymond Hartmeijer, SP.

Mevrouw Redko: Azza Redko, Forum voor Democratie.

De heer Van Pelt: Dirk van Pelt, Forum voor Democratie.

Mevrouw Van Herwijnen: Irma van Herwijnen, Partij voor de Dieren.

Mevrouw Wouters: Anne Wouters, ambtelijke ondersteuning.

De heer Cornax: Lauran Cornax, ambtelijke ondersteuning.

De heer Burggraaf: Maarten Burggraaf, namens het college.

De heer Den Boer: Mark den Boer, commissiegriffier.

De voorzitter: En mijn naam is Albert Klerk. En ik mag deze vergadering voorzitten. Ik zie dat er meer raadsleden per fractie aanwezig zijn. En ik wijs er volledigheidshalve nog maar op dat er 1 woordvoerder per fractie is toegestaan bij een oordeelsvormende vergadering. Voor het zomerreces zijn er meerdere technische vergaderingen geweest over de Omgevingsvisie 2.0. Uiteindelijk besloot de commissie om het onderwerp over het zomerreces heen te tillen, zodat het omvangrijke dossier nog eens goed tot u genomen kon worden en er eventueel nog aanvullende vragen konden worden ingediend. En vanavond is dan eindelijk die oordeelsvormende behandeling. Voor de zomer zijn er in ieder geval 2 politieke vragen aangedragen. En de eerste kwam van de CU/SGP-fractie. Is de stedelijke contour, zoals die nu ingetekend is, de juiste? En van de Partij van de Arbeid de vraag, waarom zouden wij met deze Omgevingsvisie het oplossen van de woningnood in de toekomst onmogelijk maken? En daarom gaan ze dat straks vast toelichten, mevrouw Koene. Daarnaast hebben diverse fracties op uiteenlopende thema's al wel amendementen in voorbereiding. Een aantal concepten is aan de stukken toegevoegd. En die zijn van de fracties van GroenLinks en PvdA. En die fracties die aan de stukken zijn toegevoegd, kunnen in ieder geval in de bespreking worden betrokken. Het idee is dat ik eerst het woord geef aan de fracties die de politieke vragen hebben geformuleerd. Dat zijn allereerst CU/SGP en vervolgens PvdA en daarna de GroenLinks-fractie, begreep ik, voor de amendementen. En waarbij de PvdA over een amendement ook nog kort inleidt. En dat lijkt me de juiste volgorde. En daarna gaan we gewoon de reguliere commissie ... Geven we de fracties het woord. Allereerst het woord aan CU/SGP. En wie mag ik daarvoor ... De heer Laban, aan u het woord.

De heer Laban: Dank u wel, voorzitter. Voor ons ligt de Omgevingsvisie 2.0. Een belangrijk document dat richting geeft aan de toekomstige ontwikkelingen van onze stad en eiland. We kunnen ons goed vinden in deze visie, waarin met betrekking tot de woningbouw gekozen wordt voor zoveel mogelijk inbreiding binnen de huidige contour. Het zou mogelijk moeten zijn om een totaal van 11.000 woningen aan het totaal toe te voegen binnen de contouren van de huidige stadsrand. Zijn al deze plannen haalbaar? Alleen de toekomst zal dit uitwijzen. Biedt bouwen op inbreilocaties een garantie op de mogelijkheid voor huisvesting van een grote groep woningzoekenden, waaronder jongeren en mensen met een beperkt inkomen? We zijn daar bezorgd over. Onlangs is het bestemmingsplan vastgesteld voor het Maasterras. En de mogelijkheden voor deze doelgroepen zijn daar beperkt. Om onszelf niet voor de komende 10 jaar vast te zetten, overwegen wij een amendement op te nemen over het opnemen van een afwijkingbevoegdheid voor het gebied wat nu stadsrand is. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Noldus.

De heer Noldus: Als ik daar een vraag over mag stellen? Ik ben benieuwd wat de afwijkingsbevoegdheid voor het stadsstrand dan zou betekenen. Kan de heer Laban, namens ChristenUnie/SGP, dat wat duiden? Want het gaat mij nog niet helemaal branden wat daarop bedoeld wordt.

De voorzitter: De heer Laban.

De heer Laban: Dank u wel. Als ik het goed begrepen heb, dan geeft het opnemen van een afwijkingsbevoegdheid in de Omgevingsvisie eenvoudigere mogelijkheden om een aanpassing te doen aan de Omgevingsvisie, in plaats van dat je door allerlei andere hoepels moet springen, die je normaal gesproken zou moeten nemen wanneer je de Omgevingsvisie wilt wijzigen. Maar ik denk dat het ook een goede vraag is om nog eventjes toelichting te krijgen mogelijk van het college of de ambtenaren hoe dat precies werkt.

De voorzitter: Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Dank u wel. In hoeverre wil de ChristenUnie/SGP hierin gaan, in die afwijkingsbevoegdheid? Kan je bijvoorbeeld met die afwijkingsbevoegdheid weer een golf aan wonen gaan creëren? Hoe ver kan men dan afwijken?

De voorzitter: De heer Laban.

De heer Laban: Dat is precies waar we ons nog op beraden. En we hebben nog wat tijd voor de raadsvergadering. We zijn er zelf ook nog niet helemaal over uit.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Pauwels van de Partij van de Arbeid voor zijn woordvoering en ook eventueel duiding. Want ik begreep dat daar ook behoefte aan was of wat uitleg bij de politieke vraag die door zijn fractie is geformuleerd.

De heer Pauwels: Toen ik de vraag zonet hoorde, dacht ik, dat is best wel prikkelend geformuleerd. Wil niet zeggen dat ik het er niet mee eens ben. De achtergrond van de vraag was, de Omgevingsvisie is nu een heel lijvig document. Dat is een heel belangrijk document. Daarmee leggen we de visie van de gemeenteraad vast voor de komende 10 jaar. Die is gebaseerd op een verdichtingsstudie, die ook aangehaald wordt in de Omgevingsvisie zelf. Daar staan woorden in als, we willen 11.000 woningen en we achten het kansrijk, verdichting. Nu weten we uit de praktijk dat verdichting geen sinecure is. Je hebt allerlei uitdagingen. Mensen kunnen bezwaren indienen. De stad wordt drukker. We hebben het over 11.000 woningen. Dat is een soort van hele Stadspolders nog een keer in het stadscentrum, hup neerkwakken. Dat kan je op allerlei manieren natuurlijk doen. We zeggen ook niet, en daarom wil ik dit ook een beetje nuanceren hoor, die vraag die ik stel, ik kan niet op basis van een rapport, dat niet gedeeld is, concluderen dat het sowieso niet lukt.

Het enige wat ik nu wel wil aanstippen, het is niet duidelijk hoe duur het is, wanneer die verdichtingsopgave gehaald wordt en hoe dat straks gaat gebeuren. Er zijn een aantal verdichtingsprojecten nu in de stad die al vertraging oplopen. Als wij nu zo'n belangrijk politiek besluit moeten nemen, is de vraag, want dat is ook geen klein detail, we schakelen, we zeggen, we gaan verdichten en daarbuiten gaan we niet bouwen. Als die verdichting niet lukt, dan is in ieder geval de belangrijkste doelstelling uit de Omgevingsvisie onhaalbaar. En dat is de achtergrond van de vraag.

Mevrouw Koene: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Ik wil dan graag aan de heer Paulus vragen ... Kijk, want ik ben het eens hoor, de verdichting, dat daar een grens aan zit. Als die grens bereikt is, wat wil de heer Pauwels dan?

De voorzitter: De heer Pauwels.

De heer Pauwels: Dan bouwen buiten waar nu ... Of extra bouwen. Daar hebben we een amendement voor opgesteld, wij van de PvdA met GroenLinks, om in ieder geval te zeggen, als wij die ... Want er is sprake van woningnood. Laten we dat niet vergeten. Er zijn heel veel mensen op zoek naar een woning. Dat is niet iets waar we heel lang mee kunnen wachten. En als blijkt dat het niet werkt, dan moet je andere opties verkennen. Zo simpel is het. En in deze Omgevingsvisie worden die opties uitgesloten. En dat vind ik onnodig. Zeker nu vlak voor nieuwe verkiezingen, bijvoorbeeld.

Mevrouw Koene: Eens. Maar voorzitter, een aanvullende vraag nog.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Want het amendement wat in voorbereiding is, welk amendement is dat? Want ik heb meerdere gezien.

De heer Pauwels: Even kijken. We hebben er meerdere geschreven. Het heet Woningbouwopties openhouden. En ik weet niet of dit het moment is om hem toe te lichten.

De voorzitter: Lijkt me een goed plan. Volgens mij is er al een aardige brug geslagen.

De heer Pauwels: Wat we hier vooral probeerden te doen, is niet te zeggen, we gaan nu hier een hele moeilijke taaie politieke discussie voeren. Ik ben hier redelijk nieuw, maar ik begrijp dat het wel gevoelig ligt. Dat hoeven we niet te doen. Maar we kunnen in ieder geval zeggen, gaan wij volledig inzetten, met zijn allen, op verdichting, ja of nee, op basis van een rapport dat we niet hebben gezien? Mijn stellige antwoord is nee. We hebben in het amendement opgenomen dat er een aantal, even kijken, hoe hebben we het hier genoemd transformatiegebieden zijn, een aantal plekken aan de randen van de stad, waar eventueel wel woningbouw plaats zou kunnen vinden.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koene nog een vraag?

Mevrouw Koene: Als laatste vraag. En wat is dan de uiterste grens?

De voorzitter: De heer Pauwels.

De heer Pauwels: Die hebben wij hier omschreven. We hebben het nu over het buitengebied voor de delen ten noorden van de Zuidendijk, tussen de Provincialeweg en de Stevensweg. Maar dit is ook nadrukkelijk iets wat we zouden kunnen bespreken, mocht er interesse zijn om inderdaad dit amendement te steunen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Noldus heeft ook een vraag. En daarna de heer Hartmeijer.

De heer Noldus: Voorzitter, ik denk dat de vraag wordt geformuleerd, die is scherp geformuleerd, die wordt al wat genuanceerd. Maar ik ben dan toch wel benieuwd waar voor de Partij van de Arbeid dan ook de afweging zit tussen verdichting en wanneer kies je voor dat buitengebied? Want dat mis ik nog een beetje in de overweging.

De voorzitter: De heer Pauwels.

De heer Pauwels: Persoonlijk zou ik zeggen, laten we meteen ook beginnen met kijken of bouwen in het buitengebied een optie is. Als je eenmaal begint met onderzoeken, dan ben je al heel veel jaren verder voordat je überhaupt daar echt een serieuze keuze in kan maken. Alle tijd die we nu niet steken in alle opties verkennen, is wat mij betreft verloren tijd.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Voorzitter, de heer Pauwels zijn amendement spreekt dan over een specifiek gebied, wat dan toevalligerwijs in de commissie eerder ter sprake werd gebracht. Maar ik begrijp hier uit zijn eerdere antwoord dat hij eigenlijk breder kijkt. Dat is dan maar een voorbeeld. Dat is dan in het amendement, maar het is eigenlijk breder bedoeld. Maar is het dan wel handig om dit amendement zo te amenderen eigenlijk?

De voorzitter: De heer Pauwels.

De heer Pauwels: Wij hebben wel gekozen voor een gebied hier. Het is niet zo dat we zeggen, ga maar lekker ook in de Biesbosch hutjes bouwen. We hebben het hier op proberen in te kaderen. Maar zoals gezegd, dat is wel iets wat besproken kan worden.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Dank u wel. Ik kan me wel vinden in de sceptisch van mijnheer Pauwels ten aanzien van het thema verdichting. De redenering is, er is woningnood, dus wij moeten meer woningen bouwen. Ziet Mijnheer Pauwels daar ergens ook nog een bepaalde begrenzing in? Is woningnood an sich een soort eindeloze stimulans van meer woningbouw, of is het een keertje klaar?

De voorzitter: De heer Pauwels, wanneer is het klaar?

De heer Pauwels: Ik denk dat het een hele relevante vraag is. Dit is een proces wat jaren duurt en heel veel tijd, heel veel geld, heel veel energie kost. Ik denk dat als je een aantal projecten gaat uitvoeren en je daarin slaagt, dan heb je al iets heel groots bereikt voor de Dordtenaren die nu op zoek zijn naar een woning. Ik denk dat op het moment dat het de klauwen uit zal lopen, dat we op een gegeven moment te veel zouden gaan bouwen, dat zien we ruimschoots van tevoren aankomen. En ik denk dat we dan als raad daar een discussie over kunnen en moeten voeren.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Mijn vraag was door de buurman eigenlijk al gesteld.

De voorzitter: Dan geef ik het woord aan de heer Noldus van de Dordtse VVD.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Net en helder antwoord van de Partij van de Arbeid. Dank daarvoor. Ik ben heel erg benieuwd wat ook dan de beoogde tijdslijnen zijn van de Partij van de Arbeid. Dit is natuurlijk het grootste binnenstedelijke plan waar de Partij van de Arbeid tegen was. In die zin kan ik volgen dat er een andere locatie gezocht wordt voor woningbouw. Dat siert ze. Ik ben benieuwd naar de tijdslijnen die de Partij van de Arbeid dan voor ogen heeft voor de ontwikkeling in deze polders.

De voorzitter: De heer Pauwels.

De heer Pauwels: Niet om al te flauw te doen, maar ik zou het toch ook willen omdraaien. Wat wij heel belangrijk vinden, is ook de tijdlijn van die verdichting. We moeten nu kiezen. De hele Omgevingsvisie draait om verdichting. We moeten weten, wanneer gaan er ongeveer genoeg huizen gebouwd worden? Als het gaat om het ontwikkelen van nieuwe gebieden, ik denk dat je meteen moet beginnen met onderzoeken wat de mogelijkheden zijn. En ik heb dat zelf nog niet gedaan, dus geen idee hoeveel tijd of ...

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van der Meer van GroenLinks. En daarin kan hij ook direct de concept-amendementen die in het RIS staan ook, of in de GO-app, toelichten.

De heer Van der Meer: Dank u wel, voorzitter. Met de Omgevingsvisie schetsen we een beeld van de stad waar we naartoe willen, althans in ruimtelijk en ecologisch opzicht. Veel ambities en perspectieven in de visie spreken ons erg aan. Op een aantal punten willen we een nadere aanpassing en invulling maken. Een viertal amendementen heeft betrekking op de wijkontwikkeling. Wijkontwikkeling is een belangrijke zaak. En we vinden dat de gemeente daarin een duidelijke regierol heeft te vervullen. Het staat er nu, wat ons betreft, te passief in. De gemeente zegt, bij wijkontwikkeling gaat het vooral om initiatieven die vanuit de wijk genomen worden.

Prima natuurlijk. Maar als dat niet gebeurt of als daar niet op ingespeeld kan worden of als daarbij niet aan andere eisen van de Omgevingsvisie over klimaatadaptatie, over voldoende ruimte voor spelen, voor groen, voor parkeren en sport wordt voldaan, of voldoende ruimte voor sociale activiteiten en wijkbinding, dan heeft de gemeente daar toch een rol te vervullen. Op drie punten hebben we dat verder uitgewerkt. Ten eerste een oproep eigenlijk om in het verder ontwikkelen van wijken zoveel mogelijk te streven naar niet parkeren in woonstraten of minder parkeren in woonstraten, waar dat kan. Betekent niet minder parkeerplaatsen, maar dat betekent wel iets meer aan de randen van de wijken of oplossingen op eigen terrein of oplossingen onder gebouwen of wat dan ook. Zoveel mogelijk daarnaar zoeken, uit het oogpunt van veiligheid en uit het oogpunt van de wijken open, groen, mooi, aantrekkelijk, ruimte voor bewegen en spelen te geven. Ten tweede.

De voorzitter: De heer Noldus heeft een vraag aan u.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Want ik neem kennis van dit amendement. En ik denk, op zich een lijn waarvoor gekozen is. En tegelijkertijd zet het natuurlijk wel de deur meedogenloos open naar het schrappen van parkeerplekken in de woonwijk, waar nu al die krapte is. En de heer Van der Meer geeft namens GroenLinks al aan dat parkeren op eigen terrein mogelijk een invulling zou kunnen zijn. Vraag, is GroenLinks dan niet bang dat juist die groene tuinen gaan sneuvelen ten opzichte van parkeerterreinen? Ik denk dat mensen daar juist graag in willen investeren, in hun eigen groentje voor de deur. En ik ben ook wel benieuwd, dat is vraag twee, welke locaties GroenLinks dan voor ogen heeft in de nabijheid van die wijken om dan wel voldoende auto's kwijt te kunnen? Want die ruimte is ook ondertussen al drie keer vergeven, als ik goed luister.

De voorzitter: De heer Van der Meer. Wilt u de microfoon aanzetten?

De heer Van der Meer: We zijn het er in elk geval over eens dat de ruimte heel krap is en dat we daarmee moeten woekeren. We zijn het er denk ik ook over eens dat woonwijken zoveel mogelijk een wijk moeten zijn om te wonen. Wij ook. Naar buiten kunt, op straat kunt en al dat soort dingen meer. Dat betekent zoveel mogelijk zoeken naar andere oplossingen. Natuurlijk hopen wij dat het Mobiliteitsplan zo succesvol is dat het aantal auto's geleidelijk aan wat zal gaan afnemen. Daar kan schamper om gelachen worden, maar het is wel heel duidelijk dat de auto een enorm aandeel heeft in het gebruik van de openbare ruimte. En dat waar we dat wat kunnen verminderen, door ander mobiliteitsgedrag en door andere inrichting en door andere parkeeroplossingen, we dat moeten doen. Dit amendement probeert die richting in deze Omgevingsvisie te verankeren.

De voorzitter: Vervolg vraag van de heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, vervolgvraag. Want ik hoor nog steeds niet waar dat dan wel zou moeten. Want in die randen van die wijken loopt het ook niet over van de ruimte. Daar investeren we ook in andere functies, in groen, in ontmoeten en allerlei andere zaken. Ik hoor GroenLinks wel zeggen, we moeten andere ruimte zoeken.

Ik hoor niet zo goed waar. En ik hoor ook een heel pleidooi over, het zou misschien wat minder auto's kunnen. Dat verwachten wij in ieder geval niet. En we zien ook het amendement, mede ingediend door de PvdA, wat toch ook wel weer een verrassing is, in die zin, omdat juist ook die partij vroeger nog weleens stond voor de mensen die de auto nodig had voor naar de zorg, ziekenhuis, naar de haven voor werk. Dat lijkt in ieder geval redelijk vergeten met dit amendement. Ik ben benieuwd waar GroenLinks de oplossingen daarvoor ziet.

De voorzitter: Dat laatste deel is niet een vraag aan de heer Van der Meer, denk ik.

De heer Van der Meer: Het amendement is mee ingediend door de Partij van de Arbeid. Maar ik geef daar graag een antwoord op. Kijk, het is natuurlijk niet zo dat wij zeggen dat mensen die een auto nodig hebben die niet meer mogen hebben. Laat dat heel duidelijk zijn. Er zijn mensen die voor wat voor dingen dan ook auto's nodig hebben. Soms kan het met deelmobiliteit, soms kan het op een andere manier, maar sommige mensen hebben gewoon een eigen auto nodig. Dat bestrijd ik helemaal niet. Daar moet ook ruimte voor zijn. Het punt is dat we dat zo willen inrichten dat in woonstraten zo weinig mogelijk geparkeerd hoeft te worden, simpelweg om die ruimte anders te gebruiken. En dat betekent dat er hier en daar inderdaad aan de randen van buurten, laat ik het zo zeggen, want het gaat niet om grootschalige parkeeroplossingen aan de rand van wijken, maar om kleinschalige oplossingen aan de rand van buurten, dat zal natuurlijk puzzelen zijn. Maar in de Omgevingsvisie wil je vastleggen waar je naartoe wil. En dat is waar wij in elk geval naartoe willen. Dat is waar we naar streven.

De voorzitter: Dank u wel. En dan is er nog een vraag van de heer Laban van de ChristenUnie/SGP.

De heer Laban: Dank u wel, voorzitter. U had het zojuist over het afnemen van auto's. En verdichting betekent vooral veel bouwen rondom ov-knooppunten. En dat hangt nauw samen met de mobiliteitsshift, die GroenLinks dan ook erg belangrijk vindt. Is GroenLinks niet bang dat de mobiliteitsshift onvoldoende op gang komt met de ontwikkeling aan de stadsrand in plaats van binnenstedelijke verdichting? Mensen aan de stadsrand zonder station in de buurt reizen meer met de auto, en dan slibben de wegen dicht. Denkt u er ook zo over?

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dit is een vraag over het amendement wat net door de heer Pauwels is toegelicht. Ik wil daar ook wel graag kort iets over zeggen. Waar het om gaat, is dat we met allerlei ... We zijn het erover eens dat er grote krapte is van ruimte. Dat we afwegingen moeten maken tussen, waar bouwen we woningen, waar maken we groen, waar is ruimte voor spelen en ontspanning? Hoe kunnen we zorgen dat natuurinclusief bouwen voldoende gestalte krijgt? We kunnen op dit moment, de heer Pauwels heeft dat ook gezegd, niet zeggen, we zijn er zeker van dat dat allemaal kan binnen de rode contour. Daarom hebben we gezegd, er is een beetje speelruimte nodig. En we hebben twee concrete gebieden aangewezen in het amendement. Maar dat zou kunnen. Natuurlijk zitten daar uitdagingen aan op het gebied van mobiliteit, enzovoort.

Het is ook niet zo dat dat een alternatief is voor bouwen bij ov-knooppunten en dat soort zaken. Natuurlijk niet. Die verdichting is hartstikke belangrijk. Maar we moeten wel in de toekomst voldoende speelruimte hebben om die afwegingen van, wat voor stad willen we maken en waar hebben we de ruimte voor nodig, dat is niet alleen een technische vraag, dat is ook een politieke vraag, goed te kunnen beantwoorden. En vandaar willen we, om gewoon wat denkruimte te hebben, deze twee gebieden benoemen. Ik ga terug, voorzitter, als u dat goed vindt, naar de amendementen over de wijk.

De voorzitter: Heel graag.

De heer Van der Meer: Ik heb iets over het parkeren gezet. We hebben ook een amendement wat gaat over gedifferentieerd wonen, waarin het concept, wat in de Omgevingsvisie staat, wat verder wordt ingevuld. Met gedifferentieerd wonen kun je verschillende dingen bedoelen. Wij denken dat het belangrijk is om duidelijk te maken dat dat voor alle doelgroepen is, dat je verschillende prijsklassen nodig hebt, maar dat je ook verschillende woonvormen moet accommoderen, jongeren, ouderen, alleenstaanden, gemeenschappelijke woonoplossingen, al dan niet voor ouderen of gewone mensen en tiny houses. Allerlei opties willen we graag genoemd hebben, om duidelijk te maken dat voor die verschillende behoeftes gebouwd moet worden. Dan ten slotte het amendement over klimaatadaptatie in de wijken. De ambitie staat er heel duidelijk in. Tegelijkertijd constateren we dat bijvoorbeeld op het vlak van hittestress en verharding dat nog lang niet overal duidelijke handen en voeten krijgt. En met het amendement om een beetje een tijdspad uit te zetten naar het vergroten van de boomkroonbedekking. En om wat actiever beleid te voeren op het gebied van minder verharding. Bijvoorbeeld ook half verharde parkeerplaatsen in plaats van helemaal verharde parkeerplaatsen. Daar willen we graag nog wat meer ruimte voor vragen. Ik heb een laatste opmerking, voorzitter, als dat mag?

De voorzitter: Nog één dan. Natuurlijk.

De heer Van der Meer: Dat heeft betrekking op een voor mij wat onduidelijke formulering rondom de zoeklocaties voor duurzame energieopwekking. Er staat terecht dat dat moet worden afgewogen tegen allerlei andere punten die met ruimtelijke kwaliteit te maken hebben. Maar zoals het er staat, zou het ook tot de conclusie kunnen leiden dat geen enkel van de zoekgebieden in aanmerking komt. Ik wil graag van de wethouder horen dat het commitment met betrekking tot duurzame opwekking, zoals dat in het kader van de RES is aangegaan, niet ter discussie staat. En dat bij de invulling daarvan ook voldoende rekening wordt gehouden met het probleem van netcongestie. Daar wil ik het even bij laten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Die vraag is genoteerd, denk ik. Dank u wel, mijnheer Van der Meer. Wie kan ik als volgende fractie het woord geven?

Mevrouw Koene: Voorzitter, ik heb nog even een vraag.

De voorzitter: Mevrouw Koene heeft nog een vraag.

Mevrouw Koene: Ik denk, ik geef mijnheer Van der Meer nog wat meer podium. Het gaat nog over de parkeerplaatsen. Dat is nu pas bij me ingedaald. Meer aan de randen en dergelijke. Hoe kijkt de heer Van der Meer naar parkeren voor mensen die gewoon minder goed ter been zijn? Want je kan wel alles aan de randen gaan doen, maar dat geeft probleem. Hoe wil hij dat dan oplossen?

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Dank voor de vraag. Ben ik heel blij mee. Want het is niet de bedoeling om parkeren op straat voor mensen die dat echt ter plekke nodig hebben, bijvoorbeeld mensen die slecht ter been zijn, te beperken. Dat moet gewoon mogelijk blijven. Maar het gaat gewoon om het verminderen ervan. En dan is in veel gevallen, zoals denk ook aan de discussie die er nu gaat gevoerd worden over loopafstand tot parkeergarages in de binnenstad voor bewoners, dat soort loopafstanden zou je in aanmerking kunnen nemen voor de meeste mensen, of bijvoorbeeld voor mensen die al een eerste parkeervergunning hebben in reguleringsgebieden, en voor hun tweede of derde auto een paar minuten moeten lopen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Gündogdu heeft ook nog een vraag.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Parkeren is altijd wel een discussie waard. Wat ik wil vragen aan mijnheer Van der Meer, is dat ook uit de recente cijfers blijkt dat wij steeds meer auto's in dit land hebben. En niemand koopt een auto voor plezier, althans ik niet, en heel veel andere mensen ook niet, want je hebt hem nodig, want zo'n ding kost nogal wat, los van de afschrijving, et cetera. Maar mijn idee is, dat aantal is al jaren gestaag aan het groeien. En u wil met dit amendement eigenlijk een beperking geven in een relatief, hoe zal ik zeggen ... Vanuit een verdichtingsmodel al beperkte ruimte waarvan u zegt, er moeten ook geen auto's komen. Maar u zegt zelf ook, het is verdicht. Maar waar laten we dan die ruimte of waar creëren we dan ruimte wel voor die auto's? U zegt wel onder een bijvoorbeeld gebouw, et cetera. Maar lopen wij niet het gevaar, of kunt u mij garanderen dat de automobilist of de bewoner die een auto heeft nog steeds wel welkom is in deze stad? Want ik heb het idee dat u met dit amendement enorm veel beperking oplegt.

De voorzitter: Dit is een hele grote vraag. De heer Van der Meer, kunt u daarop antwoorden?

De heer Van der Meer: Welkom, zeker, zonder meer. Het is wel zo dat we mensen steeds meer willen verleiden om andere opties te kiezen. Dat zal langzaam gaan. En ik ken de statistieken waar u naar verwijst ook. En die zijn in zekere zin problematisch, zeker in stedelijk gebied. Want we zijn het erover eens dat de ruimte krap is. Steeds meer ruimte voor de auto reserveren, betekent dat andere belangen bij die ruimte steeds meer in het gedrang komen. Dat moeten we niet willen. Maar tegelijkertijd moet die automobilist, die om wat voor reden dan ook niet kan uitwijken naar openbaar vervoer, de fiets of deelvervoer, welkom blijven. Dat is een puzzel. En die willen we zo oplossen dat in elk geval in de woonbuurten die auto zo weinig mogelijk op de straat staat.

De voorzitter: Nog een korte reactie, mijnheer Gündogdu. Een vraag, mag ik hopen.

De heer Gündogdu: Dat is, richting mijnheer Van der Meer, mijn bezwaar, dan gaat u dat nu vastleggen middels een amendement. Dan beperkt u eigenlijk de bewegingsvrijheid die wellicht het college wil nemen om met een voorstel te komen richting de raad hoe wij deze stad in ontwikkeling zien met de auto in deze stad.

De voorzitter: Wat is uw vraag?

De heer Gündogdu: Of hij hiermee kan instemmen?

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: U kunt net zo goed zeggen dat we de bewegingsvrijheid voor mensen die niet in een auto zitten vergroten.

De voorzitter: Dank u wel. Wilt u de microfoon uitzetten? Dank u wel. Ik stel voor dat ik de volgende fractie het woord ga geven. En dat was namens de CDA-fractie de heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Toch eventjes terug naar waar we het vanavond allemaal over hebben. Dat is uiteindelijk de Omgevingsvisie, met plannen en doelen voor Dordrecht op de lange, middellange en ook wel relatief iets kortere termijn. En het gaat eigenlijk over alles wat met onze stad te maken heeft. Het gaat over voorzieningen, fietsen. Ik vind het mooi om te zien dat we ook mooie dingen terugzien van ons initiatiefvoorstel Fijn fietsen in Dordt. Lijkt allemaal heel mooi verwerkt te zijn. In die zin ook wel complimenten. Het gaat ook over sportvoorzieningen, het gaat over milieu, luchtkwaliteit, economie, woningbouw. Het is eigenlijk te veel om op te noemen, om in 1 document van 184 pagina's samen te vatten. Wat dat betreft al heel veel complimenten dat dat allemaal gelukt is. En er staan heel veel dingen in die eigenlijk een uitwerking zijn van ons eerdere beleid als gemeenteraad, waarin tal van beleidsstukken heel mooi verwerkt zijn. Eigenlijk als fractie staan we daar positief tegenover. Er zijn wel een aantal dingen waar we amendementen op aan het voorbereiden zijn van dingen waarvan we denken, dat zou anders of beter kunnen. En een van die onderdelen is de Knoop Leerpark. Dat is eigenlijk een gebied waar nu een aantal tennisverenigingen zitten en ook het Schippersinternaat. Dat is onderdeel van het gebied Leerpark, Gezondheidspark. En als je naar de plaatjes kijkt die in deze Omgevingsvisie staan, dan zie je, als dit zijn uitwerking zou hebben, dat er geen ruimte meer is voor sportvoorzieningen op deze locatie en ook niet meer voor het Schippersinternaat. En dan zou dat vervangen worden door alleen maar woningbouw. Vanuit onze fractie vinden we dat geen wenselijke ontwikkeling, omdat we juist ook in de Sportvisie hebben gepleit, en pleit ook het college, voor goed bereikbare sport, ook centraal in Dordrecht. En daarom bereiden we eigenlijk een amendement voor die als doel heeft om deze centrale sportvoorzieningen, waar deze verenigingen voor een deel al vijftig jaar zitten, te behouden op deze locatie. En dat amendement vraagt nog wat technische verbetering, maar een concept daarvan wordt ook aan de stukken toegevoegd.

En we hopen met dit amendement ook tot een verbetering te komen van dit specifieke gebied, zodat sport behouden blijft en dat we aan een leefbare stad werken.

De heer Noldus: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Noldus.

De heer Noldus: Vraag aan het CDA. Want bij mijn weten is er ook een amendement of een motie aangenomen bij eerdere stukken die juist ook ging over dit gebied en het behoud van het sportareaal. Ik ben benieuwd, is dit dan het hetzelfde vastleggen in een ander document, of heeft het CDA hier een andere invulling mee voor ogen?

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Ik denk dat je dit een beetje in het verlengde van dat eerdere moet zien. Dat ging toen over de Sportvisie, of het sportprogramma. En dit gaat natuurlijk over de Omgevingsvisie voor de verdere toekomst. Als ik kijk naar de plaatjes op bijvoorbeeld pagina 32, als ik het goed heb. Al wil die paginanummering soms nog net wel een paginaatje verschillen, want er is weer net een iets nieuwere versie geüpload dan die ik eerder weer in mijn stukken had. Maar dat gaat om het plaatje, als u met mij meekijkt, dat is toch altijd wel prettig, de doelkaart aantrekkelijke stad. En daar zie je een heel aantal dingen op staan. Vooral de grote woningbouwprojecten, kernwinkelgebieden, het Stadspark. En dan zie je, als je op dit kaartje verder inzoomt, dat op de plek waar nu tennisvoorzieningen zijn, dat als we deze doelkaart mogen geloven, dat daar in de toekomst geen ruimte meer is voor dat soort voorzieningen. En vanuit onze fractie zouden we dat onwenselijk vinden, omdat we zien dat die locatie een belangrijke rol speelt in het leven van een hoop mensen in onze stad, waar ze graag sporten. En wij denken dat voor een toekomstige leefbare stad niet alleen woningen van belang zijn, maar juist ook die voorzieningen dicht in de buurt. Dat is in aanvulling ten opzichte van wat het eerder was.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Wringer heeft een vraag.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Kijk, voorzieningen zijn natuurlijk altijd belangrijk voor onze Dordtenaren. Helemaal mee eens. Bent u niet bang dat de bouw van Station Leerpark in gevaar komt als we daar niet gaan verdichten? En dat dan ook misschien het toekomstige ziekenhuis gaat verplaatsen? Dat dan er geen reden meer is om daar een nieuw station te bouwen.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Daar kan ik eigenlijk niet zo goed op vooruitlopen. Ik constateer dat op dat gebied dat natuurlijk bij het Leerpark al heel veel woningen gebouwd zijn. Dat op het Gezondheidspark nog 720 woningen gepland staan. Dat je in de omgeving Krispijn hebt, Nieuw-Krispijn. Dat je daar een aantal wijken nog verder omheen hebt. Dat daar stiekem al heel veel mensen omheen wonen. Ik weet niet precies wat voor concrete gevolgen het heeft.

Ik weet wel dat als je het laat staan, zoals het nu staat, dat het als concreet gevolg heeft dat je centrale sportvoorzieningen kwijtraakt.

De voorzitter: Dank u wel. Er werd mij van tevoren verteld dat de fractie van de VSP iets later was. Die komen nu binnen. Nemen jullie deel aan het debat? Ja. En dat zijn de heer Stolk en de heer De Vries. En we zullen straks horen wie het woord voert. Er is overigens nog plek aan tafel. Sorry, er is nog plaats aan tafel. Als jullie bij voorkeur aan tafel willen plaatsnemen. De heer Van Dam Timmers, u had de vraag beantwoord, denk ik?

De Van Dam Timmers: Dank, voorzitter.

De voorzitter: Sorry, ik ben gelijk van slag. En dan gaat u verder met uw betoog.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Dat is eigenlijk punt 1, dat gaat over voorzieningen van zowel de tennisvereniging als het Schippersinternaat daar ter plaatse. En natuurlijk is het denkbaar dat daar wel wat veranderingen komen in de toekomst. Dat is over het algemeen altijd het geval. Maar het helemaal wegtrekken van deze voorzieningen zien wij niet als een gunstige ontwikkeling. En een tweede amendement wat we overwegen, gaat over voorzieningen in de diverse wijken. We constateren dat in Dordrecht, zeker als het gaat om zorgvoorzieningen, bijvoorbeeld de gezondheidszorgcentra voor de eerste lijn, in sommige wijken, zoals De Staart, verdwenen zijn. En dat we denken dat in deze Omgevingsvisie dat nog wel wat explicieter opgenomen kan worden. Dat het ook een doel is om als gemeente proactief zorgvoorzieningen te behouden in buurten, door daar in de woningbouw ook rekening mee te houden. Dat is een amendement wat we nog technisch proberen te verbeteren, zodat het ook zijn uiteindelijke doel gaat hebben. Daarnaast hebben we nog wel een ander idee, maar dat is nog iets wat in de uitwerking is. En dat heb ik nog niet helemaal klaar voor vandaag.

De voorzitter: De heer Hartmeijer heeft nog wel een vraag aan u.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. De heer Van Dam Timmers vertelde net over zo'n amendement over die voorziening inderdaad. Dat is ook wel een punt van zorg bij ons. In de commissie werd gesteld, we kijken ernaar op het moment dat er een bijvoorbeeld een nieuwbouwproject gerealiseerd gaat worden. Begrijp ik uit de uitleg van de heer Van Dam Timmers dat dat amendement iets anders gaat zeggen?

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Kijk, het gaat natuurlijk niet alleen om nieuwbouw, want het gaat ook om als je op bepaalde plekken een verandering maakt. Het gaat er ook om van, wat is je visie? Dit gaat over de Omgevingsvisie. En mijn visie hierop is, of mijn ideale visie voor Dordrecht zou zijn dat elke inwoner een goede toegang tot basisvoorzieningen zou hebben. En dat we dat proberen na te streven voor elke wijk in Dordrecht. En nu zijn er toch wel locaties waar dat wat te wensen overlaat.

En ik denk dat de gemeente een bijdrage kan leveren, niet door het zelf te doen, maar wel een bijdrage kan leveren door dit als gedachte steeds mee te nemen. En ik zie dat dat al gebeurt, steeds meer gebeurt, denk ik, maar we hopen dat daar nog net een schepje bovenop kan.

De voorzitter: Dank u wel. Was u klaar met uw betoog? Dan kijk ik rond welke fractie ... De Partij voor de Dieren, mevrouw Van Herwijnen, geef ik graag het woord.

Mevrouw Van Herwijnen: Dank u wel. De Omgevingsvisie heeft veel ambitie op alle zeven doelen, maar daar ligt juist onze zorg. De zorg voor botsingen bij de opgave waar we voor staan, waaronder het oplossen van de klimaatcrisis. Doel vijf gaat specifiek over een klimaatbestendige stad. Maar de urgentie spat er nog niet echt vanaf. Het college blijft inzetten op groei van inwoners, economie en bedrijven. Het lijkt er helaas op dat het oude economische denken ook in deze visie centraal staat. Maar met het oude denken lossen we niet de klimaatcrisis, de stikstofcrisis of de biodiversiteitscrisis op. Willen we deze oplossen en daarnaast ook zorgen voor goede luchtkwaliteit, waterkwaliteit en duurzame energiesystemen, dan moeten we fundamentele veranderingen in gang zetten. En dat zien wij helaas niet terug in de Omgevingsvisie. De Partij voor de Dieren blijft dan ook scherp bij de uitwerking van de gestelde doelen. Maar we zijn nu ook al scherp. En we hebben tot nu toe een viertal amendementen om de visie op onderdelen wat aan te scherpen. En ten eerste de luchtkwaliteit. In tegenstelling tot het college wil de Partij voor de Dieren wel gezonde longen voor alle Dordtenaren. Het college gebruikt oude WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit als norm, want dan hoeft u niet veel te doen om dat te gaan halen. Maar wij zullen dan ook een amendement indienen om de WHO-advieswaarden uit 2021 te gaan hanteren. En bij een groene stad moeten we niet alleen investeren in nieuw groen, maar ook zorgen dat we voor het bestaand stedelijk groen, zoals bepaald in de Europese Natuurverordening, dat we die behouden of vergroenen. Er ligt een verplichting vanuit Europa om bestaand stedelijk groen in stand te houden. En naast een amendement hierover komen we ook met schriftelijke vragen over de gevolgen van de Europese Natuurverordening voor het Dordtse groen. Verder is de Partij voor de Dieren wel blij met de vermelding van de basiskwaliteit natuur. En we willen deze niet alleen in de Omgevingsvisie vermeld hebben, maar we willen hem ook iets SMART gaan maken. We willen ook stellen dat in 2040 deze minimale basiskwaliteit wordt gehaald. Ook hiervoor komt een amendement. Verder hebben we nog een amendement in voorbereiding over de hondenlosloopgebieden. In bijna de gehele stad zijn goede losloopvoorzieningen voor honden aanwezig, behalve in de binnenstad. En de Partij voor de Dieren wil dat bewoners van de binnenstad, maar ook de toeristen, zoals de havenpassanten, een goede voorziening krijgen om hun hond veilig uit te laten en los te kunnen laten lopen. Wij zien hiervoor onder andere mogelijkheden aan de Tolbrugkamp. Het is mogelijk dat wij richting de raad nog met een aantal andere amendementen komen, maar hierbij wil ik het eventjes laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Dam Timmers heeft een vraag aan u.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Het is ook niet een hele politieke vraag. Ik hoorde over de WHO-advieswaarden en grenswaarden. Ik lees in het stuk juist dat er ingegaan wordt ook over de nieuwe grenswaarden. En daar staat juist behoeft gelet op de nieuwe grenswaarden dat er geen wijziging nodig is. U leest dat anders dan ik. Kunt u dat uitleggen?

De voorzitter: Mevrouw Van Herwijnen.

Mevrouw Van Herwijnen: Als u een zin verder leest, staat er 2005.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter, het is op zich natuurlijk bijzonder dat er in een document uit 2025 waarden uit 2005 als uitgangspunt worden gebruikt. Dat vraagt in ieder geval technische uitleg, denk ik, nog waarom die keuze is gemaakt? Ik heb dat niet eerder ergens terug gezien.

De voorzitter: Dank u wel. En die technische uitleg zal dan denk ik achteraf via de GO-app beschikbaar worden gesteld, vermoed ik, aangezien wij hier natuurlijk alleen politiek bedrijven. Dank u wel. Welke fractie kan ik nu het woord geven? De heer Van Pelt, Forum voor Democratie.

De heer Van Pelt: Dank u wel, voorzitter. Mijn bijdrage begint net als die van mijn buurvrouw, maar daarna begint hij daar wat van af te wijken. Het raadsvoorstel Dordtse Omgevingsvisie bevat een reeks ambitieuze doelstellingen, die met elkaar gericht zijn op het verbeteren van de kwaliteit van leven op ons eiland. Hoewel die doelstellingen afzonderlijk mooi zijn, je kunt er eigenlijk moeilijk bezwaar tegen hebben, zien we dat sommige ervan met elkaar conflicteren. Uit het raadsvoorstel doemt een utopisch beeld op, waarbij het lijkt of uiteenlopende politieke programma's in volledige harmonie voor 100 procent in 1 beleid gerealiseerd kunnen worden. Dat lijkt ons te mooi om waar te zijn. De belangrijkste tegenstellingen zijn wat ons betreft de volgende. Het bouwen van meer woningen in de bestaande ruimte, in de volksmond verdichting genoemd, betekent minder ruimte per burger. Een soort ophok gebeuren voor mensen, zeker als het allemaal in de lucht moet gaan. Ervan uitgaande dat mensen een zekere levensruimte nodig hebben, betekent dit in onze visie een achteruitgang in woon- en levenskwaliteit. Zeker nu we om ons heen zien dat mensen het steeds lastiger lijken te vinden om naast en bij elkaar te leven. Dat is een fenomeen waar bijvoorbeeld tv-programma's als De Rijdende Rechter hun succes aan te danken hebben. Een tweede tegenstelling die we zien, is dat het bevorderen van de biodiversiteit op gespannen voet staat met het bouwen van meer woningen, parkeerplaatsen en dergelijke. Hoe meer beton, hoe minder groen. Hoe meer ruimte er nodig is voor de mensen, hoe minder er overblijft voor dieren en planten. Dat is ook zo'n politieke kwestie. Maar daar moeten we volgens mij een keuze in maken. En je kunt niet alles tegelijkertijd willen. Overigens zou ik, als ik zelf plant of dier was, eigenlijk helemaal niet meer in een stad willen wonen met al dat oprukkende beton en glas, enzovoorts.

De voorzitter: Gelukkig bent u een mens. De heer Winger wil een vraag aan u stellen.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Hieruit begrijp ik dat Forum tegen verdichting is. Wil Forum dan in de polders en in de Biesbosch gaan bouwen, of hebben we andere ideeën?

De voorzitter: De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Aan het begin van de avond heb ik daar al iets over gezegd, of gevraagd. Wij denken niet dat het feit dat er een woningnood is, dat er een vraag is naar meer woningen in Dordrecht, dat dat altijd en per definitie betekent dat er ook meer gebouwd moet worden. Een stad, zeker een stad als Dordrecht, we hebben een soort natuurlijke begrenzing, we zijn een eiland, dat bereikt op een gegeven moment een soort maximale bevolkingsomvang. Het is een beetje te vergelijken met een huis waar een gezin woont. Er komen een paar kinderen. Op een gegeven moment zijn alle slaapkamers bezet. Dan is het gezin voltooid. Toch een hele natuurlijke vergelijking vind ik dat zelf, die ook wel opgaat voor de Dordtse gemeenschap. Ik begrijp eigenlijk niet goed die groeiambities. Ik vind het iets irrationeels hebben. Het is best goed om te kijken van, waar heb je nog ruimte? Maar er zit een soort drang op, lijkt het wel, om groter te worden.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Pauwels: Dank u.

De voorzitter: De heer Pauwels dan als eerst.

De heer Pauwels: Ik ben de jongere versie. No offence. Volgens mij gaat het niet alleen om, dat is ook een vraag aan de heer Van Pelt, groeien. Op dit moment zijn er heel veel mensen in Dordrecht die een woning zoeken. Mensen die tegen hun zin in op een zoldertje zitten en niet met hun leven kunnen beginnen. En de vraag die ik heb, dat is een beetje vol is vol hoor ik in feite, op basis van welke maatstaven constateert Forum voor Democratie dat Dordrecht vol is?

De voorzitter: De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Een maatstaf zou bijvoorbeeld zijn het woord wat ik regelmatig over tafel hoor gaan vanavond, het is krap. Als we structureel met elkaar kennelijk moeten constateren dat het krap wordt, je kunt dit natuurlijk niet met een soort wiskundige zekerheid allemaal definiëren en afpalen, maar dat lijkt me toch wel een indicatie dat we in de richting komen van een situatie waarin we zeggen, het gezin is voltooid.

De voorzitter: Dank u wel. Is dat voldoende antwoord? Waren er meer mensen? De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: We hebben te maken met krapte. En dat betekent dat er afwegingen gemaakt moeten worden. En je kunt discussiëren over de vraag of we qua inwoneraantal moeten groeien en hoeveel dan? Daar zou je een andere keuze in kunnen maken. Maar vindt de heer Van Pelt ook dat we inderdaad moeten zeggen op een gegeven moment, mensen die al in Dordt leven, maar geen eigen woning hebben en daar wel behoefte aan hebben, dat in die behoefte niet altijd hoeft te worden voorzien?

De voorzitter: De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Ik denk dat dat niet altijd kan. Ik denk nogmaals dat je tegen een soort natuurlijke grens aanloopt, tenzij we wolkenkrabbers willen gaan bouwen van 60 hoog. Als dat echt een soort absolute eis is die we aan onszelf willen stellen ... En ik snap natuurlijk wel dat je zeker voor mensen die in Dordrecht wonen, die hebben wat meer recht van spreken, zal ik maar zeggen. En ik wil me daar ook niet makkelijk van afmaken. Maar ik heb een beetje moeite met het idee dat we een soort eindeloos uitdijende ruimte innemen, wat natuurlijk niet zo is. Ergens stopt het, denk ik.

De voorzitter: Dank u wel. Gaat u verder met uw betoog.

De heer Van Pelt: Nog iets over luchtkwaliteit. Het bevorderen van gezondheid, en met name dan het eindeloos willen blijven verbeteren van de luchtkwaliteit, verhoudt zich wat ons betreft problematisch met de economische groeiambitie, omdat onze huidige manier van leven onvermijdelijk een mate van vervuiling met zich meebrengt. Voor schone lucht moet je echt heel ver terug in de tijd, een jaar of 200. En dat was de tijd dat we gemiddeld 45 jaar oud werden. Tot slot, voorzitter.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Naast het feit dat, ank, voorzitter, de heer Van Pelt wel creatief met de geschiedenis omgaat, vraag ik me toch wel af, waar komt dit diepe doorleefde verzet tegen het streven naar wat schonere lucht vandaan?

De voorzitter: De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Kijk, ik ben een voorstander van schone lucht. En ik denk, dat lees ik ook in het document overigens, dat we behoorlijk succesvol zijn geweest in het schoner maken van de lucht. Zeker ten opzichte van de jaren 70, 80 hebben we daar echt hele grote stappen in gezet. Ik denk dat ook daar een soort punt bereikt wordt, waarop je moet zeggen, we kunnen nog verder gaan, we kunnen naar een soort absolute schone lucht streven. Maar ik denk, dan moet je wezenlijk anders gaan leven, omdat onze manier van leven, waar we heel veel aan ontlenen, ook in termen van gezondheid overigens, natuurlijk ook wel gepaard gaat met een zekere mate van belasting van de natuur, het milieu, enzovoorts. En om nog even iets dieper op uw vraag in te gaan. Mijn probleem is eigenlijk dat we ... Want ik verwees net naar 200 jaar geleden ongeveer.

Dat was voor de industriële revolutie, voordat we fossiele brandstoffen ontdekten, die ons in staat hebben gesteld om het leven te leiden wat we nu leiden. En ik vind het linke soep om nu collectief kennelijk een soort de ambitie te hebben om die fossiele brandstoffen in de ban te doen. Ik ben voor verstandig beleid, voor filters en dergelijke. Maar mijn punt is dat op het moment dat je die fossiele brandstoffen echt in de ban gaat doen, die moet je dan vervangen door alternatieve energievormen, waar nog heel veel haken en ogen aan zitten, heel veel dingen onbekend zijn. Dat ik denk, je moet je oude schoenen niet weggooien voordat je nieuwe hebt.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter, heel kort.

De voorzitter: Korte vervolgvraag.

De heer Van Dam Timmers: Mijn indruk is dat de heer Van Pelt en mijn persoon het helemaal niet zo oneens zijn. Hij trekt alleen een hele andere conclusie.

De voorzitter: Waarvan akte.

De heer Van Pelt: Ik weet niet wat ik daarvan moet denken.

De voorzitter: Bent u al klaar?

De heer Van Pelt: Ik was aan de apotheose toe.

De voorzitter: Wij wachten in spanning af, de heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Het belangrijkste punt voor ons is echt, dat wel een beetje een breekpunt voor ons, die andere dingen kun je misschien een beetje op toegeven, maar de klimaatambitie. Het hele document is doordeesemd van het idee van het klimaatbeleid, van de energietransitie. Het duikt om de andere regels op. En wij denken dat de energietransitie, zoals we die aan het realiseren zijn, gaat leiden tot netcongestie. Dat is een probleem wat vaak over tafel is gegaan ook hier. Dat is een probleem waar we nog niet echt een oplossing voor hebben gevonden. Wat onder andere ook betekent denk ik dat al die 11.000 nieuw te bouwen woningen en al die gewenste nieuwe vestigingen van bedrijven geen aansluiting kunnen krijgen. Dan wordt het lastig om op dat punt nog die ambities te realiseren. En dat lijkt ons geen vooruitgang in de levenskwaliteit, ook omdat energie veel duurder zal worden en de leveringszekerheid veel lager wordt. En helemaal tot slot, voorzitter, de ambitie om in 2040 klimaatneutraal te zijn, geen fossiele energie meer te gebruiken, is onhaalbaar. En dat heeft met het volgende te maken. We kunnen wel alle apparaten die wij gebruiken, de energie die we daarvoor gebruiken, inderdaad met alternatieve energievormen doen. Al die apparaten die wij gebruiken, worden natuurlijk geproduceerd, industrieel vervaardigd met behulp van fossiele brandstoffen, over het algemeen in het andere deel van de wereld. CO₂ verspreidt zich natuurlijk gelijkmatig over de atmosfeer. Het hele idee dat we dan in 2040 kunnen zeggen, we hebben het gerealiseerd, nu zijn wij de aarde aan het redden, dat is gewoon illusoir.

De voorzitter: Tot zover, de heer Van Pelt? Dank u wel.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: Dan is er nog een vraag van de heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: De heer Van Pelt hecht heel erg aan het in stand houden van onze manier van leven, zoals hij het noemt. Realiseert hij zich dat als niet alleen wij, maar ook anderen in de hele wereld zich niet inzetten voor het beperken van de CO₂-uitstoot, dat één ding zeker is, namelijk dat we onze manier van leven niet kunnen voortzetten op langere termijn?

De voorzitter: De heer Van Pelt.

De heer Van Pelt: Voorzitter, dat realiseer ik mij niet, omdat ik denk dat het niet waar is.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Welke fractie mag ik nu het woord geven? De heer Hartmeijer van de SP.

De heer Hartmeijer: Dank, voorzitter. Tweehonderd jaar geleden hadden we heel veel stoom- en waterwielen, en op een gegeven moment zijn we ook naar een andere energiebron gegaan. Dat is ook wel van alle tijden natuurlijk. Voorzitter, twee politieke vragen heb ik eventjes niet meegenomen, omdat ik ze beide niet helemaal kon duiden. Ik wilde eerst eventjes de toelichting van de collega's horen wat ze precies bedoelden. Wij wilden ook kort nog eventjes over de voorzieningen in de wijken praten. Met name De Staart, zoals de heer Van Dam Timmers zei, mist wat basisvoorzieningen. In een eerdere commissie werd het ontbreken van een huisarts genoemd als voorbeeld. Maar in Staart-Oost is bijvoorbeeld ook geen pinautomaat of apotheek, terwijl er in die buurt toch best wel veel ouderen wonen. De Omgevingsvisie geeft slechts aan, benoemt het. Maar wij zijn toch wel benieuwd, als we vinden dat we hier iets aan moeten doen, hoe dit dan vervolgens via bepaalde sociale programmering opgepakt gaat worden, vraag ik aan het college. En toch hopelijk niet pas op het moment dat er grote nieuwbouwprojecten komen, zoals in de commissie werd gesteld. En ik begreep zojuist dat het CDA met een voorstel komt. Daar zijn we dan erg benieuwd naar. Dat is waar mijn fractie nog even de aandacht voor wilde vragen. De amendementen van GroenLinks, PvdA heb ik nog niet allemaal gezien, maar daar gaan we natuurlijk naar kijken. Maar om een specifiek gebied voor woningbouw in de Omgevingsvisie te amenderen, dat zie ik niet zo direct. Volgens mij moeten we dan eerst gewoon een grondig debat voeren over toekomstige bouw in de polder, in algemene zin. Dank, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Noldus van de Dordtse VVD.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Voor ons ligt de Omgevingsvisie 2.0. En die beschrijft in grote lijnen waar we willen staan met elkaar in de fysieke leefomgeving, zo richting 2040. En we zien dat er veel bestaand beleid uit de Omgevingsvisie 1.0, en ook beleid wat hierna nog is vastgesteld door de raad, is verwerkt. Voor ons was het ook vooral een actualisatie van die visie. En dan ook niet per se nodig. En met die bril hebben we hem ook wel gelezen. Wat levert het ons precies op ten opzichte van de vorige versie? En toch wel een groot accent, groot verschil moet je misschien wel zeggen, en het is een paar keer genoemd al, is verdichting. En we zien dat verdichtingsprincipes, zoals ze opgeschreven zijn, zijn benoemd met oog voor functies in de wijken, ruimte voor leefbaarheid, ruimte voor groen. Wellicht allemaal vandaag in deze zaal met een iets andere beoogde weging, maar wel allemaal als onderdeel van die verdichting in de beschrijving. Wat we ook positief vinden, in het kader van die verdichting, is dat de uitbreiding in oostelijke richting van de Stadswerven als transformatiegebied is benoemd. Belangrijke ontwikkeling, belangrijke kansen die hier voor de stad liggen. Vraag die we hebben, welke opdracht kunnen we het college meegeven om hierin te versnellen? Dan, voorzitter, richting het Stadspark. Op pagina 8 begint het in een soort van samenvatting over een Stadspark waar alleen maar wordt gesproken over biodiversiteit, gezondheid en klimaatbestendigheid.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Nog even een vraag aan de heer Noldus over verdichting. Hoe zeker is hij ervan, en waarom, dat rekeninghoudend met andere kwaliteitseisen die we aan de stad stellen de woningbouwambitie met verdichting volledig gerealiseerd kan worden?

De voorzitter: De heer Noldus.

De voorzitter: Voorzitter, ik kom zo meteen over verdichting en woningbouw en de ruimte ook richting de politieke vragen nog later in mijn woordvoering even terug. Maar we zien in ieder geval dat we als gemeente en als raad, als politiek ook echt inzetten op het realiseren van die woningaantallen binnen die contouren. En dat dat niet alleen ten koste gaat van voorzieningen, maar in heel veel gevallen juist ook voorzieningen oplevert, voorzieningen in bereikbaarheid, voorzieningen in groen, voorzieningen in lucht- en in bodemkwaliteit. Wij zien daar niet per definitie een tegenstelling in. Maar ik kom daar zo meteen nog iets verder op terug. Dan richting het Stadspark nog even, voorzitter. Ik zei al, op pagina 8 in die samenvatting gaat het vooral over biodiversiteit, gezondheid en klimaatbestendigheid. En we verwachten dit soort uitgangspunten natuurlijk bij de Biesbosch. Maar bij een Stadspark hadden we ook wel functies hier verwacht te lezen over sport, recreatie, ondernemers, elkaar ontmoeten, infrastructurele barrières van oost en west. Gelukkig lezen we dat wel terug in het uitgebreidere hoofdstuk over het Stadspark. Daar zien we echt wel meer balans in. En dat zijn in ieder geval wel voor ons, voor de Dordtse VVD, de belangrijke uitgangspunten voor het Stadspark. Iets waar we wel van schrokken in dat hoofdstuk over het Stadspark, is ook gehighlight in een van die blokjes, is namelijk het schrappen van lichte bedrijvigheid.

Dat is aangepast naar maatschappelijke voorzieningen. En onze vraag is, wat is de noodzaak om dit op deze manier aan te passen? Want wat ons betreft, een aanslag op het eerdere amendement, wat is ingediend, wat met 33 stemmen voor is aangenomen in de vorige periode, wordt er bij deze beleidsneutrale, tussen aanhalingstekens, update ogenschijnlijk tussenuit gehaald. Daar graag reactie op wat hier aan ten grondslag ligt en waarom dit nodig is? Dan, voorzitter, richting recreatie. We zien op pagina 113 en 115 de grotere potentie van recreatie op Europarcs en ook het gebied tussen Schenkeldijk en De Elzen beschreven. De vraag die we daarbij hebben, waar leidt dit toe? En vooral ook richting het Schenkeldijk De Elzen gebied, prachtig gebied, welke extra kansen geeft dit ons? En welke kaders kunnen we als raad nog meegeven om bijvoorbeeld de kwaliteitsimpuls aan dit gebied en de aantrekkelijkheid van dit gebied in het buitengebied mogelijk te maken? Dan, voorzitter, zijn we al in het buitengebied. En daar gaan we het ook nog even over hebben. Want wat ons betreft, het Dordtse buitengebied en de Biesbosch zijn het DNA van onze stad. Wat ons betreft blijf je daarvan af en maakt dit Dordrecht Dordrecht. Het hoort bij ons eiland en het maakt wie we zijn. En daarom zeggen we ook, eerst bouwen in de stad. En dat doen we. Bouwkranen in bijna alle wijken. Plannen voor duizenden woningen in de pijplijn, met Maasterras, Spuiboulevard, Amstelwijck en Gezondheidspark. Een aantal grotere projecten, die ook naast woningen een hoop andere kwaliteiten toevoegen aan onze stad. Passen in de verschillende visies die we ondertussen hebben. Wat ons betreft is dit de lijn. Daarnaast kiezen we ook voor uitbreiding van bestaande wijken, het vullen van lege plekken in de wijken en het aanpakken van verrommelde randjes van de stad. En daar komen wat ons betreft ook de huizen die Dordtenaren nodig hebben. En zo behouden we het groene buitengebied groen en zorgen we voor woningen dichtbij. En voorzitter, een straatje erbij, dat kan natuurlijk ook, zodat Dubbeldammers in Dubbeldam kunnen blijven wonen.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers heeft een vraag aan u.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter, ik heb daar toch een vraag over. VVD vindt altijd voorzieningen van belang en ook stedelijke voorzieningen erg belangrijk. En houdt een warm pleidooi voor woningbouw en de vele bouwkranen die in onze stad zijn. Die hebben we zeker gezien. Op sommige plekken, zoals op het Gezondheidspark, mag het soms nog wel wat sneller van start komen. Daar kunnen we elkaar ook wel in vinden. Maar dan ben ik toch benieuwd wat u dan vindt als het gaat om voorzieningen, zoals sportvoorzieningen, zoals bij de Knoop Leerpark? Vindt u dat zulke voorzieningen geen plaats meer hebben in het centrum van onze stad?

De voorzitter: De heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, dank u wel. Allereerst helemaal eens met alle constatering van de heer Van Dam Timmers dat we dat belangrijk vinden en dat we ook vinden dat het Gezondheidspark wat ons betreft wel eerder mag. En de vraag is denk ik wel een terechte tegenvraag ten opzichte van de vraag die ik de heer Van Dam Timmers stelde. Want we vinden zeker dat sportvoorzieningen onderdeel zijn van die wijken. En niet alleen in het Stadspark of in het buitengebied, maar ook omtrent de woonwijken is dat nodig.

De vraag die ik ook had en waar ik wat scherpte op zocht bij het CDA op de inbreng van het CDA ging vooral over, in hoeverre wil je dat nu al vastzetten? Want er is een besluit genomen door de raad om het sportareaal te behouden. En de heer Van Dam Timmers gaf aan, in het plaatje wordt daaroverheen gekleurd. Ik denk, terechte constatering. De vraag is, hoe erg wil je iets anders ook al vastzetten? Want in mijn herinnering, maar ik moet dat nog even terugzoeken, hebben we bij die Sportvisie een besluit genomen dat we dat sportareaal behouden en dat we het te zijner tijd gaan wegen ten opzichte van de plannen die dan liggen. En die alternatieve plannen ken ik niet. Het plaatje heb ik gezien, maar dat is natuurlijk nog geen alternatief plan. Los van dat die voorzieningen daar heel belangrijk zijn, willen we daar wel een keuze in maken als die keuze voorligt. En die voelen we nog niet helemaal.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Kijk, daar zit dan toch een beetje een ingewikkeld punt, denk ik, in. Kijk, als je nu plaatjes voor de wat langere termijn vastlegt en een beetje gebiedsvisies maakt, daar spreek je wel een bepaalde verwachting uit welke kant je daarmee op wil. En als het op een bepaalde manier is ingetekend, dan spreek je daar een bepaalde verwachting mee uit. Ik denk wel degelijk dat dit ook het moment is om met elkaar na te denken, is dat dan in zijn geheel die verwachting die je op wil? Want je schept daar wel een wens mee, zoals we in het Stadspark dat wel doen en daar geen bedrijven intekenen.

De voorzitter: De heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, dat ben ik het met het CDA op zich eens. Alleen er staat nu iets ingetekend met een kleurtje en een zwart kruisje, volgens mij. Wat dat precies betekent en hoe dat eruit moet gaan zien, dat ging in het eerdere debat ook al even, wat is dan de impact op het Station Leerpark, dat kun je weer anders wegen dan wanneer je daar twintig woningen zet. De lijn die wij ook hebben gekozen, is die polders die zijn voor ons de polders, dat buitengebied is dat buitengebied. En we kiezen daarmee heel specifiek ook voor binnenstedelijk verdichten. En dat doen door het toevoegen van functies en niet alleen door het wegduwen van functies naar buiten. Dat is de lijn hoe we ook wellicht de beantwoording vanuit het college op dit punt zullen bekijken.

De voorzitter: Dan had mevrouw Koene nog een vraag aan de heer Noldus.

Mevrouw Koene: Jazeker. Want ik ben eigenlijk een beetje verbaasd over wat ik de heer Noldus hoor zeggen. Want het hele VVD verhaal stort naar mijn idee in. Mijnheer Noldus mag daar even tekst en uitleg op geven. Begrijp ik het goed dat de VVD zegt, we gaan niet bouwen in het buitengebied, ja of nee? Begrijp ik het goed dat dat ook betekent dat er niet gebouwd gaat worden bijvoorbeeld iets als Nieuw Dubbeldam, ja of nee? En wat is het aantal inwoners, maximaal, wat de heer Noldus met de VVD denkt te huisvesten dan in de stad?

De voorzitter: Drie vragen aan de heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, drie mooie vragen, maar ik zal ze in de lijn beantwoorden. Ik denk niet dat we een andere lijn hebben, voorzitter. Ik ben verrast door de verrassing van mevrouw Koene. Maar Nieuw Dubbeldam, we hebben daar nog wel een vraag en een zorg bij, en die zal ik hier nu ook delen. En ook een vraag richting het college. Want dat is natuurlijk een gebied waar al wat historie zit met elkaar. Politiek gezien, loopt ook een planschadeprocedure momenteel. Zijn we benieuwd naar wat ook de impact is van de discussie hier daar bijvoorbeeld op. We zien rondom Dubbeldam en in Dubbeldam verschillende initiatieven om daar ook echt woningen toe te voegen. We zien die 11.000 woningen die we voor Dordrecht hebben benoemd binnenstedelijk geprogrammeerd staan. En we zien dat, wat ik eerder zei, niet alleen ten koste gaan van dingen, maar ook heel veel dingen opleveren. Die noodzaak om deze discussie te voeren, zien we nog niet. En we denken eerlijk gezegd ook dat die afbreuk doet aan de focus die we met elkaar nodig hebben en die alle partijen om ons heen nodig hebben om al die plannen die we op papier hebben staan ook echt in de praktijk te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Voorzitter, ik vroeg of de heer Noldus ja of nee kon zeggen. Ik doe nog een keer een poging. Geen woningen in het buitengebied, of woningen in het buitengebied, ja of nee? Woningen Nieuw Opdam, ja of nee?

De voorzitter: De heer Noldus.

De heer Noldus: Volgens mij heb ik die vragen allebei beantwoord. Buitengebied is een heel breed gebied. Volgens mij heb ik daarnet duidelijk van gezegd, kiezen we niet voor. Als je kijkt naar Nieuw Dubbeldam, even los van welke grens je daarvoor trekt, zien we daar die noodzaak nu niet voor.

De voorzitter: Samengevat voor mevrouw Koene, twee keer nee, hoor ik. De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Daarop aansluitend, de heer Noltus zegt heel categorisch nee op die vragen, terwijl tegelijkertijd hij noemt allerlei opties van verdichten en dat dat ook extra kwaliteit oplevert. Daar ben ik absoluut van overtuigd. Maar dat zijn kwalitatieve mededelingen. Dat is niet afgewogen van, wat betekent dat dan in concreto voor verdichting en hoeveel ruimte houden we over voor groen, voor spelen, voor ontmoeten, voor accommodatie van al die extra auto's, die er volgens de heer Gündogdu komen? Hoe gaan we om met die ruimte? Dat is een politieke keuze die we nog moeten maken. En de vraag is, vindt de heer Noldus niet dat door nu zo categorisch nee te zeggen tegen dat stukje aan de rand, wat in feite een hap uit de bebouwde kom is, als je het over bijvoorbeeld Nieuw Dubbeldam hebt, dat dat uitsluit dat daar in de toekomst woningbouw wordt ... Vindt hij niet dat dat de kop in het zand steken is? Want dat betekent, wij vertrouwen er gewoon wel op dat we dat allemaal binnen de rode contouren kunnen realiseren. Wij willen ook een leefbare stad houden, waarin voldoende groen, voldoende klimaatadaptatie, enzovoort, is. En een mooie overgang van het stedelijk gebied naar het buitengebied. Want waar we het over hebben, is niet echt buiten ...

De voorzitter: Uw vraag is duidelijk toch? Voordat we een tweede termijn krijgen.

De heer Van der Meer: Maar ik gebruik het even om nog een beetje betoog ...

De voorzitter: De heer Noldus, weet u de vraag nog?

De heer Noldus: Voorzitter, ik zal de vragen eruit destilleren. Voorzitter, ik denk dat de heer Van der Meer een aantal terechte punten aanstipt, maar ook een aantal onterechte conclusies uit mijn woorden trekt. Want inderdaad, we hebben met elkaar, niet alleen nu, maar we investeren al volgens mij ruim tien jaar met elkaar in allerlei plannen voor de hele stad naar voren krijgen voor woningbouw, die we zo keihard nodig vinden. Dat doen we al jarenlang binnen die bestaande stedelijk contouren. En dat leidt ook tot planvoorraad van duizenden woningen. Om nu een ander besluit daarop te nemen, voegt an sich niks toe. In de Omgevingsvisie is er naar ons idee ruimte om die discussie en de uitwerking van die randen verder te verbeteren. Want die overgang van wijken, van stad naar polder en daar kwaliteit toevoegen, daar zijn we het helemaal mee eens, dat is keihard nodig. Lezen we trouwens ook terug in de Omgevingsvisie. Die zorg zien wij niet zo. En als je het gaat hebben over nu de omslag maken naar meer woningen of misschien ander type woningen in het buitengebied, is dat niet de keuze die wij zouden maken, omdat je daar alle andere ontwikkelingen potentieel mee op slot zet, en daar niet per se meer of sneller door gaat. En de impliciete vraag die de heer Van der Meer ook stelde over ruimtegebruik, want we kiezen dan voor ruimte binnen de stedelijke contouren voor wonen, GroenLinks kiest er tegelijkertijd voor om auto's de straat uit te halen en langs de randen van buurten en de wijken te zetten. Kost ook ruimte. We zien dat dat soort keuzes misschien eerder ertoe leiden dat je die polder gaat bebouwen. Wij zien die noodzaak nu nog niet zo met de huidige lijn die we hebben met elkaar.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Noldus. De heer Pauwels heeft ook een vraag aan u.

De heer Pauwels: Om het heel simpel te stellen, in planvoorraad kan je niet wonen. We zijn heel erg benieuwd naar, als de heer Noldus de Verdichtingsvisie onderschrijft die in de Omgevingsvisie staat, ook zegt dat er niet gebouwd gaat worden in het buitengebied, volledig leunen op die verdichting, hoeveel woningen moeten er dan komen? Die vragen zijn ook al door een collega gesteld. Hoeveel mensen moeten er dan in de stad hier wonen? Jullie kunnen goed rekenen. En wanneer zijn die woningen er dan?

De voorzitter: De heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, op zich kun je in plangebieden natuurlijk niet wonen, maar dat geldt evengoed als je een Omgevingsvisie vaststelt met een onderzoeksvariant voor het buitengebied. Dan staan er ook niet morgen woningen. Die versnelling, nogmaals, ik zie hem niet. Ik snap wel, en dat heb ik eerder de Partij van de Arbeid ook meegegeven, dat zij nu een andere keuze maken, gezien dat ze ook een aantal grote plannen binnenstedelijk tegen hebben gestemd. Als je daar zelf een verhaal op wil hebben, kan ik me voorstellen dat je daar wel die keuze maakt. En dat is op zich een hele valide keuze. Wij kiezen er anders voor. Er liggen heel veel plannen voor binnenstedelijk.

En wat ons betreft is dat de koers om op door te varen. En als er ruimte nodig is, als dat tegenvalt qua aantal of qua tempo, zien wij niet, en dat is ook in die eerdere technische sessies gekomen, dat je jezelf dermate vastzet met een Omgevingsvisie dat je hier nooit meer wat kan. Als die noodzaak er is om die polder te willen gaan bebouwen en er is tegen deze tijd een discussie, kun je dat gesprek altijd nog voeren. Daar is de huidige Omgevingsvisie geen belemmering voor.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Pauwels heeft een vervolgvraag.

De heer Pauwels: We hebben tegen een aantal asociale plannen gestemd in het verleden. Dat wil niet zeggen dat we tegen verdichting zijn. Dit is geen antwoord op de vraag. Er worden getallen genoemd door de VVD. Wanneer zijn die woningen gebouwd? Hoeveel woningen willen jullie bouwen? Als je die dingen niet helder hebt, dan vind ik het onverantwoord om te zeggen, we gokken eigenlijk een beetje op verdichting. We zien wel een beetje hoeveel woningen eruit rollen. En omdat we gokken op verdichting, hoeven we ook geen andere opties te verkennen.

De voorzitter: De heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, de heer Pauwels maakt er natuurlijk een beetje karikatuur van de discussie waar we in zitten. En dat mag. Maar je ziet wel, we hebben gekozen met elkaar voor een route. Er zitten veel plannen in de planvoorraad. Ik denk dat er binnenkort weer een Bouwmonitor komt. Ik denk dat we het dan daar ongetwijfeld over gaan hebben. Ik had het net over het Maasterras, waar we in ieder geval 2.000 woningen willen gaan toevoegen. Daar heeft inderdaad Partij van de Arbeid tegengestemd. Wij denken wel dat dat daar iets gaat toevoegen. Dat is niet morgen klaar, maar dat is het gebied waar de heer Pauwels het over heeft ook niet. We denken wel dat daar overigens een ander product gerealiseerd kan worden. Dat is op zich een argument waar je het nog over kan hebben met elkaar. We zien ook in die randen van Dubbeldam, ik noemde dat, in het hart van Dubbeldam zou ik willen zeggen, om het maar over deze week te houden, Oranjekwartier 180 woningen, doe ik even uit mijn hoofd, toegevoegd. Rondom De Nieuwe Hoven, een mooi aantal woningen wat daar geprogrammeerd is wat daar toegevoegd gaat worden. Oudland, op het gebied van de corridor, waar een redelijk aantal woningen toegevoegd gaat worden in alle segmenten. We zien seniorenwoningen op steenworp afstand van het Damplein, waar heel veel behoefte aan is. En dat is, voorzitter, waar wij wel denken dat we op door kunnen met elkaar. We zien enorm veel vraag naar dat soort trajecten. We zien dat we die lijn hebben ingezet in allerlei beleidsterreinen. En wij denken dat we daar veel meer kunnen halen. En niet als we meters maken om naar rechts te gaan, maar zo hard mogelijk daarna weer naar links te gaan rennen, want dan kom je uiteindelijk nergens.

De voorzitter: Helder. Dank u wel. Was u klaar met uw betoog ook? Dan gaan we naar de volgende fractie. En dat is de fractie van Beter voor Dordt, de heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Ik focus me even op de Omgevingsvisie 2.0. Voor ons ligt een groot visiedocument. Trouwens, we zijn blij met de VVD, 2 keer nee.

Over de richting die Dordrecht op wil de komende jaren. Eiland met kwaliteit, een mooie titel waar Beter voor Dordt zich in kan vinden. En complimenten aan iedereen die hier een bijdrage aan heeft geleverd, want het is nogal een document. Een visie voor lange termijn blijft echter lastig, volgens ons. De ontwikkelingen in Dordrecht, in Nederland en de wereld staan niet stil. Beter voor Dordt verwacht dat dit document regelmatig zal moeten worden aangepast aan deze ontwikkelingen. Bijvoorbeeld politieke ontwikkelingen, pandemieën, kunstmatige intelligentie, staat niks over in, extreme natuur, immigratie, enzovoort. Deze ontwikkelingen betekent dat Dordrecht snel moet kunnen schakelen om voorbereid te zijn op de toekomst en financieel gezond moet zijn. In dit document staan onderwerpen waar elke politieke partij wel punten uit kan halen, waar ze het mee eens zijn, of punten waar ze een andere mening over hebben. Dat geldt ook voor Beter voor Dordt. En op een aantal punten zijn we het fundamenteel niet eens met deze visie. 7 doelstellingen met een grote focus op klimaat. Maar liefst 3 van de 7 doelstellingen gaan hierover. Klimaatbestendig, klimaatneutraal en biodivers. Wat Beter voor Dordt betreft hadden deze doelstellingen gecombineerd kunnen worden tot één doelstelling. Ook Beter voor Dordt wil een klimaatbestendig, klimaatneutraal en een biodiverse stad. Maar het komt de leesbaarheid niet ten goede om dit in drie onderwerpen op te knippen. De stad opgedeeld in 7 logische deelgebieden, elk met een eigen focus en ontwikkelpad voor de komende jaren. Wat wij fijn vinden, is dat aan het eind van elk hoofdstuk in overzicht staat welke documenten en programma's betrekking hebben op de uitvoering van de visie. Er staat heel vaak het jaartal 2040 in. Wel bijna honderd keer. Beter voor Dordt heeft al eerder aangegeven dat wij vinden dat Dordrecht geen koploper hoeft te zijn om zo snel mogelijk klimaatneutraal en energieneutraal te worden. Wel zo snel mogelijk onze inwoners helpen met isoleren en verduurzamen van hun woningen en om hun energierekening naar beneden te halen. Maar dat Dordrecht in 2040 klimaatneutraal is, vinden wij onrealistisch. En eigenlijk vindt het college dit ook, al geven ze dat niet toe. Dat bleek ook uit onze motie Realistisch klimaatneutraal, die wij tijdens de Perspectiefnota hebben ingediend, waarbij wij de klimaatdoelstelling stellen op het jaar 2050, net zoals de rest van Nederland. Dordrecht moet bereikbaar blijven. En Beter voor Dordt heeft het STOMP-principe omarmd. Maar dat betekent niet dat de auto het pispaaletje van de stad hoeft te zijn. We zijn voor een bereikbare stad, met voldoende parkeerplaatsen voor bewoners en ondernemers, waarbij bezoekers aan de randen kunnen parkeren. Wij vinden dat het weghalen van parkeerplaatsen veel te snel gaat, zonder dat er goede alternatieven zijn voor bewoners. De binnenstad moet geen openluchtmuseum worden. De binnenstad is ook het kloppend hart van de stad en voor bewoners en ondernemers en bezoekers. Er wordt heel vaak het woord verdichten of verdichting genoemd in het visiedocument. En dat vinden wij fijn, want dan hoeven we niet te bouwen in de polders en de Biesbosch. Uit de verdichtingsstudies, waar net al vaak naar gerefereerd is, blijkt dat het realiseren van nog eens 11.000 woningen binnen de bestaande stad kansrijk is en dat er nog veel kansen liggen om kwaliteit toe te voegen.

De voorzitter: U heeft een interruptie van de heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Ik hoor de heer Wringer het hebben over de positieve kanten van verdichten. Die zijn er natuurlijk ook zeker. Maar er zitten ook keerzijdes aan die verdichting. En dat gaat bijvoorbeeld over de spreiding van sportvoorzieningen over onze stad. En u voelt het misschien wel aankomen, ik ben dan toch wel heel benieuwd, hoe staat Beter voor Dordt eigenlijk in het vraagstuk van ook sportvoorzieningen die nu centraal in Dordrecht liggen, die op plaatjes in deze visie zouden komen te verdwijnen?

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Wij zien verdichting als een positief punt. Bij verdichting gaan er meer mensen met de bus. Er gaan meer bezoekers naar theater, meer naar restaurants en cafés. En er worden ook meer mensen lid van een sportvereniging. Inderdaad, die voorzieningen moeten wel blijven. En dat vinden wij goed bij de verdichting.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Ik snap die gedachte op zich, maar dat is niet helemaal het antwoord op mijn vraag. Als je nu kijkt naar Dordrecht, zijn voorzieningen over onze stad vrij ongelijk verdeeld. En is er een zeker deel van onze stad die er heel bekaaid vanaf komt. Dat is meestal het westelijk deel van onze stad. Op tal van terreinen is dat zo. Sociaaleconomisch, maar ook op het gebied van onder andere sportvoorzieningen. Nu liggen er nog een paar sportvoorzieningen wel aan deze kant van onze stad. Nu is er hier een plan, of in ieder geval een visie om dat niet meer richting de toekomst zo te hebben. Hoe kijkt Beter voor Dordt daarnaar?

De voorzitter: De heer Wringer.

De heer Wringer: Sportvoorzieningen moeten natuurlijk in heel de stad en voor iedereen toegankelijk zijn. En zeker in Dordt West, waar inderdaad te weinig sportvoorzieningen zijn. Dat moet gewoon opgelost worden. In Dordt West hebben we natuurlijk dat speciale programma met het Rijk, om Dordt West omhoog te tillen. En daar horen ook weer goede sportvoorzieningen bij. We denken dan ook bijvoorbeeld aan een Cruyff Court of een 3x3 basketbal court. En dat moet evenredig over de stad verdeeld worden.

De voorzitter: Gaat u verder met uw betoog, mijnheer Wringer.

De heer Wringer: Dank u wel. Ik ga even verder. Ik ben bijna klaar. Waar we wel grote zorgen over maken, dat ook vaak wordt verwezen naar een woning of woningen in het deelgebied buitengebied. Beter voor Dordt is standvastig en staat woningbouw niet toe in de polders of Biesbosch. Wij zetten in op verdichting binnen de stadsgrenzen, zoals eerder genoemd. De polders en Biesbosch zijn onze groene longen en belangrijk voor recreatie, ontspanning voor onze inwoners en bezoekers. En hier wil ik het even laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de heer Gündogdu van Op Ons Eiland.

De heer Gündogdu: Voorzitter, dank u wel. Voorzitter, er zijn niet al te veel commissievergaderingen waar ik echt van kan genieten. Dit is dan zo'n commissievergadering waarvan ik denk, mooi. En dat heeft een reden, voorzitter. Deze avond, denk ik, gaat ze de geschiedenisboeken in als de avond waarbij in ieder geval een tweetal partijen, de VVD en GroenLinks, laten zien hoe je, wat mij betreft, politiek niet zou moeten voeren. En ik ga dat toelichten. Ik heb aan mijn linkerkant de liberaal, de VVD, mijnheer Noldus, die biodiversiteit en groen koestert en zegt, niet bouwen in de polder. En daartegenover mijn collega Van der Meer, onder andere, van GroenLinks die zegt, volbouwen die polder, we hebben die woningen hard nodig. Prachtig.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De heer Gündogdu: Ik kan ervan genieten.

De voorzitter: De heer Van der Meer.

De heer Van der Meer: Ik wil het plezier van de heer Gündogdu een beetje temperen, want ik heb niet gepleit voor bouwen in de polder, ik heb gepleit voor het openhouden om politiek maatschappelijke afwegingen te kunnen maken van een optie om in beperkte gebieden langs de rand van de stad te gaan bouwen, mogelijkerwijs. Geen beslissing daartoe, geen pleidooi daarvoor. Als het kan met verdichting, allemaal prima, maar we moeten niet de kop in het zand steken voor het geval dat niet lukt.

De voorzitter: Dat is maar even mooi rechtgezet. De heer Gündogdu, gaat u verder.

De heer Noldus: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Noldus, sorry.

De heer Noldus: Ik wilde eigenlijk ook wat verwachtingen temperen.

De voorzitter: Trouwens wel even nog voor de goede orde, want er zijn ook wat vragen gesteld aan de wethouder. We zijn ook enorm nieuwsgierig naar zijn antwoorden. Ik probeer wel richting 21.00 uur naar de termijn van de wethouder te gaan.

De heer Noldus: Ik wilde ook wat enthousiasme en verwachtingen temperen bij de heer Gündogdu. Want ik dacht eigenlijk dat hij ging zeggen, over dat hij het met ons eens was, dat we inderdaad hebben gevraagd dat er wat minder aandacht gaat voor het Stadspark, voor ecologie en duurzaamheid en dat soort zaken. En wat meer voor sporten, ontmoeten, recreatie. Ik dacht eigenlijk dat de heer Gündogdu dat punt wilde maken, maar misschien wil u dat zo meteen nog even accentueren.

De voorzitter: De heer Gündogdu, gaat u door.

De heer Gündoğdu: Voorzitter, ik wilde dit even gezegd hebben. Voorzitter, om te beginnen compliment aan het college en aan de ambtelijke ondersteuning dat wij ook de gelegenheid hebben gekregen als commissie om onze input te geven voor deze Omgevingsvisie. En ik kan me heel goed voorstellen dat dit echt een enorme puzzel is. Heel veel ambities, heel veel schijven waar je aan kunt zitten. En hoe je het wendt of keert, welke schrijf je ook aan zit, zal impact hebben op het andere. En ik denk, met zo'n Omgevingsvisie kan je geen enkele politieke partij volledig achter dit punt of dit voorstel krijgen, tevreden houden, want iedereen heeft zo zijn eigen visie over de stad. Ik ga weer even terug naar de basis, want dat is meermaals ook gezegd, waarom verdichten? Voorzitter, en wat dat betreft, ik zat ook in de vorige periode in de raad. Maar er is duidelijk een visie uitgestippeld dat wij willen groeien naar 140.000 inwoners, of je het er mee eens bent of niet. Op basis daarvan heeft dit college en het vorige college de opdracht gekregen, best college, ga aan de slag met deze kwaliteitsimpulsen of knopjes waar u aan kunt draaien. En zorg ervoor dat je, wat was het, in 2035 140.000 mensen kunt huisvesten, 11.000 woningen, waarbij het merendeel voor onze eigen inwoners. Dat is de opgave die we dit college hebben meegegeven. Dat we daar dan vervolgens nu vragen bij stellen, dat verbaast mij. Voorzitter, in ieder geval, wat ons betreft hebben wij ook een aantal punten waar we op dit moment aan het nadenken zijn voor een amendement, waaronder, wat zojuist ook mijn collega de heer Wringer heeft gerefereerd, kan het niet zo zijn dat al die onderdelen, knopjes, waaronder biodiversiteit, duurzaamheid, et cetera, niet onder een kopje kunnen, waardoor we echt scherp in beeld hebben, 2040 staan we als het gaat om biodiversiteit, duurzaamheid, et cetera daar. Dat is onze scope. Want nu heb ik het idee, of hebben wij het idee, doordat we dit zodanig interpreteren dat het allemaal losstaande eindjes zijn. Daarover zijn we nog aan het broeden voor een amendement. Voorzitter, een ander amendement, en daar heb ik veelvuldig al contact gehad met de portefeuillehouder, en in ieder geval de ambtelijke ondersteuning. Er doet zich nu een kans voor. Er is in de Omgevingsvisie, op pagina 123 meen ik, iets gezegd, geschreven over transformatie van het stukje Merwedestraat, grenzend aan de Papendrechtsestraat, en tot aan de Carglass, het voormalige Lips-terrein, waar momenteel ook het bedrijf Struyk Verwo onder andere zit. In de Omgevingsvisie is gezegd, dat is een transformatiegebied, waar eventueel woningen en bedrijvigheid ... En dat willen wij explicieter gaan maken. Daar komt een amendement voor. En waarom is daar nu de gelegenheid of de kans voor? Voorzitter, in 2034 loopt de erfpacht van dat bedrijf af. Dat bedrijf is niet locatiegebonden. Het neemt heel veel ruimte in bezit. 3,5 hectare van de grond is van de gemeente. En als we het hebben over verdichting binnenstedelijk, als we het hebben over impuls voor De Staart en als we het hebben over grens van de Stadswerven richting De Staart een impuls geven, dan is dit gedeelte of deze grond bij uitstek om te transformeren naar woningen. Er komt nog een amendement. En ik zal dat nog even afstemmen. En vervolgens stuur ik dat naar jullie toe. Mijn excuses dat ik het vanavond niet heb kunnen indienen. Maar in ieder geval, input ook daarvoor is van harte welkom. En ik zal het op 23 september ook indienen. Ik wil het even hierbij laten, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan mevrouw Koene van Gewoon Dordt.

Mevrouw Koene: Dank, voorzitter. Een heleboel is er al genoemd. Kijk, wij hebben nagedacht over die Omgevingsvisie. En een van ons heeft hem ook daadwerkelijk helemaal van 1 tot 183 gelezen. Dat is ook een compliment waard. Daarmee is het wel gelijk het pijnpunt vanuit onze partij. Want wij zitten hier met zijn allen om de Omgevingsvisie vast te stellen. Dat is ook de koers die je wil gaan varen. Maar het is natuurlijk wel voor een groot deel de koers die het huidige college vaart. En dat is op de valreep naar een nieuwe periode best een lastige. Volgens mij zei de heer Pauwels dat al eerder op de avond, dat dat ... Dat vinden wij jammer, want het zou best kunnen dat er in de volgende periode een hele andere samenstelling is en dat je ook dat hele ding weer gaat omgooien.

De heer Gündogdu: Dat is juist niet de bedoeling van de Omgevingsvisie.

De voorzitter: Sorry, graag centraal.

De heer Gündogdu: Sorry.

De voorzitter: Mevrouw Koene heeft het woord. En ik heb verder niemand anders het woord gegeven.

De heer Gündogdu: Sorry.

Mevrouw Koene: Mijnheer Gündogdu dacht, ik ga gewoon ook wat bijdragen. Maar goed, dat is ook helemaal niet gek. Dat is ook de politieke realiteit. Zo werkt het nou eenmaal. Maar vandaar dat sommige dingen misschien iets te stellig staan of misschien juist niet. Maar daar zit allemaal de pijn niet. Er zijn een aantal amendementen waarvan wij ook denken, dat maakt het beter of dat moet je helemaal niet willen. Maar wat wij enorm missen, wij kunnen hier driehonderd uur, bij wijze van spreken, over gaan praten, maar wat heeft de inwoner van Dordt hieraan? Wat is hetgeen waarvan je kan zeggen, u als inwoner, dit betekent dit voor u. Ga je verwachten, want er staat ergens serieus, de Omgevingsvisies voor nagenoeg iedereen van belang ... Hij is toegankelijker en gebruiksvriendelijker gemaakt. Dat zou best beter kunnen. Er zijn gemeenten waar gewoon, in Utrecht bijvoorbeeld, bij de Omgevingsvisie staat keurig, waar zit uw invloed? Of wat betekent dit voor u? Waarom hebben wij dat hier niet in staan? Er staat een samenvatting, maar ook die samenvatting, als je niet in de materie zit, is niet te volgen. Wat betekent het voor Mijnheer Pauwels, in de weet ik veel wat voor straat, als zijn overbuurman iets gaat doen of als de gemeente een plan daar in de buurt heeft of wat dan ook? Hoe gaan we dit de stad in brengen. Hoe gaan we zorgen dat de mensen hiervan snappen waar ze aan toe zijn? Dat. Die was ik dan in ieder geval even kwijt. Kijk, heel stom misschien hoor, ik bedoel, maar wij zeggen gewoon heel vaak, als je op een feestje komt en iemand vraagt ernaar, hoe ga je dit in hemelsnaam uitleggen? Daar moet je ook een beetje naar kijken. En wat betreft de participatie heb je dan misschien gelijk ook een beter beeld, want die vinden wij nog steeds tegenvallen. Heel veel participatie is nog steeds zenden en heeft nog niets te maken met mensen serieus nemen en naar ze luisteren. Dit betekent niet dat ze hun zin hoeven te hebben hoor. Ik bedoel, maar dat wel op een andere manier daarmee omgegaan wordt.

Even kijken. Volgens mij heb ik de belangrijkste dingen wel gehad. De verdichting, daar wil ik dan natuurlijk nog wel even een accent leggen. Het gaat gewoon niet lukken om uiteindelijk niet in de polders te bouwen. En ik denk dat het daarom ook een hele wijze keuze is om in ieder geval de ruimte open te laten om het te doen. Betekent niet dat je het doet. Maar kijk, ontwikkelingen zoals Nieuw Dubbeldam bijvoorbeeld, dat zou prima passen. Daar gaat niemand van omvallen. En voor ons is dat gewoon heel erg belangrijk. En zeker ook, het is helemaal niet exclusief voor een bepaalde partij of voor een bepaalde inkomensgroep of wat. De ontwikkelaars geven ook aan dat juist een combinatie van woningen voor alle doelgroepen mogelijk is, doordat je op dat soort plekken gaat bouwen. Daar wil ik het even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koene. Ik begreep dat alle fracties, die daar behoefte aan hadden, een eerste termijn hebben gehad. Dan ronden we de eerste termijn af, waarin wij het hebben gehad over illusoire ambities en raadsleden die verrast werden door verrassingen van collega-raadsleden. En dan zijn de verwachtingen nu hooggespannen naar de eerste termijn van de heer Burggraaf, namens het college.

De heer Burggraaf: Dank u wel, voorzitter. De Omgevingsvisie 2.0. De vorige die we gemaakt hebben, is in de vorige periode. En toen hebben we al gezegd, dat was met name een beleidsarme Omgevingsvisie, omdat we toen pas met de nieuwe Omgevingswet gingen werken. En dat zouden we naar meer beleidsrijke gaan omzetten. Die eerste was vooral ingegeven op de groeiambitie die er toen is gestart met de stad. Nog even richting de FvD, die vroeg, waarom is daar zo'n groeiambitie en waar ligt dan de grens als stad en moet je groeien om het groeien? De oorsprong daarvan heeft u als raad ingezet, omdat u terecht heeft geconstateerd dat we in de stad hele mooie voorzieningen hebben als de Sportboulevard, het Energiehuis, de diverse musea, een winkelcentrum in de binnenstad, met faciliteiten die voor een deel door de gemeente met veel incidentele investeringen tot stand zijn gekomen. En een voorzieningenniveau bieden voor meer dan 120.000 inwoners. Wil je al die mooie voorzieningen in de stad in stand kunnen blijven houden, was de analyse, heb je een stad van ongeveer 140.000 inwoners nodig. En moet je in die groeiende stad vooral ruimte bieden inderdaad aan al onze huidige inwoners die een woning zoeken. En wil je als stad groeien met doelgroepen die ook koopkracht naar de stad brengen, zodat zij weer nieuwe omzet genereren voor die voorzieningen, zodat iedereen in de stad daar tot in de verre toekomst van kan blijven profiteren. Vervolgens heeft u ook gezegd, waar gaan we dat dan doen? Laten we dat dan vooral in de stad zelf doen, binnen de stadsgrenzen die er zijn, omdat er nog heel veel plekken zijn in onze stad die niet de kwaliteit hebben die je graag zou willen hebben. En we met elkaar daarna in de coronatijd hebben kunnen ervaren hoeveel waarde onze inwoners hechten aan de achtertuin die onze stad heeft. Die enorme achtertuin, de Biesbosch, het open landschap met de Nieuwe Dordtse Biesbosch waar je, zonder al te lang vanuit je eigen huis hoeven lopen of fietsen, lekker in de rust in de natuur terecht kan. En als je in onze binnenstedelijke plekken kijkt, u heeft voor de zomer een bestemmingsplan vastgesteld voor het Maasterras, dat is ook een van de voorbeelden als je de stad binnenkomt van een plek die echt een stenen woestenij is. Die juist door die binnenstedelijke verdichting enorm veel nieuwe kwaliteit aan de stad kan gaan toevoegen.

Nieuwe inwoners die weer voor koopkracht in die binnenstad zorgen. Die daarmee zorgen dat er hopelijk ook weer nog meer nieuwe winkels naartoe kunnen komen. Ketens die we nu nog missen, die weer zorgen dat voor de andere voorzieningen er genoeg omzet is. En die ook in staat blijkt met zo'n visie, die u ook in die Spoorzonevisie heeft neergelegd, om daar enorme bedragen van externe stakeholders te krijgen, van het Rijk, onder andere, van een provincie en soms zelfs van Europa, om te zorgen dat je die stad beter en mooier maakt. En tegelijkertijd zie je dat in die verdichting je binnen de wijken zelf ook heel veel mensen een goede leefkwaliteit kan bieden. We hebben elke zoveel maanden met de 60-jarige huwelijken een gezamenlijke lunch. En we hadden er vrijdag weer zo een. En daar waren een paar echtparen bij die trots vertelden hoe mooi ze nu in Sterrenburg op een van de opgetopte flats daar wonen, met zeer veel plezier, want prachtig uitzicht over het groene naar het buitengebied, en tegelijkertijd heel erg nabij de winkelveorzieningen. En ook dat is heel goed te organiseren met nul-tredenwoningen. Dat ze daar ook nog heel lang kunnen verblijven. Oftewel, verdichting biedt enorm veel kansen voor de stad. Dat is wat we vervolgens in deze Omgevingsvisie hebben uitgewerkt. Dat heeft u ook gezien in de verdichtingsstudie, waarin een aantal van dat soort principes zijn benoemd, op basis waarvan je gaat verdichten. Alleen de plek waar het ook kwaliteit in de stad biedt. We hebben inmiddels een planvoorraad van 8.000 woningen liggen. U heeft ons een opgave van 11.000 gegeven. En de analyse ligt daar dat je met verdichting die gewenste aantallen kan bereiken.

De heer Van der Meer: Voorzitter.

De heer Burggraaf: Vervolgens wil je natuurlijk dat de plannen ook tot realisatie komen. En daar zijn we de laatste tijd hard mee bezig.

De voorzitter: Dank u wel. U heeft een interruptie van de heer Van der Meer van GroenLinks.

De heer Van der Meer: Mijn vraag is simpelweg of de wethouder het met mij eens is dat de uitspraak dat verdichting kan binnen de rode contouren, dat dat voldoende woningen oplevert voor die ambitie van 11.000? Dat dat impliceert bepaalde politieke keuzes over wat je verder met de ruimte in de stad wil. Ik kan niet precies zien wat die keuzes zijn, juist omdat we niet alle informatie hebben over de verdichting. Maar is de wethouder het met mij eens dat daar politieke keuzes in zitten?

De voorzitter: De heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Voorzitter, u heeft al in een startnotitie als raad u die negen principes die rondom verdichting zitten al vastgelegd. Dat is optoppen en splitsen, verbouwen, leegstaand vastgoed herontwikkelen in bestaande wijkstructuren op onbenutte gronden, van verwaarloosde vorm. Niet die gronden die al een ander nut in de stad dienen, die ook een kwaliteit hebben die je wil behouden.

Bij stationsgebieden, waar je kan verdichten om te zorgen dat daar juist mensen heel goed met het ov gebruik kunnen maken, nabij wijkvoorzieningen, aan de groenstructuren, in en naast werkgebieden en in combinatie met wijkopgaven. Vervolgens ziet u ook in deze Omgevingsvisie ...

De voorzitter: U heeft weer een interruptie. En deze keer van de heer Pauwels van de Partij van de Arbeid.

De heer Pauwels: We hebben de verschillende principes gezien. We hebben alleen niet gezien hoe die uitgewerkt zijn, hoe die zich tot elkaar gaan verhouden. We hebben ook geen tijdspad van het aantal woningen dat daadwerkelijk gerealiseerd gaat worden. We hebben die studie niet gezien.

De voorzitter: De heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Voorzitter, ik begrijp de reactie van de Partij van de Arbeid, als een partij die toch heel erg is van het maakbaarheidsdenken. Maar ik wil daar toch wel een winstwaarschuwing bij geven, dat je als overheid heel veel condities kan scheppen voor het bouwen, maar je niet in de hand hebt hoe snel en hoeveel er gebouwd wordt. We hebben een aantal dingen die we als overheid wel kunnen bepalen. Dat is zorgen voor voldoende plancapaciteit. Dat is zorgen dat onze processen en procedures goed op orde zijn. Dat is zorgen dat we, in de eisen die we stellen, er altijd alert op zijn dat we niet te veel gaan stapelen. Dat we niet te veel gaan afwijken van landelijke richtlijnen bijvoorbeeld, of dat we te veel tegenstrijdige ambities gaan stellen, waardoor uiteindelijk, met alle goede bedoelingen, je de uitvoering onmogelijk maakt of frustreert. Vanuit randvoorwaarden scheppend hebben we geconstateerd dat je met die uitgangspunten binnen de verdichtingsstudie en die kwalitatieve uitgangspunten in de stad voorlopig voldoende ruimte biedt om nieuwe plancapaciteit te kunnen genereren. We hebben ook gezegd, als gemeente ben je beperkt in de capaciteit die je in kan zetten. Die zetten we vol in op de ontwikkeling van het Maasterras. Op alle andere plekken hebben we ook gezegd, met u gedeeld, doen we vooral de uitnodigingsplanologie. We laten zien welke randvoorwaarden u belangrijk vindt voor de ontwikkeling in de stad en nodigen partijen uit om daarlangs vervolgens, want ze hebben dan de helderheid, plannen te gaan ontwikkelen. En daarvan hebben we voorbeelden gezien, waarbij je echt op mooie plekken dicht bij het spoor, bijvoorbeeld in Stadspolders, echt honderden woningen kan toevoegen met verdichting. Dan vervolgens is de vraag ...

De voorzitter: De heer Pauwels wil nog een vervolgvraag stellen.

De heer Pauwels: De vraag is, waarom hebben wij die studie niet? En als er planvoorraad is, hoe succesvol gaat die planvoorraad zijn en binnen welk tijdsbestek? En als er keuzes zijn gemaakt, dan dienen wij daarvan geïnformeerd te zijn. We hebben nu geen beeld op basis waarvan bijvoorbeeld wordt uitgesloten dat er op andere plekken wordt gebouwd dan zoals nu in de Omgevingsvisie is vastgelegd.

De voorzitter: De heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Voorzitter, laatste keer, maar u vraagt om een gedetailleerdheid en een voorspelbaarheid die niet te geven is.

De heer Pauwels: U beroept zich in de Omgevingsvisie op een studie.

De heer Burggraaf: Nogmaals, we hebben de principes bekeken. We hebben gekeken, hoeveel ruimte is er dan theoretisch mogelijk binnen de verdichtende stad? En daar hebben we geconstateerd dat er een bandbreedte mogelijk is waarop we voorlopig verder kunnen. Ik constateer ook dat we met elkaar net 2.000 woningen aan de planvoorraad hebben toegevoegd op het Maasterras. U moet ook beseffen, om een goede woningbouwontwikkeling te hebben, dat je ook in een marktvraag moet leveren waar een goede afzetmarkt voor is. Het is een samenspel en niet een soort wetmatigheid of een mathematisch verhaal die je met een precisie kan vaststellen, zoals nu gesuggereerd wordt door de Partij van de Arbeid. Dan even terugkomend op de uitgangspunten.

De voorzitter: Sorry, er is nog een interruptie bij de heer Van der Meer. Ik doe altijd mijn best u zoveel mogelijk uit te laten spreken.

De heer Van der Meer: Waar het mij om gaat, daar ging mijn vorige vraag over, en die is niet echt beantwoord, de wethouder zegt nu, we hebben geconstateerd dat dat, uitgaande van die criteria, kan binnen de stad. Maar is hij het met mij eens dat daar in feite politieke keuzes in zitten van, wat voor gewicht hecht je aan welke parameter in dat beoordelingskader? En waarom kan de raad daar niet over meedenken?

De voorzitter: De heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Voorzitter, nogmaals, u heeft daarover nagedacht, want u heeft de startnotitie vastgesteld waarin die verdichtingsprincipes zijn vastgelegd. U heeft nu een Omgevingsvisie voor u liggen, waarin u zelf bepaalt dat je bepaalde uitgangspunten belangrijk vindt bij die verdichting. Namelijk staat er in dat je het belangrijk vindt dat er speel- en sportvoorzieningen nabij zijn. Dat je het belangrijk vindt dat er voldoende groen in de buurt is. Dat de klimaatadaptatie belangrijk is, et cetera. U geeft die kaders zelf mee in deze Omgevingsvisie. Dan is even de vraag, hoe ontwikkelt zich dat naar de toekomst toe? Want er is een ander aspect, en dat hebben we ook erkend in deze Omgevingsvisie, dat is dat u als raad en wij als college enorme ambities hebben met deze stad. En dat we ook moeten erkennen dat we weten dat we niet op alles nu al precies kunnen zeggen of het allemaal met elkaar te verenigen is. Dat is een proces wat ook nog regelmatig zal gaan schuren, omdat je misschien op een plek zegt, we vinden het heel belangrijk dat we gaan verduurzamen en dat we een windenergie opwekking hebben bijvoorbeeld. En tegelijkertijd ook u kaders heeft gesteld waarin u zegt, we vinden een aantal stedenbouwkundige en landschappelijke principes heel erg belangrijk. Er gaan confrontaties komen op dat soort uitgangspunten gaandeweg bij ontwikkelingen waar je moet kijken, zijn die twee met elkaar te verenigen of niet? En op een gegeven moment, en daar is ook precies de Omgevingsvisie en de Omgevingswet op ingericht, dat je een beleidscyclus hebt. Je stelt een visie vast met een stip op de horizon en de uitgangspunten waar je naartoe wilt. En je gaat monitoren en evalueren.

En als uit die monitoring en evaluatie blijkt dat bepaalde, omdat gaandeweg de tijd misschien dingen zijn veranderd of omdat je weer meer kennis hebt vergaard, dingen niet met elkaar te verenigen zijn, kan je dan vanuit die evaluatie altijd in je Omgevingsvisie weer een nieuwe beslissing nemen. En dat gaat even om het feit, u gaf twee redenen, of tenminste er zijn echt twee redenen waarom ik zou zeggen, ga dat amendement vooral niet indienen, zou ik bijna willen zeggen. Eén, omdat de procesmatige aanneme niet klopt. Als ware je met deze Omgevingsvisie, als op een gegeven moment blijkt uit monitoring en evaluatie dat het toch niet te haalbaar is binnen die verdichtingsstudie, dat je dan alsnog weer een nieuwe weging kan doen van je uitgangspunten. Oftewel, dan kan je gaan afwegen, vinden we dan toch die buitengebieden zo belangrijk dat we het gewoon houden bij de stad en de omvang en nemen we andere keuzes, of vinden we dat zo belangrijk dat we toch nog verder uit zouden willen breiden? En het tweede is gewoon een inhoudelijk uitgangspunt, echt met de focus die u altijd heeft aangebracht en die wij als college nu hebben doorgevoerd om binnenstedelijk te verdichten, enorm veel investeringsvermogen gaat opleveren om de kwaliteit van de stad te verbeteren. Ik heb vandaag nog weer met een corporatie gesproken die zei, door deze verdichtingskansen, we lopen nu vast op bepaalde plekken waar we niet kunnen verduurzamen, omdat we de investeringscapaciteit niet hebben, omdat we bijvoorbeeld een warmtenet niet kunnen aansluiten, omdat er nu nog te weinig woningen op zitten. Als we gaan verdichten daar kunnen we meer woningen krijgen. Daaruit krijgen we ook weer als corporatie nieuwe inkomstenstromen. Komen er weer meer woningen, waardoor misschien zo'n warmtenet wel aangelegd kan worden en dan zo'n verduurzamingsopgave ineens wel te realiseren is. Plekken waar je nu eigenlijk al een beetje tegen infra aanloopt wat vastloopt, maar het investeringsvermogen er niet is om dat te veranderen. Als je nieuwe woningen ontwikkelt, krijg je ook weer daar investeringskansen om dat ook beet te pakken. Zo kan ik nog wel een aantal andere, ik heb het Maasterras net ook al genoemd, die juist met die focus binnenstedelijke verdichting enorm veel kwaliteit aan die stad gaan brengen. En dat het dan heel logisch is dat we, als u dan heeft gezegd, die buitengebieden vinden we belangrijk, er nu voor kiezen in deze Omgevingsvisie om de verstedelijkingscontouren te volgen die al in het bestaande stads- en dorpsgebied zitten, die ook de provincie hanteert. En waarbij we dan wel hebben gezegd, als je dan een achtertuin hebt van de stad, zorg dan wel dat die overgang van het bebouwde gebied naar je achtertuin van een mooie kwaliteit is. Zorg dat die randen ook mooi in elkaar overlopen. Dat is een verandering hier in deze Omgevingsvisie waarin we zeggen, er kan best wel kleinschalige woningbouwontwikkeling mogelijk zijn op het moment dat het heel erg goed past binnen die achtertuin van je stad, en daar eigenlijk naadloos in overloopt. Dat is de hele filosofie waar de Omgevingsvisie nu op is geënt en in ieder geval het college van mening is dat we daarmee heel consistent uitvoering geven aan een ambitie die u al heel lang en consistent aan het college heeft meegegeven.

De voorzitter: De heer Van der Meer heeft daar toch nog een opmerking.

De heer Van der Meer: Ik heb gelezen, die beperkte ruimte over de achtertuin, noemt u dat geloof ik, voor wat uitbreiding. Dat is mooi. Dat is een stapje in de richting. Ook dat is een politieke keuze waar je gebruik maakt van een beetje speelruimte die je hebt.

En wij pleiten er alleen maar voor om de denkruimte wat verder op te rekken, zodat we creatief met alle ruimtelijke uitdagingen om kunnen gaan.

De heer Burggraaf: Voorzitter, dan ga ik herhalen de argumenten die ik u net heb gegeven waarom het één, feitelijk niet nodig is, omdat uw aanname is, je zet je nu zelf vast. En ik heb net gezegd, dat is niet zo, want je hebt gewoon een beleidscyclus met monitoring en evaluatie. En als dat op een gegeven moment toch blijkt te schuren, dan kan je op dat moment, op basis van een monitoring en evaluatie, ook gericht en inhoudelijk een afweging maken. Die je nu niet kan maken, want dat is gewoon puur eigenlijk speculeren op dit moment. Ik wilde nog even reageren op de vraag van de VVD die nog vroeg, kun je nog even een reflectie geven op de lopende planschade zaken? Daar zullen we een aparte memo nog voor aan uw raad toesturen.

De voorzitter: Dank u wel. Even met het oog op de tijd is het goed als u zich wellicht kunt focussen op de vragen die gesteld zijn, want we hebben nog ...

De heer Burggraaf: Zeker. Ga ik proberen. Maar dit was wel, er waren twee politieke vragen aan de voorkant, die heb ik nu alle twee beantwoord.

De voorzitter: Zeker. Dat is waar. Zeker.

De heer Burggraaf: En het denk ik goed. Het is wel een onderwerp wat ook echt wel wat nauw luistert. Dus niet met een paar zinnen af kan doen. Maar ik zal proberen de rest sneller te doen. Er was van Op Ons Eiland en de VVD eigenlijk vragen over, hoe kunnen we zo'n verdichtingslocatie, inbreidingslocatie bij Stadswerven-Oost ... Hoe kunnen we dat proces versnellen? Dat kan door te zorgen dat je goed voorbereid bent op het moment dat die erfpachtperiode afloopt, want dat is het moment. En daar hebben we ook echt nog wel gesprekken met de provincie op te voeren. Zijn we ook mee bezig. Dat kunt u nog eens een keer onderstrepen door ons vooral op te roepen om te zorgen dat we zo snel mogelijk daarop voorbereid zijn en daar al voorbereidende handelingen op doen en daar onze prioriteiten nu ook op moeten inrichten, om dat alvast te verkennen en voor te bereiden. Er was een vraag van de VVD over het Stadspark. Waarom daar de lichte bedrijvigheid, die in een amendement is geweest, nu zou zijn aangepast naar maatschappelijke voorziening? Ik begrijp waar de reactie vandaan komt, want er staat een klein kadertje op bladzijde 105 waarin staat, lichte bedrijvigheid is aangepast naar maatschappelijke voorzieningen. En tegelijkertijd zeggen we later, de volgende bladzijde, 106, wel degelijk dat het doel is van de ontwikkelingen bij het Stadspark om ook wonen, kleinschalige evenementen en ondersteunende bedrijvigheid te behouden en mogelijk te maken. Daarmee hebben we in ieder geval beoogd om invulling te geven aan hetgeen het amendement destijds toe heeft opgeroepen. Als u van mening bent dat dit toch wat verwarring nu oproept in deze versie, dan zou ik u willen oproepen om daar een amendement op te maken. Want nogmaals, dat is niet de intentie geweest van deze Omgevingsvisie. Daar hebben we gewoon onverkort uitvoering willen geven aan het amendement, zoals dat bij het eerste Omgevingsvisie is aangenomen.

De voorzitter: Helder.

De heer Noldus: Voorzitter, mag ik daar een vraag stellen?

De voorzitter: Ja, dat mag.

De heer Noldus: De uitnodiging is helder. Daar gaan we mee aan de slag. Op pagina 107 is dat blokje eveneens opgenomen. Vandaar onze zorg. Vraag die we daar nog wel bij hebben, en die heb ik net niet gesteld, maar die gaat wel hierover, gesteld wordt dat je het document als losse delen kan lezen. De samenvatting zou dezelfde afdrank moeten geven als de verdiepende hoofdstukken deel A. Ik gaf in mijn introductie al aan dat eigenlijk de samenvatting over het Stadspark een hele andere lading heeft, in ieder geval voor ons, dan het hoofdstuk zelf. Ik ben benieuwd of de wethouder daar wat over kan zeggen, want dan overwegen wij daar ook een bijdrage op.

De voorzitter: Als u daar nog kort op kunt reageren, ook met het oog op de tijd.

De heer Burggraaf: Wat ik zeg, onze doelstelling is dat het allebei zelfstandig leesbaar is. Op het moment dat u daar zegt, daar zien wij dingen die daar toch misschien verwarring in oproepen of een ander beeld oproept, dan zou ik u zeker willen oproepen om dat met amendementen nog verder aan te scherpen. Want dat is wel, nogmaals, zoals het er ook in staat, de bedoeling dat een samenvatting ... Dat je daar de essentie uithaalt van wat er in het stuk eronder ligt. Dan de vraag van het CDA rondom het Leerpark. En dat vind ik toch lastig te plaatsen, want dat wordt allemaal opgehangen aan een doelkaart, die gaat over grote woningbouwprojecten in het gebied. Die eigenlijk suggereert alsof dat met een grote mate van precisie is, op welke oppervlakten dan precies allemaal woningen komen. Dat zult u hetzelfde zien bij Maasterras. Daar staat hij ook helemaal tot aan het water ingetekend, terwijl dat we met elkaar ook gezien hebben in het bestemmingsplan dat je helemaal niet tot het water toe de woningen kan ontwikkelen. Dit is echt een grofmazige kaart die aangeeft op welke gebieden je gewoon grote woningbouwlocaties en -ontwikkelingen hebt. Daar heeft u ook voor gekozen in 2021, bij het vaststellen van de visie van de Spoorzone.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter.

De heer Burggraaf: Waarin u heeft gezegd, ga op die gebieden verdichten, omdat het ook nodig is voor de benodigde reizigersaantallen voor onder andere een investering in het Station Leerpark.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers heeft een vraag.

De heer Van Dam Timmers: Dank, voorzitter. Ik begrijp die beantwoording niet helemaal. We hebben nooit een visie aangenomen. Er zijn tekeningen van Mecanoo die op dit gebied lagen. Die zijn als inspiratiedocument meegenomen. Maar dat is wel iets anders dan dat er hele concrete plannen natuurlijk zijn aangenomen door de raad. En uit de antwoorden van de wethouder begrijp ik nu dat het heel goed zou kunnen dat deze voorzieningen ook in dit kaartje wel degelijk behouden blijven op deze plek. Het geeft mij toch wat verwarring.

De voorzitter: De heer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Voorzitter, u heeft wel degelijk daar de uitgangspunten van vastgesteld, om juist rondom die ov-knooppunten te gaan verdichten. En tegelijkertijd snap ik de zorgen ook niet helemaal. Want in dezelfde Omgevingsvisie staat even verderop heel duidelijk het uitgangspunt staan, dat het een voor iedereen toegankelijke leefomgeving moet zijn. Waarbij het belangrijk is dat er minimaal 1 speel-, beweegsport- en ontmoetingsplek in de wijk wordt ingericht, goed bereikbaar, op wandel- en fietsafstand. Oftewel, dat uitgangspunt geldt gewoon ook voor die wijk. Dat er sport-, beweeg- en speelvoorzieningen in de buurt zijn. Op dit moment kan ik u ook nog helemaal niet zeggen hoe die ontwikkeling er precies uit gaat zien. Want we hebben nu alle tijd en aandacht gestoken in de ontwikkeling van Maasterras fase 1. De volgende fase wordt een verkenning bij het Leerpark. We hebben overigens ook de gesprekken gevoerd met sportverenigingen daar, met het Schippersinternaat. We weten hun belangen. We hebben ze ook laten weten, als we weer nieuwe stappen gaan zetten, dat als eerste hen zullen benaderen. En het uitgangspunt, die u al eerder als raad heeft vastgelegd, hebben we ook in onze oren geknoopt. Waarin u zegt, we willen graag dat het sportareaal gelijk blijft. Dat zijn allemaal uitgangspunten, inclusief deze, die ik u net voorlas, die gewoon glashard gelden bij die verdere verkenning. Maar hoe het precies eruit komt zien, dat antwoord kan ik u nu nog niet geven, want in die mate van uitwerking zijn we nog niet.

De voorzitter: Voorzitter. Of voorzitter, dat schijn ik te wezen. Mijnheer Burggraaf, ik weet niet of u op dit punt klaar was? We zitten met het oog op de tijd. Misschien is het ook nog wel een idee dat wij deze vergadering, want ik begreep inmiddels dat daar ruimte voor is in de agenda, om hem volgende week voort te zetten. Zodat we dan eventueel aan het restant van uw eerste termijn komen en dan ook eventueel over nog in te dienen amendementen kunnen spreken. Ik denk dat dat voorkomt dat we dit belangrijke onderwerp gaan afraffelen. Ik weet niet hoe de commissie daar instaat? De heer Hartmeijer.

De heer Hartmeijer: Ik wil dat wel ondersteunen, want dan kunnen we denk ik inderdaad wat ordelijker het betoog van de wethouder gewoon afluisteren. En dan kunnen we ook misschien wat meer ingaan op de amendementen. Ik wil dat wel ondersteunen.

De heer Van der Meer: En er zijn nog een aantal gestelde vragen niet beantwoord.

De voorzitter: Precies. De heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Uitstekend. Is volgende week niet te snel? Er zijn een aantal amendementen in ontwikkeling. Die moeten misschien nog even voorgelegd worden aan de griffie. Dat vraag ik me af, voorzitter.

De voorzitter: We zitten natuurlijk ook met het tijdsplan naar de raad.

De heer Van Dam Timmers: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Van Dam Timmers.

De heer Van Dam Timmers: Vanuit de Agendacommissie begrepen we juist dat iets verderop in de tijd dat er heel veel ruimte is op de agenda. Ik had ook de indruk dat dit dossier niet per se nu een ultieme urgentie heeft om in september nu voortgang te laten vinden. Dat is misschien ook nog een argument. Maar ik hoor graag daar ook de technische beantwoording op.

De voorzitter: Mijnheer Burggraaf.

De heer Burggraaf: Ik zou willen reflecteren vanuit het college, dat u natuurlijk al voor de zomer besloten had om het over de zomer heen te tillen. En toen hebben we u gevraagd om het eigenlijk voor de zomer te behandelen. Het begint wel erg ver in de tijd uit te lopen. En het andere is dat wij, iemand refereerde er al aan, ook ambtelijk al nauw betrokken zijn geweest bij vragen die u had bij voorbereiding op amendementen, dat wat ons betreft verder wij geen extra tijd nodig hebben om een goed inhoudelijk gesprek verder te kunnen voeren volgende week. Maar dat is even gewoon puur vanuit de college zijde. Is dat voor ons in ieder geval niet tijds technisch dat we in een squeeze zitten of zo.

De voorzitter: Dank u wel. Ik denk dat het gezien ... We zitten er nu allemaal in. We zijn allemaal heel goed ingelezen in de 184 bladzijdes. Ik stel voor dat we toch gaan proberen om het dan volgende week wel te agenderen, zodat het in de september raad behandeld kan worden. Is daarvoor voldoende steun? De heer Noldus.

De heer Noldus: Voorzitter, op zich kan ik daarmee leven. Wel met een opmerking, dat een vraag die we gesteld hebben, die nog niet beantwoord is, waar we mogelijk iets mee zouden willen als motie of amendement, dan misschien nog niet uitgewerkt is in de vergadering van volgende week.

De voorzitter: Maar we zitten nu ook door de tijd heen. Dat is de consequentie.

De heer Burggraaf: Voorzitter, als er een aantal dingen zijn waarvan u zegt, dat helpt in het gesprek, kunt u die vragen gewoon morgen delen en dan kunnen we ook een deel nog schriftelijk beantwoorden, als dat helpt om het gesprek te bespoedigen.

De voorzitter: Dat lijkt me een goede aanvulling. Mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Voorzitter, eens om het volgende week verder te bespreken, zodat het in de raad van september kan. Wel even de technische opmerking dat ook ten tijde van de gemeenteraadsvergadering zelf altijd nog amendementen ingediend kunnen worden.

De voorzitter: Dat is helemaal waar. Dan stel ik vast dat wij de Agendacommissie gaan uitdagen om dit volgende week te agenderen voor de vervolghandeling. Dan dank ik u hartelijk voor uw inbreng in dit debat. Vraag ik u vriendelijk om uw vaat zelf op te ruimen en in te leveren. En dan wens ik u een fijne avond.

3. Toelichting Rijkswaterstaat en Veiligheidsregio ZHZ op afsluiting en renovatie Papendrechtsebrug

Voorzitter: De heer Klerk

Raadsgriffier: De heer Boogaard

Verslag: NotuBiz

Aanwezig:

Dhr. Bootsman (GroenLinks)

Dhr. De Feijter (ChristenUnie/SGP)

Dhr. Gündogdu (Op Ons Eiland)

Mevr. Kamphuis (SP_

Mevr. Koene (Gewoon Dordt)

Mevr. Kruger (GroenLinks)

Dhr. Kuhlmann (VVD)

Mevr. Lammens-Oostdijk (VVD)

Dhr. Oostenrijk (CDA)

Dhr. Pauwels (Partij van de Arbeid)

Dhr. Van Pelt (Forum voor Democratie)

Mevr. Striebeck (VSP)

Dhr. Venderbos-Lambinon (Partij voor de Dieren)

Dhr. Wringer (Beter voor Dordt)

Portefeuillehouders: wethouder R. van der Linden

Overige aanwezigen: dhr. Bravenboer, dhr. Kokshoorn, dhr. Van Asten, mevr. Wonnink, dhr. Van Bijsteren

De voorzitter: Goedenavond allen hier aanwezig, wij zijn hier bij elkaar gekomen voor de technische sessie die in het teken staat van een toelichting van Rijkswaterstaat en de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid op de afsluiting en renovatie van de Papendrechtsebrug. Hartelijk welkom aan alle raads- en commissieleden, en aan de gasten. Ik ga u vragen uzelf kort voor te stellen met naam en partij. En voor de gasten, met name van Rijkswaterstaat, is het misschien ook goed om naam en de functie even kenbaar te maken. En dat doet u door op de rode knop te drukken, en dan kunt u door de microfoon spreken. En als u klaar bent, zet u de microfoon weer uit. Ik begin voor mij aan de rechterhand.

De heer Boogaard: André Boogaard, commissiegriffier.

De heer Bravenboer: John Bravenboer, projectmanager binnen de Drechtsteden, en vanuit Smart Delta betrokken als projectmanager voor de gemeentes in onze regio.

De heer Kokshoorn: Roy Kokshoorn, werkzaam voor Rijkswaterstaat, voor het projectteam wat de renovatie van deze mooie brug gaat uitvoeren. En mijn rol is verkeersmanager.

De heer Van Asten: Friso van Asten, adviseur omgeving ook bij Rijkswaterstaat. Specifiek belast met de nautische sector en de zorgsector.

De heer Pauwels: Sam Pauwels, PvdA.

De heer De Feijter: Bart de Feijter, ChristenUnie/SGP.

Mevrouw Striebeck: Bernadette Striebeck, VSP.

Mevrouw Koene: Irene Koene, Gewoon Dordt.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Jeanine Lammens, Dordtse VVD.

De heer Kuhlmann: Alexander Kuhlmann, Dordtse VVD.

De heer Oostenrijk: Theo Oostenrijk, CDA.

Mevrouw Kruger: Kitty Kruger, GroenLinks Dordrecht.

De heer Wringer: Jan-Willem Wringer, Beter voor Dordt.

De heer Gündogdu: Aydin Gündogdu, Op Ons Eiland.

De heer Venderbos-Lambinon: Cees Venderbos-Lambinon, Partij voor de Dieren.

De heer Bootsman: Nick Bootsman, GroenLinks Dordrecht.

De heer Van Pelt: Dirk van Pelt, Forum voor Democratie.

Mevrouw Kamphuis: Meta Kamphuis, SP, Dordrecht.

Mevrouw Wonnink: Mijn naam is Diana Wonnink. Ik ben omgevingsmanager bij Rijkswaterstaat voor de renovatie van met name het beweegbare deel van de Papendrechtsebrug.

De heer Van Bijsteren: Ik ben Eelco van Bijsteren, Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid. En ik heb onder andere de grote infra-opgave in mijn pakket zitten.

De voorzitter: Dank u wel. Mijn naam is Albert Klerk en ik mag deze vergadering voorzitten. Vanaf volgend jaar zomer gaat de Papendrechtsebrug voor negen maanden dicht, vanwege groot onderhoud. Een afsluiting met grote impact voor Dordrecht en de regio. En het is fijn dat Rijkswaterstaat en de Veiligheidsregio ons vanavond alvast mee willen nemen in het project, de consequenties hiervan voor het verkeer en de maatregelen om de hinder te beperken. We hebben twee sprekers, die allebei een presentatie hebben. En waarbij het handigst is als u vragen heeft dat u die bewaart tot aan het einde van de presentatie, zodat we ze dan in één keer kunnen stellen. Dan geef ik nu eerst het woord aan mevrouw Wonnink van Rijkswaterstaat.

Mevrouw Wonnink: Dank u wel. Dit is in grote lijnen waar ik het graag even over wil hebben. We komen alles langs. De Papendrechtsebrug is uit 1967. En deze brug is inmiddels aan het einde van zijn technische levensduur. Zo noemen ze dat bij ons. Dat betekent dat hij gewoon vervangen moet worden. De brug bestaat uit een vaste brug. Dat is een 1.000 meter stuk. En een beweegbaar gedeelte van 30 meter. En wat ik net ook al aangaf, nu gaat het over beweegbare gedeelte. Zoals u ook op het plaatje kunt zien, in dit geval is het een beweegbare brug met 1 deel. Idealiter heeft een brug 2 brugkleppen. Kun je er altijd eentje eerst uithalen en dan de andere gebruiken voor bijvoorbeeld de nood- en hulpdiensten of het openbaar vervoer. Maar hier is het 1 brugklep, en die gaat er redelijk snel helemaal uit. Dan zit er een opening van 30 meter over het water. De brug kent vele weggebruikers. Er gaan uiteraard auto's over. Er mag ook landbouwverkeer over dit stuk van de N3. Dan hebben we nog de fietsers en voetgangers en gehandicaptenvoertuigen. En dat zijn er in totaal 76.000 ongeveer, waarvan 14 procent vrachtverkeer. En dan ook ruim 5.000 fietsers en voetgangers. Dat zijn behoorlijke aantallen waar we het hier over hebben. De brug kent een vast gedeelte en een gedeelte wat open kan. Het vaste deel kent een hoogte van 12,90 meter. En daar kan 90 procent van de scheepvaart onder het vaste deel door. Die hebben dan straks ook een minder groot probleem. Maar voor de hoge scheepvaart heeft deze renovatie wel degelijk veel impact. En dat zijn vooralsnog 900 brugdraaien per jaar. Maar dat bestaat uit een heel scala aan openingen. Dat zijn bijvoorbeeld ook zeilboten. Dat is ook containervaart, die dan nu nog steeds moeten varen, wel met economische schade, want ze kunnen een laag minder doen. Maar die 900 is heel divers. Wij waren begonnen met deze renovatie, en toen kwamen we erachter, na de gesprekken met de maritieme maakindustrie, die veelvuldig ... Er zitten echt een aantal scheepswerven in het stuk tussen de Papendrechtsebrug en Gorinchem. En die hebben gewoon geen enkele omvaarroute. Die zitten gewoon klem. En de maritieme maakindustrie is belangrijk voor Nederland. En wij kunnen niet die sector op een faillissement laten afstevenen. Wij moesten iets verzinnen, want deze maritieme maakindustrie is afhankelijk van de Papendrechtsebrug. Wat gingen wij doen? We hebben allerlei scenario's de revue laten passeren, want het betekende wel, als wij iets gingen doen voor de maritieme maakindustrie, wisten we dat het impact had op de weg en het wegverkeer. Dat zijn nog steeds meer auto's dan dat er scheepvaart is. Maar deze sector is zo belangrijk dat wij daar gewoon een oplossing voor moesten verzinnen. En dat resulteerde in uiteindelijk, na veel weken en wegen, in een afsluiting voor het wegverkeer van ruim 9 maanden, waarin we elke maand een doorvaart realiseren voor de hoge scheepvaart. In overleg met de maritieme maakindustrie zijn er allerlei sessies geweest. Dat is gezamenlijk bepaald. En wat gaan wij dan doen aan de brug? We gaan de beweegbare delen vervangen. De klap, die we net open zagen staan met de vorige foto. Het bewegingswerk in de kelder. De brugkelder moet verstevigd worden en de pijlers, want het nieuwe brugdek is zwaarder dan het oude. Alles moet versterkt en verstevigd worden. Er komen nieuwe installaties voor bediening, besturing en bewaking. De brugkelder voldoet niet meer. Die wordt uitgebreid. Er wordt een soort uitbouw gemaakt waar de technische ruimte in komt. En het brugwachtershuisje, wat nu nog zichtbaar is, wordt straks onthoofd. Is heel tragisch. Toen wij eenmaal voor het dilemma stonden van, wat gaan we doen met de scheepvaart, hebben wij gekeken, welke dilemma's hebben we? Welke variabelen moeten we laten meewegen?

Het moest uiteraard veilig zijn. Het moest technisch haalbaar zijn. Want we hebben echt out of the box oplossingen bedacht, maar het moest wel allemaal kunnen. En de weg zou dan ook gehinderd worden. Wat was haalbaar? We hebben echt met specialisten ... We hebben iemand teruggehaald van zijn pensioen van, kom meedenken. Iemand die er echt verstand van had. We hebben echt allerlei specialisten van allerlei gremia bij ons naar binnen gehaald van, kom alsjeblieft meedenken, hoe gaan we dit doen? En nu is deze methode eruit gekomen. Redelijk snel nadat wij gestart zijn, de brugklep wordt eruit gevaren. Dan zit er een opening in de vaarweg, maar die wordt volgelegd met pontons. Er wordt een ponton gecreëerd, een platform gecreëerd vanaf de oever, zodat daar het materieel aangevoerd kan worden. Maar op dat hele ponton staat bijvoorbeeld ook een keet, daar staan hoogwerkers, daar staan allerlei stellages. Want er moet niet alleen aan de brugklep gewerkt worden, maar ook aan die pijler, wat ik net zei. Dat ponton is echt 90 meter lang, 50 meter breed. Het is een groot, omvangrijk ponton. En elke maand gaan wij delen daarvan uitvaren, zodat de hoge scheepvaart erdoorheen kan. In juni gaan wij starten. Eerst de scheepvaart gaat er iets van merken, want dan gaat de brug niet meer gedraaid worden. En vanaf 17 juli volgend jaar, dat is de start van de zomervakantie in deze regio, gaat de brug er helemaal uit voor het wegverkeer. Dan gaan wij door tot 21 april 2027. Dan is hij klaar, maar dan moet er nog wel getest worden, want dan is het een nieuwe machine. Zo wordt het dan gezien. Dan moet er een CE-keurmerk op komen te staan, als bewijs dat alles functioneert. We gaan uitgebreid testen. En die CE-markering verkrijgen. En dan is uiterlijk 31 augustus alles achter de rug en zijn we klaar. Het mag wel een keer meezitten. We gaan ruim 9 maanden de Papendrechtsebrug afsluiten, wat ik al zei. Ik heb die data net al genoemd. En daarna gaan we nog testen. Dit is eigenlijk even op een rijtje wat ik net genoemd heb. De effecten van de afsluiting van de brug zijn groot, in een groot gebied. Hier hebben we in oranje aangegeven waar de hinder gaat ontstaan. Ik woon in Gorinchem. Ik werk in Rotterdam. Ik zie zelf ook hoe druk het is en ik weet dat in de spits gaat dit oplopen, de vertraging, extra 30 tot 60 minuten. Het is echt significant. Buiten de spits is het uiteraard minder. Maar in een groot gebied is de hinder voelbaar. De scheepvaart, waar we net ook over spraken. Vanaf 22 juni gaan de stekkers eruit. Dan kan de brug niet meer gedraaid worden. Dan begin augustus wordt het brugdek eruit gevaren. Dan is de doorvaart open. Dan kan de scheepvaart er nog doorheen. En daarna gaan we elke maand faciliteren dat de hoge scheepvaart door de brug kan. De lage scheepvaart, zoals ik al aangaf tot 12,90, kan er gewoon onderdoor. En op de momenten dat wij het brugdek in- en uitvaren, of eigenlijk eerst uit- en dan invaren, dan gaan we even kort de hele vaarweg stremmen, want dan is het gevaarlijk en kunnen wij niet extra golfslag bijvoorbeeld opvangen. En ik heb ook de Wantijbrug gezien. En we hebben gezien dat ballenlijnen of iets anders, dat zijn leuke signalerende maatregelen, maar daar denken mensen anders over. Die gaan daar overheen en die gaan toch golfslag veroorzaken. En dan krijg je gevaarlijke situaties. Dat kan niet. We gaan hem dan even tijdelijk afsluiten. Dit heeft ook heel veel impact op de fietsers, de bromfietsers en de voetgangers, want de hele periode is ook het fietspad afgesloten. En niet alleen het fietspad van de Papendrechtsebrug, maar ook die van de Baanhoekbrug. Daar is natuurlijk de afgelopen periode ook heel veel commotie over geweest, heel veel aandacht voor geweest in de pers. Er is een petitie gekomen van de Fietzersbond. En die hebben we uiteraard ook gelezen. Kom ik zo nog even op terug. Want waarom die Baanhoekfietsbrug?

We hebben net de plaatjes gezien van de hinder. Wij zijn met de Veiligheidsregio ... Ik doe zo, omdat Eelco mijn aanspreekpunt was. De Veiligheidsregio hebben we opgezocht. En we hebben gezegd, dit is een heel groot issue, hoe gaan wij hiermee om? Hoe kunnen wij voor deze regio de zorg, en dat is dan nog breder dan de Veiligheidsregio, want daar zit dan de politie, ambulance en de brandweer, maar de zorg is veel groter, faciliteren dat aanrijtijden gehaald kunnen worden? Dat als er patiënten zijn, dat er op tijd hulp is. En we zijn eerst gaan inventariseren hoe groot die hele groep is waar je dan het over hebt. En dat is serieus een grote groep. Maar dan zit je met huisartsenposten, met verloskundigenpraktijken, de ggz, de GGD, doelgroepenvervoer. Het is een heel groot scala aan groepen. En er zijn er heel veel met aanrijtijden, met wettelijke taken. En die willen allemaal heel graag gebruik gaan maken van die Baanhoekbrug. We hebben gekeken of wij een combinatie konden maken met de fietsers, want dat zijn er 2.500 per dag. Dat zijn ook echt substantiële aantallen. En we hebben echt gekeken of het kan, want het zijn er natuurlijk echt veel en het zijn ook hele groepen scholieren. Wij zijn weer met de Veiligheidsregio gaan zitten. En we hebben alle partijen gevraagd van, zien jullie een combinatie mogelijk? Zien jullie ergens iets wat kan? En toen gaf met name de politie weer, die zeiden, er zijn heel veel mensen die schrikken als er een ambulance aankomt, ook in de auto. Er zijn mensen die gaan dan stilstaan. Niet iedereen gaat netjes aan de kant. Er zijn mensen die gaan harder rijden. Mensen reageren gewoon anders. Wij kunnen niet het risico nemen dat er ongelukken gaan gebeuren op die Baanhoekfietsbrug. Het is een hele smalle brug. Op sommige plekken nog geen 3 meter breed. Daar is geen ruimte om te passeren, als je daar als fietser fietst. En fietsers zijn niet allemaal wielrenners die zoef, zoef weg zijn. Dat zijn ook mensen met een bakfiets of oudere mensen. En die dan denken, o jee, een ambulance. Dat kan niet. We hebben echt gekeken of er iets kan. En het is een heel lang tracé. Dat helpt ook niet mee. Het is 1,5 kilometer. En op de vaste brug, ik zal even vast het plaatje laten zien, op de overkapping over het water, die overbrugging, daar valt al helemaal niks te realiseren. Wij gaan inderdaad kijken, had de Fietsersbond ook voorgesteld, dan zijn we overigens wel gewoon mee in gesprek uiteraard, om te kijken of wij een soort passeerplaats kunnen creëren. Maar die hebben wij nodig, niet voor fietsers om te stallen, maar voor de nood- en hulpdiensten en de zorgpartijen, die ook van 2 kanten gebruik willen maken van die Baanhoekbrug. En het is niet te voorspellen wanneer een ambulance eroverheen moet of wanneer er een verloskundige met spoed overheen moet. Wij moeten iets creëren dat we aan beide zijde iets kunnen faciliteren er dat er gekruist kan worden. Daar zijn we nu naar aan het kijken, maar het is een hele lastige. Het is echt gewoon een hele moeilijke afweging. En als iemand echt een heel goed plan heeft, graag, want ik weet het ...

De voorzitter: Sorry, we zouden vragen en opmerkingen na afloop doen.

Mevrouw Wonnink: Vragen aan het eind. Ik hoor graag de briljante oplossing aan het eind. Maar we hebben met verkeersregelaars gekeken. We hebben gekeken of we iets konden met verkeerslichten. We hebben gekeken met van allerlei systemen. Maar het is een te lang tracé. En om dat leeg te vegen voordat er een ambulance aankomt, dat is geen haalbare kaart gebleken. Wat ik al zei, we hebben van alles en nog wat bekeken. Ook de pendelbusjes zijn gepasseerd.

Maar wat we al zeiden, primair staat de veiligheid voorop, zowel van degene die in de ambulance ligt, bijvoorbeeld, als ook van de fietsers. En daarom hebben wij deze keuze moeten maken. Wat ik al zei, de hinder gaat in de spits oplopen van 30 tot 60 minuten. En we treffen er nu allerlei maatregelen voor om dat te beperken. We hebben daarvoor een reductie van 9 procent nodig in de ochtendspits en 24 procent in de avond, want die is nou eenmaal drukker. En dan is dit een beetje ... Het grootste deel van de Papendrechtsebrug reist korte afstanden. Daar zijn de hindermaatregelen ook op gericht. We hebben hier in de regio inmiddels ervaring met de Wantijbrug en de N3. Wij weten inmiddels redelijk waar verkeer vandaan komt en waar het heen gaat. Er zijn veel korte afstanden. Wat gaan wij dan zoal doen? Wij gaan een veerverbinding aanleggen. Wij gaan proberen uiteraard hem zo dicht mogelijk bij de Papendrechtsebrug te houden, de grootste veerverbinding. Die gaat vanaf Huis De Merwede naar Huis Te Merwede, de ruïne. Dan kom je al redelijk snel bij De Staart uit. En daar gaan we 2 ponten laten varen op dat traject, zodat we zoveel mogelijk verkeer kunnen afwikkelen, zo snel mogelijk. We hebben ook gekeken naar het verkeer wat er op de Baanhoekbrugfietspad nu gaat. Dat zijn nu ook, hoe zeg ik dat, gedoogconstructie, want er gaan ook scootmobielen, brommobielen, cana's ... Daar gaat van alles over. Die willen we ook faciliteren. Er gaat ook een hele grote pont varen, zo'n kleppont, zodat ze erop kunnen rijden. Die gaat op dat traject varen. En dan nog 1 om alles op te kunnen vangen. En dan gaat er nog parallel van de Rosmolenweg, waar nu de waterbushalte is naar ook Huis Te Merwede ... Een verbinding wordt er dan gecreëerd, zodat ook daar fietsers op kunnen stappen. En in de nacht gaat het alternatief voor de Papendrechtsebrug varen. 's Nachts niet in dezelfde frequentie als overdag, want 's nachts staan er geen drommen mensen. Denk ik niet. Maar hij blijft wel gewoon varen volgens een dienstregeling. En uiteraard zijn deze ponten gratis. Wij zijn met Zuid-Holland Bereikbaar bezig om te kijken naar hoe wij het openbaar vervoer in stand kunnen houden in de regio. Wij hebben al geruime tijd overleggen met Qbuzz. En wij zijn aan het kijken wat we met de bus en met de MerwedeLingelijn kunnen. De dienstregeling wordt aangepast. De frequentie van de treinen gaan in de zomerperiode ... Wij beginnen natuurlijk in de zomerperiode. Dan hebben ze normaal gesproken een afgezwakte dienstregeling. Die gaan we gewoon weer upgraden tot normaal. Wij kijken of ze alle treinen die ze hebben, kunnen inzetten. Dat is ook het gesprek wat we voeren. Er is discussie over of je wel of niet een fiets mee mag nemen. Daar moet ik eerlijk zeggen dat elke gemeente daar een andere voorkeur in heeft, maar vooralsnog ligt daar de keuze bij de provincie. Maar wij zijn wel aan het kijken hoe wij mensen kunnen verleiden om met het openbaar vervoer te gaan. Mensen die in de auto zitten, en als die nu met het openbaar vervoer gaan, krijgen zij korting. En dan is de korting hoger als je buiten de spits reist dan in de spits. Mensen die met de bus gaan en nu moeten overstappen, Sliedrecht-Baanhoek wordt het overstappunt, daar gaan de buslijnen heen, die dan meer geld kwijt zijn aan een treinkaartje dan aan de bus, dan gaan wij dat verschil betalen. Er gaan vanaf Dordrecht Stadspolders bussen naar Leerpark, omdat daar veel leerlingen naartoe gaan. Wij proberen overall zoveel mogelijk fietsen neer te zetten, om te stimuleren dat mensen niet hun fiets meenemen in de trein, maar dan ervoor kiezen om een fiets op een andere plek mee te nemen. Wij proberen om dat openbaar vervoer zo aantrekkelijk mogelijk te maken. We hebben een werkgeversaanpak. Daar is Zuid-Holland Bereikbaar actief in. Die gaat ook kijken bij bedrijven van, waar zijn jullie mee geholpen?

Ik heb ook gelezen over Fokker, onder andere. Kijk wat er kan. Ik heb tegen Zuid-Holland Bereikbaar ook gezegd, ga met spoed daarnaartoe. Ga daar in gesprek en kijk waar de behoefte aan is. Als daar wensen zijn, dan kunnen we kijken wat we daarmee kunnen. En we hebben een uitgebreide communicatiecampagne. Wij communiceren via de social media. We hebben onze eigen website. De gemeentes hebben hun sites. Wij stemmen onze communicatie af met die van de gemeentes. Wij bepalen ook samen welke krant, welke media in deze regio de meeste zoden aan de dijk zet. Zo gaan wij communiceren. Wij doen allerlei informatiebijeenkomsten, ook voor bedrijven. Dat hebben we ook bij de Wantijbrug gedaan. Hebben we een bedrijvencarroussel gedaan. Dan gingen we op meerdere dagen naar meerdere bedrijventerreinen. En dan gingen we uitleggen wat er gebeurde. Dan ging er een logistiek makelaar vanuit Zuid-Holland Bereikbaar mee om met die bedrijven in gesprek te gaan van, waar zou je mee geholpen zijn? Dat gaan we ook doen. We gaan allemaal communicatiecampagnes doen, zodat het niet meer kan zijn dat straks mensen denken, gaat die brug eruit? Hoe dan? Iedereen moet weten dat die brug eruit gaat. Reis- en routeinformatie, dat zodra je ergens hier in de regio rijdt je een melding krijgt op je telefoon bijvoorbeeld van, let op, deze brug gaat er binnenkort uit voor lange tijd. Wij doen er alles aan om zoveel mogelijk bekendheid te vragen voor dit issue. En dan zijn wij er niet met onze brug alleen, want het wordt hier zwaar de komende jaren. Er gaat echt veel gebeuren in de regio. Er is al veel gebeurd de afgelopen jaren, maar er gaat nog meer gebeuren. De Drecht- en de Noordtunnel komen eraan. De brug over de Noord. En de Verkeersbrug Dordrecht gaat ook nog aangepakt worden. Dat gaat nog veel hinder veroorzaken in de komende tijd. Met deze projecten samen zijn we aan het kijken of er maatregelen zijn die wij nu kunnen treffen, die dan voor de andere ook uitgerold zouden kunnen worden. Maatregelen die misschien voor 1 project niet rendabel zouden zijn, maar voor 4 wel, of voor 5 zelfs. Wij kijken ook gezamenlijk waar wij iets kunnen. Maar het gaat zwaar worden. Dit is een beetje wat ik zei, we gaan gewoon heel veel samen doen. We hebben ook een bewustwordingscampagne. En alle maatregelen werken natuurlijk gewoon alleen als mensen er ook gebruik van maken. Ik kan kortingsacties regelen wat ik wil, ik kan e-bikes regelen wat ik wil, maar als mensen denken, ik doe het niet, dan houdt het op. En we hebben allemaal gezien dat met de corona er echt wel mensen zijn die thuis kunnen werken. Dat zijn bepaalde groepen. Er zijn echt duidelijk mensen die dat niet kunnen. Dat weet ik. Dan kan dat niet. Maar ik heb bij de Haringvlietbrug ook gezien, die heb ik hiervoor gedaan, dat er mensen echt met creatieve oplossingen kwamen. Dat er bedrijven waren die zeiden, ik heb mensen die uit die kant komen en die aan die kant komen, tijdelijk ga ik ze op een andere plek aan het werk zetten. Er zijn echt ook wel initiatieven vanuit bijvoorbeeld de ondernemers mogelijk. Kom ook vooral met ideeën. Wat ik al zei, het is gewoon, als iedereen in de auto blijft stappen, dan wordt het gewoon moeilijk. En er zijn altijd groepen die hebben geen keus, die moeten gewoon in die auto. Samen moeten we het dan doen. Vragen?

De voorzitter: Dank u wel voor uw heldere verhaal. Over creatieve ideeën, ik denk dat ik mevrouw Lammens het woord moet geven, want die dacht de oplossing te hebben voor de Baanhoekbrug, toch?

Mevrouw Lammens-Oostdijk: Een foto terug naar de Baanhoekbrug.

De voorzitter: De foto van de Baanhoekbrug, mag die nog een keer op het scherm?

Mevrouw Wonnink: Niet die van de kaart, maar die van ... Wel de kaart? Daar hebben wij inderdaad naar gekeken. Die hebben wij inderdaad ook overwogen. En ik had zo gehoopt dat die kon, maar dat is een hele grote overspanning die je moet overbruggen. En het feit dat die open moet, want wij hebben deze variant gekozen, omdat we open moeten voor de maritieme maakindustrie, maakt dat het een beweegbare brug moet zijn en dat dat daardoor ... Maar dat was geen haalbare kaart. Dat is technisch uitgelopen. En dat is mij verzekerd dat dat geen optie is in dit verhaal.

Mevrouw Lammens-Oostdijk: En hem eruit tillen? Van '...'. zit hier vlakbij. Die heeft leuke kraantjes. Kan hem er zo uittillen.

Mevrouw Wonnink: Die hebben we ook overwogen. Want mijn adviseur is daarmee gekomen, met dat idee. En ik vond het briljant. Ik dacht, dat zou echt heel fijn zijn als dat kon. Ik had heel erg gehoopt dat het een reële optie was, want dan hadden wij dit probleem niet. Maar technisch bleek dat geen haalbare kaart te zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Toch, het was in ieder geval een goede, creatieve gedachte natuurlijk. Zijn er verder vragen? Ik kijk ook met het oog op de tijd nog even. Ik ga dit blokje een klein beetje proberen in de hand te houden. En ik stel ook voor dat ... We zijn 10 minuten later begonnen, ik neem aan dat de commissie geen bezwaar heeft als het misschien ook een beetje uitloopt. Ik geef het woord aan mevrouw Kamphuis van de SP.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel, voorzitter. Nu bedacht ik me, dank je wel dat je ook rekening houdt met scootmobielen en rolstoelen voor het pontje te gaan ten eerste. En ten tweede, hebben jullie gedacht om het leger in te schakelen? Want vroeger hebben ze hele mooie bruggen gemaakt waar tanks overheen konden.

Mevrouw Wonnink: Ja, had ik ook aan gedacht. Ik denk, dat zou fijn zijn. Het leger is altijd de oplossing voor alles. Maar ook die konden mij niet helpen. Dat is echt vervelend. Het probleem is dat het een hele lange overspanning is en dat alles beweegbaar moet zijn. Een vaste brug was echt makkelijker geweest. Maar dan hadden we dit helemaal voor niks gedaan, want de maritieme maakindustrie moet erdoorheen. En die hebben ook hele brede schepen en grote schepen. En ik ben bij die scheepswerf geweest. Het was serieus indrukwekkend wat ze maken, maar het is echt ook heel groot.

De voorzitter: Dank u wel dank. Zou u de microfoon uit willen zetten.

Mevrouw Wonnink: Sorry.

De voorzitter: Geeft niet ik. Ik herinner u er alleen even aan. De heer Venderbos-Lambinon van Partij voor de Dieren.

De heer Venderbos-Lambinon: Dank u wel. Ik heb een vraag over de afsluiting van zowel de Papendrechtsebrug als de Noordtunnel.

De Papendrechtsebrug is hopelijk klaar in april 2027, maar de Noordtunnel gaat dicht in 2027-2028. Is de Noordtunnel dan voor renovatie ... Begint het al ergens in begin 2027 of begint u pas als de Papendrechtsebrug opgeleverd is?

Mevrouw Wonnink: Al deze projecten in de Drechtsteden mogen niet tegelijkertijd worden uitgevoerd. Zij moeten altijd wachten totdat wij klaar zijn.

De voorzitter: Helder. Ik ga proberen het rijtje af, omdat ik zie dat iedereen wel vragen heeft. Dan geef ik nu het woord aan de heer Bootsman.

De heer Bootsman: Dank, voorzitter. Ik heb toch nog een vraag over de pontjes en de toegankelijkheid daarvan. Is dat echt wel goed geregeld? Ook omdat ik weet dat de Waterbus stelt dat ze toegang zijn. En surprise, surprise, dat zijn ze niet. Ik kan met mijn rolstoel de Waterbus niet oprijden. Daar wil ik wel even zeker weten dat het echt goed geregeld is. Want zeker als die bruggen er allebei uitgaan, dan wordt dat anders natuurlijk heel lastig.

De voorzitter: Mevrouw Wonnink.

Mevrouw Wonnink: Ik heb toevallig vandaag nog daar gesprekken over gevoerd met de technisch manager van de aannemer. Want ik zeg, die helling moet ook voor mensen in een rolstoel ... Dat ze niet gelanceerd worden. Daar moet echt heel goed naar gekeken worden.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Wringer, Beter voor Dordt.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Veiligheid boven alles. De N3 wordt natuurlijk gebruikt door vrachtverkeer met gevaarlijke stoffen. Die mogen niet door de Drechttunnel. Hoe worden deze omgeleid?

De voorzitter: Mevrouw Wonnink.

Mevrouw Wonnink: Deze mogen niet door de Drechttunnel. Die gaan om via de A27.

De voorzitter: De heer Oostenrijk van het CDA.

De heer Oostenrijk: Voorzitter, eerst maar even naar de Baanhoekbrug, over het niet gezamenlijk kunnen verkeren over de Baanhoekbrug, fietsers en de hulpdiensten. Heeft u enig idee, want dat moet u bij benadering kunnen weten, wat de frequentie zal zijn als het gaat om het aantal hulpdiensten die dan per 24 uur over die Baanhoekbrug moeten? Dat heb je nodig om nader te kunnen beoordelen of de match wel of niet kan. Want het gaat er bij mij niet in. Ik stel even, als 4 keer per dag een hulpdienst eroverheen moet, waarbij je niet weet wanneer, dat klopt, maar dan moet je het kunnen organiseren, IT technisch gezien, dat je op die momenten de fietsers, laten we zeggen, op de opstelplek neerzet. Het rode licht gaat branden. Je mag er niet overheen. Hulpdienst gaat erdoorheen. En vervolgens gaan de fietsers er weer doorheen. Je hebt enig zicht nodig wat die frequentie zal zijn. Dat is even de eerste. Het tweede is, u heeft het over die twee ponten.

Als die 2.500 fietsers inderdaad niet over de Baanhoekbrug kunnen, hoe verhoudt zich dan de capaciteit van die 2 ponten zich? En dat zal waarschijnlijk, in ieder geval die bij de Rosmolenweg, of zoiets was het, want die krijgt dan de fietsers uit Sliedrecht met name te verwerken. Hoe zit het met die capaciteit van die pont die daarvandaan gaat richting Dordrecht?

De voorzitter: Twee vragen aan mevrouw Wonnink.

Mevrouw Wonnink: De eerste vraag ging over de Baanhoekbrugfietspad. Uiteraard hebben wij gekeken. Wij zijn begonnen met de ambulancedienst. Die gaf aan dat zij nu gemiddeld, het is natuurlijk altijd een gemiddelde, 40 keer per dag met een prio 1 over de Papendrechtsebrug gaan. Dat is alleen de ambulance. Dan hebben we de politie, de brandweer. Veel. Ik schrok daar ook van, echt. En dan hebben wij daarnaast nog de huisartsen, de verloskundigen. Beiden geven aan dat als zij niet over die Baanhoekbrug kunnen, dat zij vaker een ambulance gaan aanroepen, om het risico niet te nemen voor de patiënt. Dus dan gaan er nog meer ambulances overheen. Dan hebben we al die doelgroepenvervoer, het leerlingenvervoer. Dat is ook een heel scala aan voertuigen. En ook hen hebben we gevraagd om kritisch te kijken. Want de vraag van zorgpartijen om gebruik te mogen maken van die Baanhoekbrug is groter dan wij aankunnen. Want het is een fietspad. Het is niet zo dat hier straks file over de Baanhoekbrug kan. Wij zijn nu aan het rekenen. ProRail is nog een extra onderzoek aan het doen, want het fietspad hangt aan hun spoorbrug. Logisch dat zij zeker willen weten dat dit geen enkel effect heeft op hun brug. Wij moeten nog bepalen hoeveel voertuigen er überhaupt gebruik kunnen gaan maken van die Baanhoekbrug straks. Wij gaan al een besluit moeten nemen wie er straks wel en wie er niet overheen kan in bepaalde tijden. De aantallen zijn groot.

De voorzitter: De tweede vraag was over de capaciteit van de pontjes ten opzichte van het aantal gebruikers.

Mevrouw Wonnink: Pontjes. De Rosmolenweg is waar nu de Waterbus ... Dat is bij Boskalis. Voor meer mensen is dat waarschijnlijk een duidelijkere locatie. Wij gaan ervan uit dat de pont bij de Papendrechtsebrug, die gaat ook 's nachts varen. Die bij de Rosmolenweg niet. Er gaan al een aantal mensen van die grote pont gebruikmaken. Ook de scootmobielen, de brommobielen, die moeten gebruikmaken van die andere pont. Deze pont is kleiner, want er gaan ook minder fietsers over. Dan kijk ik even mijn collega aan, Roy, kan jij antwoord geven op de capaciteitsvraag?

De heer Kokshoorn: Ja, dat kan ik deels. Sorry, mijn naam is Roy Kokshoorn, werkzaam voor Rijkswaterstaat uiteraard als verkeersmanager. Heb ik trouwens net al gezegd, bedenk ik me nu. Maar nog even voor de duidelijkheid. We zijn druk bezig met sowieso ook de aanbesteding, want een pont moet je natuurlijk aanbesteden. Ik kan nog niet namen en rugnummers geven, want we zitten in de eindfase. Dat mag nou eenmaal niet. Zoals Diana al aangaf, is de pontverbinding ... Ik dacht dat die op de kaart stond. De verbinding parallel aan de Papendrechtsebrug, daar gaan 2 schepen varen. En dat worden ook schepen met een klep. Ook voor de doelgroepen die we net hebben genoemd, om die mee te kunnen nemen. Daar zit ook de grootste vraag.

We hebben nadrukkelijk gekeken, waar zit de vraag en waar verwachten we de grootste potentie? Dat zit inderdaad op dat blauwe lijntje. Natuurlijk vergeten ook de scholieren en de werknemers uit Sliedrecht niet, die nu over de Baanhoekbrug vragen. Maar daar is de vraag wel beduidend minder dan bij die blauwe lijn. En daar hebben we helaas niet de luxe om zo'n groot schip met een klep op de neus, bij wijze van spreken, te kunnen laten varen. Dat zijn ponten waar je aan de zijkant aanmeert. We kunnen het niet precies aangeven, want we moeten natuurlijk nog de exploitant en het schip contracteren. En we moeten ook nog proefvaarten doen. En dan weet je eigenlijk pas precies wat je maximale capaciteit is wat je over kunt zetten. Ik hoop dat dat ... Voor de beeldvorming, want we houden natuurlijk ook de pers en de krant in de gaten. En er wordt weleens in de krant al gezegd als reactie, ze zullen wel met een klein schip komen met, we noemen dat een beetje een pruts pontje van 10 à 15 fietsers. Dat gaat het sowieso niet worden.

De voorzitter: Geen pruts pontje.

De heer Oostenrijk: Maar dan is het de vraag, wat wordt het bij benadering wel.

De heer Kokshoorn: Dan moet je denken aan de orde van grootte van 75, 80, 90 man wat per keer mee kan. Dat is een beetje waar je aan moet denken. En dat is dan alleen voor die blauwe. Of sorry, excuus, voor de paarse.

Mevrouw Wonnink: Voor de rode. De blauwe is een veel grotere capaciteit.

De heer Kokshoorn: Exact. Dat wordt echt een hogere capaciteit en hogere frequentie, is de bedoeling, omdat, nogmaals, daar de vraag ook vele malen groter is.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank, voorzitter. Ik had inderdaad ook 2 vragen. De eerste over die capaciteit. We weten nu van die Baanhoekbrug 75 à 80, om en nabij orde grootte. Kunt u iets over die blauwe lijn ook zeggen? Zijn dat er 2 keer zoveel of 3 keer zoveel of 1.000 op een pont? In welke orde, hoeveel fietsen zouden erop kunnen?

De heer Kokshoorn: Daar kan ik zeker wat meer over zeggen. 1.000 per pont zou mooi zijn, maar dat wordt een heel groot schip inderdaad. Kijk, we rekenen aan een soort uurcapaciteit. We gaan kijken, wat kun je redelijkerwijs varen? Hebben we net al gezegd, het is echt de bedoeling overdag, het overgrote deel van de dag op die blauwe lijn met 2 schepen te varen, juist om die capaciteit zo hoog mogelijk te houden. Dat is echt misschien wel 800 per uur wat je weg kan zetten op die blauwe lijn. En dan daarbovenop komt natuurlijk nog een paar 100 op die paarse lijn. En dat is wat je feitelijk per uur naar de overkant kan brengen. Dat is in 1 richting. Het werkt 2 kanten op uiteraard. En we hebben uiteraard goed gekeken naar wat er nu bij de bruggen zit qua fietsverkeer. We hebben uiteraard ook gekeken, hoeveel potentie zit er dan in de mensen die nu die korte ritjes over de Papendrechtsebrug rijden? Hoeveel daarvan zou je kunnen verleiden om ook die rit te maken met een fiets via de pont?

Dat hebben we bij elkaar natuurlijk gebracht. En daar ent je natuurlijk wel de frequentie en ook de capaciteit van beide ponten op.

De voorzitter: Helder.

De heer Kokshoorn: Dat je ook echt iets robuust biedt inderdaad. En dan ook nog eens rekening houden met de doelgroepen die net genoemd zijn, dat we die ook graag willen faciliteren.

De heer Kuhlmann: Kunt u me nog even helpen met ... Want een paar 100 per uur, dat kan ik natuurlijk gaan terugrekenen van, hoe vaak die heen en weer vaart. Maar hoeveel passen er op 1 ... Je komt eraan fietsen, pas je erop of moet je even wachten op de volgende? Hoeveel passen er om en nabij?

Mevrouw Wonnink: Ik wilde even zeggen, dat wij ...

De voorzitter: Kunt u uw microfoon uitzetten, mijnheer Kuhlmann?

De heer Kuhlmann: Ja.

Mevrouw Wonnink: Wij gaan sowieso varen volgens een dienstregeling. Dat je ook 's nachts weet waar je aan toe bent bijvoorbeeld.

De voorzitter: Ik geef nu het woord aan mevrouw Koene.

De heer Kuhlmann: Pardon, ik wilde graag mijn tweede vraag ook stellen.

De voorzitter: We lopen ook wat tegen het einde van de tijd. Als het kan nog kort.

De heer Kuhlmann: Ik zal het kort doen. Even teruggaan op of het geen tijdelijke brug is. Ik begreep, ik heb goed naar u geluisterd, het probleem zit hem in het openen van die brug. Je kunt hem wel aanleggen en je kunt hem ook verwijderen, dat kan natuurlijk, maar het openen is het probleem. Nou heb ik natuurlijk goed gehoord, voor het grote scheepvaartverkeer één keer per maand, in die periode van negen maanden, moet de boel open kunnen. Als ik dan terugreken, negen maanden, en daartussen moet hij zeven keer open kunnen. Is het niet technisch mogelijk, tenminste, ik zou denken van wel, dat je bij wijze van spreken zeven keer de brug opbouwt en afbouwt? Dan heb je een brug voor fietsers, zoals mijn collega Lammens zojuist voorstelde, die op het moment dat die ene keer per maand, die zeven keer dat het nodig is, verdwijnt en daarna weer terugkomt. Ik begrijp, dat doet wat met de kosten, maar technisch zou het moeten kunnen. Of maak ik nu een denkfout?

Mevrouw Wonnink: Wij zijn nu in gesprek met de maritieme maakindustrie. En het uitgangspunt was uiteraard één keer per maand, maar ik sluit niet uit dat die frequentie omhoog zal gaan, als dat haalbaar is. Want die vraag is er wel.

De voorzitter: Helder. Ik ga nu echt het woord geven aan mevrouw Koene.

Mevrouw Koene: Hele rare vraag misschien. Maar is het de Merwedeburg of is het de Papendrechtsebrug?

De voorzitter: Hoe heet de brug?

Mevrouw Wonnink: De Merwedeburg Papendrecht. Maar ik heb weleens een presentatie gezien, daar stond vrolijk een foto van de brug in Gorinchem. Daarom roep ik maar gewoon Papendrechtsebrug. Dan denk ik, dan weet iedereen waar we het over hebben. Maar een terechte vraag.

De voorzitter: Helder. Zijn er verder nog vragen aan ... Mevrouw Kruger, als laatste.

Mevrouw Kruger: Ik bedacht me opeens, omdat ik dat kaartje weer zie, Kerkeplaat en zo, dat zijn niet echt prettige plekken om op een pontje te stappen. In hoeverre wordt er rekening gehouden met de veiligheid, vooral in de donkere dagen?

Mevrouw Wonnink: Daar hebben we uiteraard naar gekeken. Dat was een van de afwegingen die we hebben gemaakt. Wij zijn ook gewoon gaan kijken, waar zouden we kunnen aanlanden? We hebben ook gekeken in de Biesbosch, maar toen stond ik daar 's avonds en toen was het donker, dacht ik, hier wil ik echt helemaal niet staan. Laat staan dat ik een dochter zou hebben die daar zou moeten fietsen. Dat zou ik al helemaal niet willen. Dit was nog een relatief sociaal veilige plek, omdat je redelijk snel in een bewoond gebied bent. Maar we gaan uiteraard kijken naar verlichting en als het onveilig is of we daar iemand neer moeten zetten. Daar wordt allemaal naar gekeken.

De voorzitter: Helder. Dan nu denk ik dat we naar de volgende spreker kunnen gaan. Dat is de heer Van Bijstervan van de Veiligheidsregio. En die heeft ook een aantal slides. Die gaat de heer Beemer voor ons op het scherm toveren.

De heer Van Bijstervan: Even kijken. Ik heb een handjevol slides voor u voorbereid om u eigenlijk mee te nemen in hoe we als nood- en hulpdiensten omgaan met de vraag die hier bovenaan staat van, hoe zorgen we ervoor dat we tijdens de renovatie van de Papendrechtsebrug er toch voor zorgen dat de juiste hulp op tijd op de juiste plaats kan komen? Ik neem u graag even mee in het proces. En toch eerst even een stukje achtergrond, om te verklaren waarom we tot dat proces zijn gekomen. We hebben gezien dat de afgelopen jaren de intensiteit en de duur van renovatieprojecten echt fors aan het toenemen is. Dat zien we ook in dit plaatje. Het gaat anders worden dan wat we gewend zijn. We waren in het verleden gewend dat er eens een keer een weekend een klus werd uitgevoerd, waardoor er hinder was. We gaan echt, de Papendrechtsebrug is helaas wel een wel een goed voorbeeld in deze, een periode van 9 maanden tegemoet. We zien dat het steeds heftiger gaat worden. Leg je daar de planning naast, dan verklaart dat ook een hoop. Dit is de planning alleen voor Zuid-Holland. En ook nog eens een keer alleen vanuit Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid. Voor de beeldvorming, dan moet hier eigenlijk nog eenzelfde laag overheen met de andere wegbeheerders, de provincie, de gemeente, de waterschappen, ProRail, ga zo maar door. Die infraopgave is echt ontzettend fors. Maar dat heeft er ook voor gezorgd, en ook goed om te weten, het zwaartepunt ligt echt op dit moment in Zuid-Holland.

Vorig jaar gaven jullie nog aan dat ongeveer 80 procent van het budget voor alle renovaties op dat moment gewoon naar Zuid-Holland ging. Het zwaartepunt in de uitvoering ligt in Zuid-Holland. En daardoor zien we gelukkig ook dat we in de processen echt een stuk verder zijn dan gemiddeld gezien de rest van Nederland. Als ik dan inzoom op de nood- en hulpdiensten, dat is toch vaak een puntje wat wordt benoemd als zorgenkindje in dit soort processen, we hebben echt stappen gemaakt. We hebben gezien dat na de renovatie van de Haringvlietbrug en de Heinenoordtunnel we afgestapt zijn van het projectmatig benaderen, maar dat we echt projectoverstijgend afspraken zijn gaan maken. Waardoor we de opgave die op ons afkomt en waar we met meer dan een half been in zitten eigenlijk in de overtuiging wel kunnen zeggen dat we die de baas kunnen. We hebben een proces neergezet met elkaar, een samenwerking. Voor elk project gaan we om tafel zitten, en we is dan Rijkswaterstaat en de nood- en hulpdiensten, met elkaar, dat zijn alle veiligheidsregio's in Zuid-Holland en Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid, een handelingskader afgesproken. Dat is eigenlijk een heel simpel stappenplannetje. En we hebben eronder proces- en werkafspraken zitten. En dan toch nu de brug naar de Papendrechtsebrug. Wat ik net al noemde, dit is een kunstwerk wat niet alleen qua duur echt wel maatgevend is in de renovatieopgave, 9 maanden. Dat zorgt echt voor een extra dimensie in de opgave, maar ook in, hoe ga je maatregelen nemen? Als je iets voor 9 maanden moet gaan regelen, is dat echt anders organiseren dan wanneer je dat voor een paar weken moet doen. Maar het is ook nog gelijk zo'n beetje het meest complexe kunstwerk vanuit de nood- en hulpdiensten, gezien voor de regio. Vandaar ook het gesprek of de discussie die net een beetje begon rondom de Baanhoekbrug. Als we bijvoorbeeld kijken naar de ambulancedienst, het Albert Schweitzer ziekenhuis heeft echt een regiofunctie. Op het moment dat het alleen maar erom zou gaan van, hoe krijgen we de juiste hulp op tijd op de juiste plaats, dan zou je nog kunnen denken in maatregelen van, zet maar wat extra ambulances neer of wat dan ook. Is wel een beetje simpel gezegd, maar dan kan je nog in die maatregelensfeer gaan denken. Maar op het moment als je een slachtoffer helemaal in je ambulance hebt zitten, niet meer op tijd in het ziekenhuis kan komen, dan heb je ook een probleem. En dat is echt aan de hand als we kijken naar de afsluiting van de Papendrechtsebrug. Zonder een nabijgelegen oeververbinding redden we het gewoon niet om ook dat stuk te kunnen gaan realiseren, mensen op tijd in het juiste ziekenhuis te krijgen. Verder is het ook goed om aan te geven dat we nu dat handelingskader aan het doorlopen zijn met elkaar. Klinkt een beetje stoffig. Maar de fase waar we nu in zitten, is dat we echt aan het kijken zijn met elkaar van, we hebben samen, nood- en hulpdiensten en Rijkswaterstaat, een verkeersbeeld voor ogen waarvan we echt zeggen, dit mogen we verwachten en daarmee moeten we ook voor dat beeld maatregelen gaan treffen. En waar we nu zitten als nood- en hulpdienst, is dat we echt politie, ambulance en brandweer gezamenlijk aan het kijken zijn, welke maatregelen kunnen we dan gaan treffen? Waar hebben we het over? We hebben inmiddels een pakket liggen. Want alleen met toegang tot de Baanhoekfietsbrug zijn we er niet. Die Baanhoekfietsbrug is voor ons wel superbelangrijk. Even als voorbeeld de brandweer. We hebben heel veel normale tankautospuitten, de klassieke brandweerauto in de regio. Daar kan je nog gaan denken in die maatregelen als van, kan je wat verschuiven? Maar van een aantal dingen hebben we er maar eentje. Bijvoorbeeld, we hebben maar 1 duikteam. Die moet de hele regio bedienen.

En op het moment dat je duikers er 1,5 uur over doen voordat ze bij een ongeval zijn, dan heb je ook een probleem. Die eenheden kunnen gelukkig over de Baanhoekbrug. Diana gaf net al aan, hij is smal. Zo'n grote brandweerauto kan er niet eens overheen. Hij kan niet zoveel gewicht hebben. Maar die specialismen waar we er maar 1 of een paar van hebben in de regio, die kunnen er net wel overheen, als de nood aan de man is. En hetzelfde geldt ook voor de ambulances en voor de politie-eenheden. Die Baanhoekbrug is een onderdeel van de oplossing. Maar het gaat veel verder dan dat. We zijn ook echt aan de slag gegaan met buurregio's, wat kunnen we oplossen met burenhulp, met bijstand, zoals we dat dan noemen, waardoor het probleem verkleinen? We werken aan maatregelen als dubbelzijdig alarmeren. Dat we vanuit meerdere posten eenheden laten aanrijden, waardoor we de kans op te laat komen gaan beperken. We hebben zelfs scooters voor vrijwilligers, zodat als het dan druk is op de weg naar de kazerne toe, en een auto dan later weg kan, kunnen ze de dienstscooter pakken en dan zorgen we dat ze wat makkelijker door het verkeer kunnen gaan, waardoor we echt die opkomsttijden ... Want we moeten, even heel simpel gezegd, binnen een uur nadat de pieper is gegaan, of binnen een uur, was dat maar waar, maar binnen een kwartier ter plaatse zijn. Dat betekent nogal wat. Zeker voor die vrijwilligers. Die moeten naar de post toe en dan moet de auto weg. Als de situatie zo is dat we het op kunnen lossen door de vrijwilligers wat hulp te geven in naar de post op komen, waardoor we dan nog wat meer rek hebben in het ritje van post naar incident, dan doen we dat. En in een aantal gevallen kunnen we ook niet anders, moeten we nog een stapje verder. We hebben ook maatregelen in de hoed zitten. Dan moet je denken aan wat extra mensen op een beroepspost, zodat we vanuit daar wat meer tegelijkertijd weg kunnen sturen. Maar ook bijvoorbeeld vrijwilligers vragen om op een post te gaan zitten en daar hun normale werk te gaan doen. En als de pieper dan gaat, dat ze meteen weg kunnen. Ik wil toch even meegeven, de Papendrechtsebrug maakt het voor ons echt heel erg lastig daarin. Want normaal gesproken, bijvoorbeeld voor de Haringvlietbrug, had je het over een week of 7, even snel uit mijn hoofd, of 8, dat we dan mensen vroegen om dat te doen, hun gezinsleven aan te passen en hun werksituatie aan te passen. Nu moeten we diezelfde vraag gaan stellen voor een periode van 9 maanden. Daar hebben we het draagvlak eigenlijk niet voor. Dat is wat ik wil aangeven, ook die duur zorgt er echt voor dat we aan andere maatregelen moeten gaan denken. En daar zijn we volop mee bezig. Ik weet niet of er vragen zijn?

De voorzitter: Er zijn vast vragen, denk ik. Mevrouw Kruger heeft een vraag.

Mevrouw Kruger: Dank u wel. Een korte vraag. Ik zag net dat totale plaatje. De Verkeersbrug Dordrecht, dat is de Zwijndrechtsebrug, of niet?

De heer Kokshoorn: Scherp.

De voorzitter: Alle namen van bruggen. De heer Kuhlmann.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. Terecht denk ik dat het belang van goede zorgverlening wordt genoemd. Ook het pijnpunt juist die negen maanden, dat dat zo lang duurt.

En in dat verband, en dat is misschien meer een vraag voor mevrouw Wonnink, ik hoorde haar zojuist nog in de beantwoording zeggen, we kijken er ook naar of we vaker nog dan die één keer per maand doorgang voor de hoge scheepvaart ... Ik begreep eerder uit uw presentatie, uit de presentatie van mevrouw Wonnink, dat het juist zo is dat doordat die openingen nodig zijn, dat maakt dat het werk zoveel langer duurt. Anders zou je het bij wijze van spreken in drie maanden kunnen doen. Als er meer vaarten tussenkomen, betekent dat dan niet dat we nog langer dan die negen maanden gaan doen, of is dat echt een ijzeren gegeven, negen maanden en niet meer?

De voorzitter: Mevrouw Wonnink.

Mevrouw Wonnink: Het is negen maanden en niet meer. Dat is de randvoorwaarde. Alles wat aan maatregelen daarbovenop komt, is niet acceptabel.

De voorzitter: Helder. De heer Bootsman.

De heer Bootsman: Dank, voorzitter. Wij vinden het ook heel jammer dat die Baanhoekbrug dicht moet en daar niks anders voor is. We hadden eigenlijk nog een vraag over de pontjes. Want dat daalde net pas bij mij in. U had het over scootmobielen, brommobielen, dat wordt over één kam geschoren, maar dat zijn twee verschillende voorzieningen. Kan een rolstoel, zoals dit, dit is een rolstoel, met allebei de pontjes mee of alleen met die ene blauwe lijn?

De voorzitter: Mevrouw Wonnink.

Mevrouw Wonnink: Even kijken. Ik weet zeker dat hij mee kan met de blauwe lijn. Dan ga ik even Roy aankijken, want jij hebt u ook meegevaren met alle partijen? Hoe zit dat met de rode lijn?

De voorzitter: De heer Kokshoorn.

De heer Kokshoorn: Dank je wel. Wat ik in ieder geval wilde aangeven, is dat we nog volop in het ontwerpproces zitten. We moeten nog kijken waar precies een ponten en de brug en welke hoek ... Kijk, het uitgangspunt is dat sowieso op één lijn al die groepen die net genoemd zijn comfortabel mee kunnen. En natuurlijk streven we ernaar om op allebei de lijnen dat te doen. Maar het hangt echt af van hoe we het ontwerp van de pontons en de bruggen, et cetera, en de aansluiting op de kade en op de waterkeringen voor elkaar krijgen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Even over de ziekenhuizen. Blijft het Albert Schweitzer ziekenhuis het centrale ziekenhuis waar iedereen naartoe gaat, of wordt ook het Maasstad of het Ikazia hier nog bij betrokken?

De heer Van Bijsteren: Ik wilde zeggen, ik denk dat die van jou is, want die valt eigenlijk buiten ... We hebben hem echt gesplitst. De politie, ambulance, brandweer hebben dan eigenlijk de witte kolom. En daar valt dan het ziekenhuis weer onder. Vandaar.

De voorzitter: Mevrouw Wonnink.

Mevrouw Wonnink: Het Albert Schweitzer ziekenhuis zitten we inderdaad mee aan tafel. En die zijn ook met buurziekenhuizen aan het kijken hoe de zorg eventueel anders ingeregeld zou kunnen worden. Daar zijn zeker gesprekken over, maar dat doet het Albert Schweitzer zelf.

De voorzitter: Helder. Mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Dank u wel. Ik had nog een aanvullende vraag op de heer Bootsman, met het pontje. Geldt dat ook voor laagwater? En de mensen in een rolstoel zouden het ook fijn vinden om wel naar Sliedrecht te kunnen gaan. Ook dat daar echt rekening mee wordt gehouden, ook met laagwater.

De heer Kokshoorn: Uiteraard houden we rekening met laagwater, want je kan hoog- en laagwater hebben in de Beneden-Merwede. En er zitten getijden in de rivier. Daar wordt bij het ontwerp van de pontons zeker rekening mee gehouden. Met betrekking tot uw andere vraag, ik zit even te broeden op wat het juiste antwoord is. De moeilijkheid is dat we nog volop bezig zijn met het ontwerpproces en het inkopen. Dat is even de reden dat ik misschien een beetje haper, om even te twijfelen. Wat ik wel kan zeggen ... Of misschien kan ik het volgende week niet waarmaken. Dat is een beetje de moeilijkheid. Sorry.

Mevrouw Kamphuis: Voorzitter.

De voorzitter: Een vervolgvraag van mevrouw Kamphuis.

Mevrouw Kamphuis: Dank u. Kijk, ik vraag dit, want anders moeten we via ... Een scootmobiel bijvoorbeeld kan maar 30 kilometer of 50 kilometer. En dan moet je via Papendrecht naar Sliedrecht. We willen ook graag thuiskomen.

De heer Kokshoorn: Dat is absoluut duidelijk. We hebben gekeken, verkend. We weten wie er over de brug rijden. We weten waar de behoefte zit. En we proberen echt iedereen te faciliteren. Dat is echt het uitgangspunt vanuit onze kant.

De voorzitter: Het uitgangspunt is dat u weer thuiskomt. En dat is mooi. De heer Oostenrijk.

De heer Oostenrijk: Voorzitter, misschien heb ik het verkeerd begrepen, maar tijdens dat hele proces dan zeven, acht keer, dat ponton wordt eruit gehaald om dat hoge scheepvaartverkeer erdoorheen te laten lopen. En als je het niet zou doen, begreep ik, maar ik denk dat het goed is als daar helderheid over komt, zou je het dan in drie maanden redden?

De voorzitter: Mevrouw Wonnink.

Mevrouw Wonnink: Als je het niet zou doen, als we niks zouden regelen voor de maritieme maakindustrie, dan reddten we het niet in drie maanden. Voor het wegverkeer wel, maar dan was die voor de scheepvaart ruim een jaar gesloten. Dan zou de scheepvaart meer dan een jaar er niet doorheen kunnen. Maar voor de weg?

De heer Oostenrijk: Mijn basisvraag van, als je het niet zou doen, zou je het dan in drie maanden reddten?

Mevrouw Wonnink: Ja, veertien weken hadden we initieel staan.

De heer Oostenrijk: De balans is eigenlijk zeven keer het scheepvaartverkeer erdoorheen, betekent zes maanden extra dat de brug eruit ligt. Terwijl als je dan zegt, als je dan drie maanden dat scheepvaartverkeer via de Dordtse Kil en de Nieuwe Merwede zou laten varen, dan heb je het probleem ook opgelost.

De voorzitter: Mevrouw Wonnink.

Mevrouw Wonnink: Maar als dat zo zou zijn, zou dat ideaal zijn. Maar de scheepvaart heeft geen omvaarroute. Gewoon geen. Er is geen alternatief. Zij zitten gewoon klem. Dan zouden ze meer dan een jaar gewoon vastzitten in dat stukje. En dat kon niet.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Oostenrijk: Kunt u me uitleggen waarom dat niet kan?

De voorzitter: Dat is de laatste doorvraag. En dan gaan we naar de volgende.

Mevrouw Wonnink: Omdat er geen omvaarroute is. Er is geen alternatief waar een brug open kan of dusdanig hoog genoeg is voor deze scheepvaart. Echt niet.

De voorzitter: Duidelijk. Er was nog een vraag van de heer Kuhlmann. En de heer Wringer nog. En ik denk dat we dan echt naar een afronding gaan, ook met het oog op de tijd.

De heer Kuhlmann: Dank u, voorzitter. We hebben het heel veel gehad over de negatieve punten, maar er zitten natuurlijk ook kansen in om juist die brug, nadat het hele project afgerond is, die nog beter te laten zijn dan dat die nu ... Waar we specifiek aan denken, een ergernis die er wel is op het moment dat er een keertje, en dat valt misschien ook in de toekomst niet uit te sluiten, iets met die klep is, waardoor die niet dicht gaat of wat dan ook. Dan is het nu zo dat mensen die daar staan te wachten, voor die slagboom, die kunnen niet een U-bocht maken en weg gaan. Het komt weleens voor dat mensen daar echt heel lang staan te wachten. Over de hele lengte zijn daar betonnen blokken, die tussen de rijbanen zitten. Is het niet nu een kans om precies op het laatste stukje voor de slagbomen, aan beide kanten, daar een flexibele rijbaanscheiding te maken, zodat in dat soort bijzondere gevallen het aangepast kan worden en mensen even die bocht kunnen maken en niet soms heel lang zitten te wachten? Wilt u daarnaar kijken?

De voorzitter: Mevrouw Wonnink, wilt u daarnaar kijken?

Mevrouw Wonnink: Ik vind het wel een creatieve. Die gaan we meenemen.

De voorzitter: Dat is helder. De heer Wringer.

De heer Wringer: Dank, voorzitter. Nog even over die doorvaart voor die hoge boten. Ik neem aan, voor mijn beeldvorming, als die ponton wordt weggevaren en die hoge boten kunnen erdoor, dat is toch maar voor een paar uurtjes of voor een dag of zo? En dan gaat hij weer dicht en dan wordt er verder gebouwd. Klopt dat?

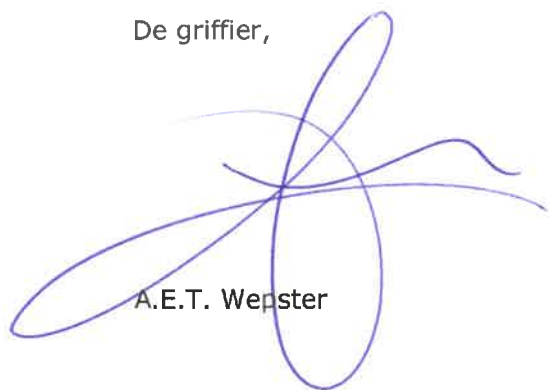
De voorzitter: Mevrouw Wonnink, hoelang gaat dat ponton weggevaren worden elke maand?

Mevrouw Wonnink: Het is nu de insteek dat op vrijdag eind van de dag de ponton uitgevaren gaat worden en dat die zondag aan het eind van de dag weer ingevaren gaat worden. Dan is in het weekend de doorvaart open.

De voorzitter: Helder. Zijn er nog hele brandende vragen? En anders denk ik dat wij naar een afronding gaan van deze commissievergadering. Ik ben mijn tekst kwijt. Dan is de vraag natuurlijk of u een voldoende beeld heeft gekregen bij het wel en wee rond de bruggen? Of er behoefte is aan een vervolgssessie of niet? Over een maand of zes, hoor ik. Dat zien we dan wel weer. Dan stel ik voor dat we deze commissie beëindigen. Dan dank ik de sprekers voor hun duidelijke verhaal en ook de duidelijke antwoorden op de vele vragen. Wens ik u allen een fijne avond. En of u zelf uw vaat mee wil nemen. En u hoeft hem niet zelf af te wassen, maar alleen in de kratjes neer te zetten in de hal. Dank u wel.

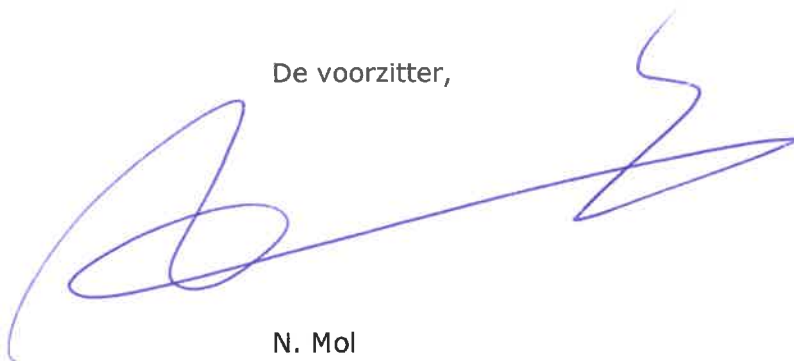
Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 14 oktober 2025.

De griffier,

A.E.T. Wepster

De voorzitter,

N. Mol